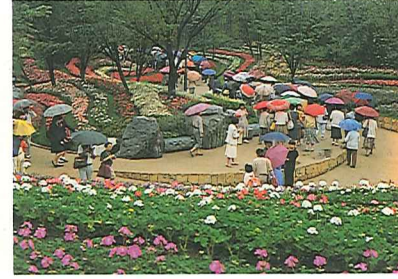

PEYZAJ MİMARLIĞI

- ▲ EXPO'90 - OSAKA'dan görüntüler
- ▼ EXPO'90 - OSAKA, Türk Bahçesi

YONCAPARK

Çocuk Oyun Elemanları

Çevre düzenlemede; çocuk parklarında, yeşil alanlarda demonte, uzun ömürlü, ergonomik:

- Çocuk Oyun Elemanları
- Park Elemanları
- Aydınlatma Elemanları
- Havuz, Fıskiye Elemanları
- Sulama Elemanları

Yaşayan, yaşatılan çevreler için...

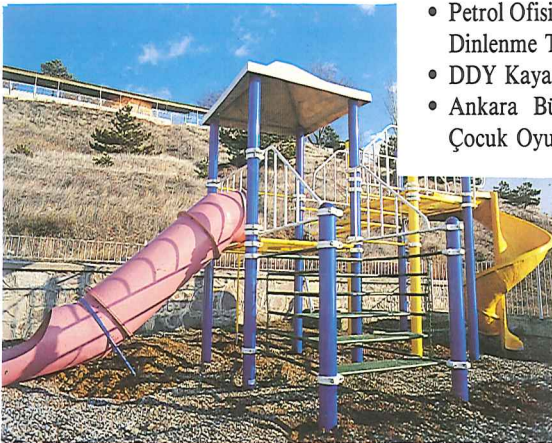
REFERANSLAR

- Ankara Vilayetler Evi Çocuk Oyun Alanı,
- TBMM Milletvekili Loj. Çocuk Oyun Alanı,
- Köy Hizmetleri Gn. Md.lüğü Loj. Çocuk Oyun Alanı,
- Petrol Ofisi Gn. Md.lüğü Mogan Tesisleri Çocuk Oyun Alanı,
- Petrol Ofisi Gn. Md.lüğü Kreşi Çocuk Oyun Alanı,
- Halk Bankası Kreşi Çocuk Oyun Alanı,
- Petrol Ofisi Gn. Md.lüğü Erdemli ve Manavgat Dinlenme Tesisleri Çocuk Oyun Alanları,
- DDY Kayaş Tesisleri Oyun Alanı,
- Ankara Büyükşehir Belediyesi Örnek Parkı Çocuk Oyun Alanı.

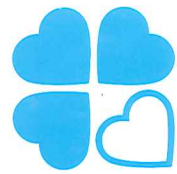
Yaratıcı, Renkli, Estetik

Yoncapark Çocuk Oyun Elemanları, normal ve özürli çocuklar için ergonomik olarak tasarlanmıştır. Tüm demonte parçalar, metalin güneşte ısınması önleyen ve her türlü mevsim şartlarına karşı dayanıklılığını artıran özel bir boya ile kaplanmıştır.

120 x 120'lik standart akşlar üzerine standart kelepçe sistemi ile uygulanan Yoncapark Çocuk Oyun Elemanları, açık ve kapalı mekanlara kısa zamanda ve kolayca monte edilir. Tüm sistemin direnci ve güvenilirliği test edilmiştir. Zengin form çeşitliliği sayesinde zaman içerisinde geliştirilebilir, değişik kombinasyonları denenebilir.

**DÜNDAR ÇEVRE TASARIM, UYGULAMA
SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ**
Bostancık Cad. 49, Çiğiltepe 06320 Siteler • ANKARA
Tel: (4) 348 43 90-91-92 • Fax: (4) 348 93 79

Peyzaj Mimarisi Derneği
Yayın Organı

Official organ of the Association of Turkish
Landscape Architects

- PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ tarafından Mart, Temmuz ve Kasım aylarında olmak üzere yılda 3 kez yayımlanır.

Tree issues in a year Journal
of the Association of Turkish Landscape
Architects

- *Yayınlayan :*
Peyzaj Mimarisi Derneği Yayın Komitesi
- *Yayın Yeri ve Yazışma Adresi / Head Office*
 - A.Ü. Ziraat Fakültesi
 - Peyzaj Mimarlığı Bölümü

- *Fiati :*
10.000 TL (KDV dahil)
6.000 TL (öğrenciler için)

- *Dernek Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü*
Publisher and Editor in Chief :
Prof. Dr. YÜKSEL ÖZTAN

- *Genel Koordinatör / General Coordinator :*
Doç. Dr. HALİM PERÇİN

- *Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar*
Editorial Advisory Committee:
Prof. Dr. YÜKSEL ÖZTAN
Doç. Dr. HALİM PERÇİN
Dr. CELAL ÖNSOY
GAYE KORCAN
BELEMİR ŞALCIGİL

- *Sayfa Düzeni / Graphic Design:*
Prof. Dr. YÜKSEL ÖZTAN
Doç. Dr. HALİM PERÇİN

- *Dizgi ve Baskı / Typesetting and Printing :*
TİSAMAT BASIM SANAYİİ
Mithatpaşa Caddesi 62, Yenışehir / ANKARA

- *Dernek Yönetim Kurulu*
Prof. Dr. YÜKSEL ÖZTAN
Doç. Dr. HALİM PERÇİN
Dr. CELAL ÖNSOY
ENDER TOPUZ
GAYE KORCAN

Yayın Koşulları

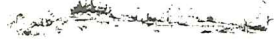
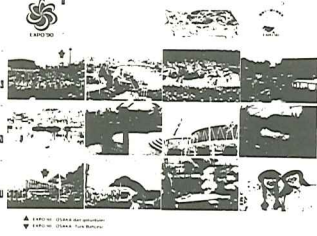
- Gönderilecek yazılar 6-7 daktilo sayfasından uzun olmamalıdır.
- Yazıların sonunda 200 kelimeye kadar Türkçe ve İngilizce özet bulunması arzu edilmektedir.
- Çizimler 1/2 oranında küçültüldüğünde okunabilir olmalı, görsel malzemeler yazıyla birlikte gönderilmeli ve kaynak belirtilmelidir.
- Yayın Kurulu gönderilen yazıları basmakta ya da basmamakta serbesttir.
- Yazılardaki görüşler ile çeviri için sorumluluk yazara aittir.
- Yazı ve fotoğraflar için kaynak gösterilmesi gerekir.
- Gönderilen yazılar iade edilmez.
- Tüm yayın hakları PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Peyzaj Mimarisi Derneği
Yayın Organı

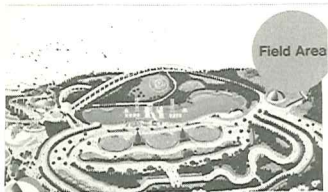
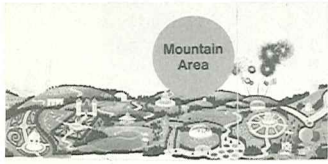
REVIEW OF LANDSCAPE
ARCHITECTURE

PEYZAJ MİMARISI DERNEĞİ 91/1

PEYZAJ MİMARLIĞI

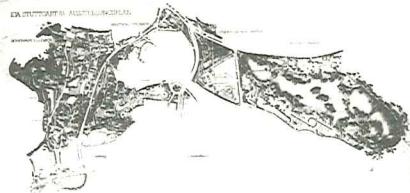
Kapak konusu : EXPO'90
Kapak düzeni : Y. ÖZTAN

EXPO'90

4

3. Peyzaj Mimarlığı'ndan
YÜKSEL ÖZTAN
4. EXPO'90 - OSAKA Uluslararası Bahçe ve Yeşil Sergisi
YÜKSEL ÖZTAN
15. Ankara Kenti'nin açık ve yeşil alan sistemi için önemli bir katkı :
ALTINPARK
ÖNER TOKCAN - HALİM PERÇİN

34

18. Yaya Bölgeleri
TURGAY ATEŞ
23. IFLA Haberleri
25. Rekreatyonel ve Turistik gelişmelerin Türkiye kıyıları üzerindeki baskıları
AYSEL BAYRAKTAR
29. 1990/27. IFLA Dünya Kongresinin ardından
AYSEL BAYRAKTAR

43

31. Doğanın Korunmasında öncelikli konular:
Endemik ve ender bitkiler
MÜKERREM ARSLAN
34. 1993 Uluslararası Bahçe ve Hortikültür Sergisi (STUTT GART)
36. Araştırma - İnceleme:
Peyzaj Mimarlığı gelişmeleri durdurulamaz
GÜNGÖR UZUN - ERDOĞAN GÜLTEKİN - GÜNİZ AKINCI - İSMET GÜRSES
38. Peyzaj Mimarlığı eğitimi üzerine düşünceler (1)
CELAL ÖNSOY
39. Teknik :
Peyzaj mimarlığında çim alanları önemi ve yapım yöntemleri
GÜNGÖR UZUN
41. Kent mobilyalarının insan yaşamındaki yeri ve önemi
GÜL BANU İZMİR
43. Haberler
46. Toplantı
GAYE KORCAN
47. Yarışma
GAYE KORCAN
50. Tanıtım
BELEMİR ŞALCIGİL
MÜKERREM ARSLAN
52. Öğrenci Çalışması
OĞUZ YILMAZ - EMİN BARIŞ

PEYZAJ MİMARLIĞI'ndan

Peyzaj Mimarisi Derneği'nin kuruluşundan dört yıl sonra yayınladığımız "PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ"nin ilk sayısında (1970-1) kendisini daima saygı ve rahmetle andığımız hepimizin hocası Prof. Dr. Sadri ARAN, "Dergiden Umduklarımız" başlıklı yazısını şöyle bitirmişti:

"Görülüyor ki, modern sanat cereyanlarına bakılırsa, peyzaj sanatı da, çeşitli yönlerde bir yurdun topyekün fiziki planlamasında mühim rol almaktadır. Fiziki planlamada, mekân düzenlemesinde, peyzaj mimarisi ile ilgili problemler ve prensiplerin daha iyi kavranabilmesi için geniş ölçüde bir halk eğitimine olan ihtiyaç bugün daha da artmıştır.

Bu itibarla, Peyzaj Mimarisi Derneği'nin yayın organı olan PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ, peyzaj planlaması ile ilgili çeşitli konuları mümkün olduğu kadar geniş bir halk kitlesine, entellektüel çevreye duyurmak ve ışık tutmak amacıyla yayınlanmaktadır. Cemiyetin estetik duygularına seslenen bu mütevazı teşebbüsün, toplumun daima daha güzele ve daha iyiye ulaşmasında katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Derginin olgunlaşmasında, fiziki planlama ile ilgili bütün bilim ve sanat müntesiplerinin aydınlatıcı alakaları, her zaman minnetle karşılanacaktır."

O tarihlerden itibaren dergimiz 1981 yılına kadar sürekli olarak 27 adet çıkarılmış; daha sonra 1983/1 sayısı ile aktivitesine ara vermişti.

Şimdi, Yönetim Kurulu olarak sizlere ulaştırdığımız dergimizle yeniden "merhaba" diyoruz.

Kuşkusuz, uzun süren bir özlemin sona ermiş olmasından son derece mutluyuz ve gururluyuz.

Bu vesileyle, 16 Şubat 1988 tarihinde kaybettiğimiz değerli hocamızı yayınlamaya başladığımız dergimizle anlamlı biçimde bir kez daha anmış oluyoruz.

Yılda üç kez yayınlanacak olan "PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ" için üyelerimiz ve okurlarımızın ilgileri, eleştirileri, katkıları ve destekleri, dergi kalitesinin giderek yükselmesini sağlayacak, ona yeni boyutlar kazandıracaktır. Dergimizin kapsam, içerik ve teknik açılardan daha profesyonel düzeye erişebilmesi ise zaman içinde ve hoşgörülerinizle mümkün olacaktır.

1991 yılında Derneğimiz 25 yıllık bir yaşam süreci içine girmiş bulunuyor.

Kuşkusuz, gönüllü bir kuruluşun mütevazı olanaklarla çeyrek yüzyıla sığan bir yaşam boyu ayakta kalması ve etkinliğini sürdürebilmesi önemlidir, takdir edilmesi gereken bir olgudur.

Bu anlayış içinde, Derneğimizin "Gümüş Yılı"nı kutluyor, başarıları için en iyi dileklerimizi sunuyoruz.

Geride bıraktığımız 1990 yılının mesleğimiz açısından oldukça hareketli ve başarılı geçmiş olmasını gelecek yıllar için dinamizm yaratacak bir başlangıç olarak görüyoruz.

Örneğin, peyzaj mimarlığı konusunda eğitim yapan yüksek öğrenim kuruluşlarının bundan böyle "PEYZAJ MİMARLIĞI" diplomasını vermeye başlaması; çevre düzenleme konularında açılan yarışmalarda meslektaşlarımızın üst düzeyde ödüller kazanmış olmaları; Ankara dışında dernek şubelerinin açılması için isteklerin giderek yoğunlaşmakta oluşu; uluslararası bahçe sergisine Ülkemizin üçüncü kez katılarak (EXPO'90 - Osaka) Türk Bahçesi'nin bir kez daha gerçekleştirilmesi ile üyesi olduğumuz IFLA (Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu)'nın daha önce organize ettiğimiz 1976 Dünya Kongresi (İstanbul)'nden sonra 1993 Dünya Kongresi için başvurumuza ilişkin girişimler ve sonuçlar bu dinamizmi yaratacak etmenlerden bazılarıdır.

Sizlere tekrar ulaştırmaktan büyük bir kıvanç duyduğumuz "Peyzaj Mimarlığı Dergisi"nin gelecek sayısında buluşmak ümidiyle saygılarımızı sunuyoruz.

Prof. Dr. Yüksel ÖZTAN

Prof. Dr. SADRI ARAN
(1905 - 1988)

"Peyzaj Mimarlığı Dergisi"
Sayı : 1970 - 1

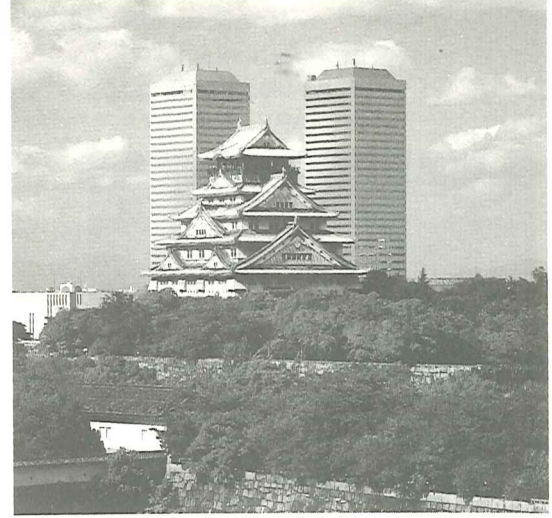
EXPO'90 — OSAKA

Uluslararası Bahçe ve Yeşil Sergisi

PROF. DR. YÜKSEL ÖZTAN
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Öğretim Üyesi

• Japon kültürü ve sabrının ilginç bir örneği:
BONSAI. 500 yaşında bir çam türü:
Pinus pentaphylla var. Himekomatsu.

• Osaka'da eski ve yeni bir arada:
Osaka KALESİ

• Geleneksel giysileri içinde bir Japon ailesi.

• GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz Yüzyılı on yıl sonra tüketiyor veya bir yüzyılı daha geride bırakıyoruz.

Sanıyorum, insanlık tarihinde çeşitli konularda düşünceler, inanışlar, davranışlar, girişimler, direnmeler, buluşlar, değişimler ve tepkiler açısından Yirminci Yüzyılın yeri, önemi ve özgünlüğü geçmişle gelecek arasında bir kilometre taşı niteliğini taşıyor.

Bu anlayış içinde, insanlık tarihinin en büyük evrim yada evrimler dizisini Yüzyulumızda gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz.

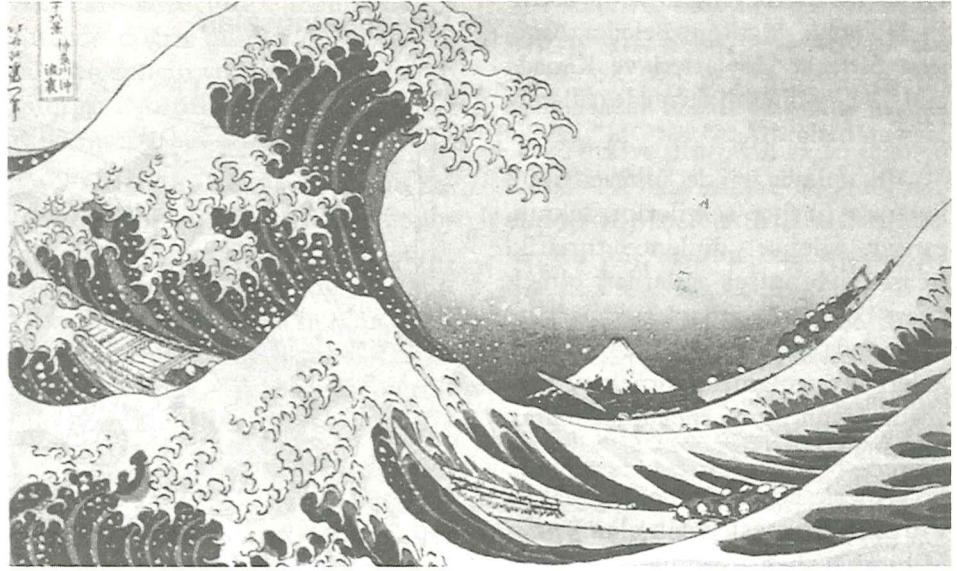
Ancak, böyle bir sonuç için Yüzyulumuzun geçmiş dönemlerin çabası, birikimleri ve deneyimlerinden büyük ölçüde yararlandığını kabul etmek zorundayız. Nitekim, endüstrileşme, sanatta soyut kavram ve felsefenin benimsenmesi, bilgisayar çağına geçiş ile toplum yönetimi için demokrasi anlayışının giderek evrenselleşmesi gibi olgular binlerce yıllık uğraşın, çabanın ve birikimin ürünüdür.

Geleceğe ilişkin gelişmeler ve sonuçları şimdiden kestirebilmek amacıyla bugünün dökümünü yaptığımızda, ister istemez bugünkü gelişmeler ve sonuçların geçmişini ve başlangıcını düşünmekten ve hatta kimi soruların cevabını yüzbinler yıl öncesine giderek metafizik kavramlar içinde aramaktan kendimizi kurtarıyoruz.

Öte yandan, geride bırakmakta olduğumuz Yüzyılı objektif bir yargıyla değerlendirdiğimizde olumlu birçok girişimler ve başarılarla birlikte, birçok sorunların da dizi halinde yer aldığını görüyoruz.

Örneğin, iki dünya savaşı, ülke sınırları içinde kalan, fakat birçok ülkeleri tehdit eden yerel savaşlar, aşırı nüfus artışı, işsizlik, açlık, salgın hastalıklar, nükleer savaş korkusu, çevre kirliliği, doğanın bilinçsiz kullanımı ile ekolojik dengenin giderek bozulmakta oluşu gibi birçok olgular bu sorunların güncel olanlarıdır.

Ancak, sorunları ne olursa, insanın ve toplumun iyi niyetli çabaları ve sağduyularına dayalı olumlu davranışlarına ait çeşitli örnekleri de

• Japonya'nın Simgelerinden Fuji Dağı. Ünlü Japon Peyzaj ressamı Katsushika Hokusai (1760-1849)'nın dizi halinde resimlediği Fuji Dağı serisinden biri : "Dalgaların ötesinde Fuji Dağı"

görmekteyiz. Çünkü, iyiyi ve güzeli düşünme, görme ve yaratma isteği insan doğasında vazgeçilmez bir tutku; insan yeteneğinde varolan, ona özgü bir niteliklerdir. Örneğin, kültür ve ekonomik düzeyi ne olursa olsun, ilkel den, gelişmiş toplumlara kadar modanın tarih boyunca etkinliği ve sürekliliği bunun belirgin bir kanıtıdır.

Bunun gibi, iyi ve güzel bir çevre ve mekân yaratma çabası da tarih boyunca süregelen bir tutkudur. Kuşkusuz, bu eylemler sonsuza dek devam edecektir.

Öte yandan, dünyamızın ülkesel ve evrensel düzeydeki gelenekleri arasında, bazı organizasyonların ve düzenlemelerin gerçekleştirilmesi, bunların tekrarı, toplumlar tarafından izlenmesi ve değerlendirilmesi ötekilerine göre daha etkili, anlamlı ve heyecan verici oluyor.

Örneğin, 150 yıllık bir geçmişe sahip olan **BAHÇE SERGİLERİ**'nin de sanırım bu gibi olgular arasında en ilginç, iz bırakıcı ve hatırlamaya değer olanlardan biri olduğu söylenebilir.

1950 lere kadar ulusal düzeyde düzenlenen ve deneyim kazanan bahçe sergilerinin daha sonra 4 kez Almanya'da, 2 kez Avusturya'da, 1 kez İngiltere'de uygulanan evrensel düzeydeki örnekleri, dünya tarihinin son 40 yıllık döneminde en muhteşem sanat - kültür etkinlikleri ve gösterileri olarak değerlendirilmektedir.

Öte yandan, bilgisayar çağına geçiş sürecinde olan ve birçok gereksinimleri elektronik cihazlarla sağlama alışkanlığını kazanmakta olan toplumlar için bahçe sergileri, zaman zaman doğa güzelliği ve insan becerisinin bütünleşmesini ortaklaşa örneklerken; kuşkusuz doğa sevgisi, doğayı hatırlatma ve doğaya dönüş uyarısını da yapmış oluyor.

İlk örneği, Federal Almanya Hükümeti tarafından 1953 yılında uygulanan uluslararası bahçe sergilerinin çeşitli amaçları arasında, İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı ülkeler arasındaki kırılganlığı ve toplumdaki üzüntülerin giderilmesinin de düşünülmüş olması kuşkusuz çok anlamlıdır.

Özet olarak, **BAHÇE SERGİLERİ**'ni, daha iyi -daha güzel- yararlı-daha özgün ve çağdaş bir çevre yaratmak açısından, insanların anlamlı, umut verici bir jesti ve mesajı olarak kabul edebiliriz.

• BAHÇE SERGİLERİNİN AMAÇLARI

Bahçe Sergilerinin tarihsel geçmişi ve gelişimi, Ondokuzuncu Yüzyılın İkinci Yarısına kadar uzanmaktadır. Ancak, başlangıçta amatörce ele alınan, belirli özel konuları kapsayan ve ülkesel düzeyde olan bahçe sergileri, özellikle Avrupa ülkelerinde İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ülkelerarası ölçekte olmak üzere çok yönlü ve profesyonel anlayışla planlanmaya başlanılmıştır. Bu

konuda, Federal Almanya, Avusturya, Hollanda, İngiltere, Belçika, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada gibi ülkeler önemli düzeyde çalışmalar yapmışlardır.

Bu anlayış içinde, ülkesel ve ülkelerarası bahçe sergilerini, teknik, estetik, eğlence - dinlenme, turistik, ticari ve bilimsel açılardan olmak üzere çok yönlü amaçları kapsayan; bu konuda çağdaş çevre düzenleme ilkeleri ve uygulamaları örnekleyen ve yorumlayan ilginç mekânlar olarak tanımlayabiliriz.

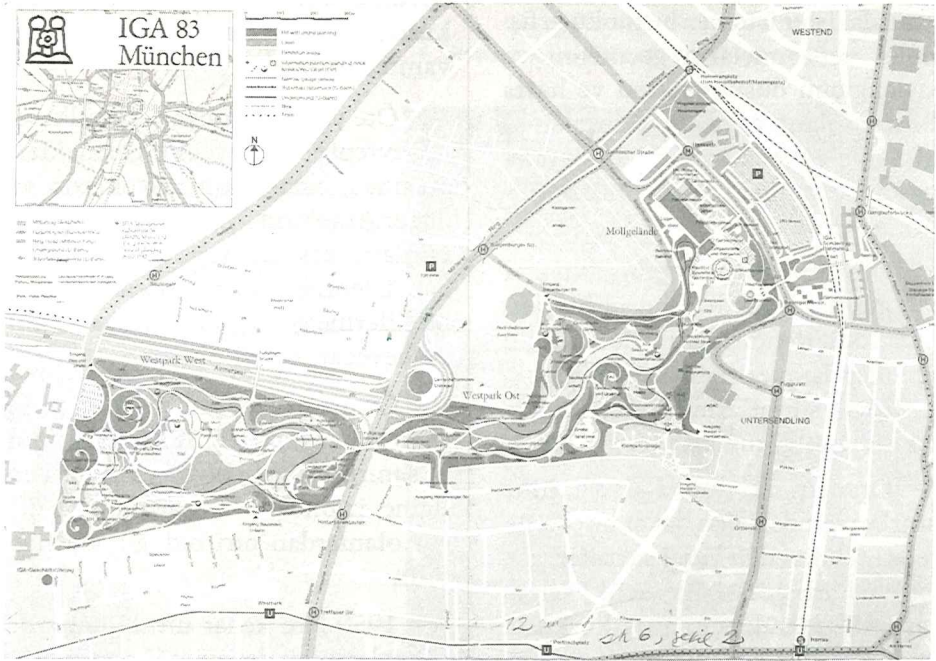
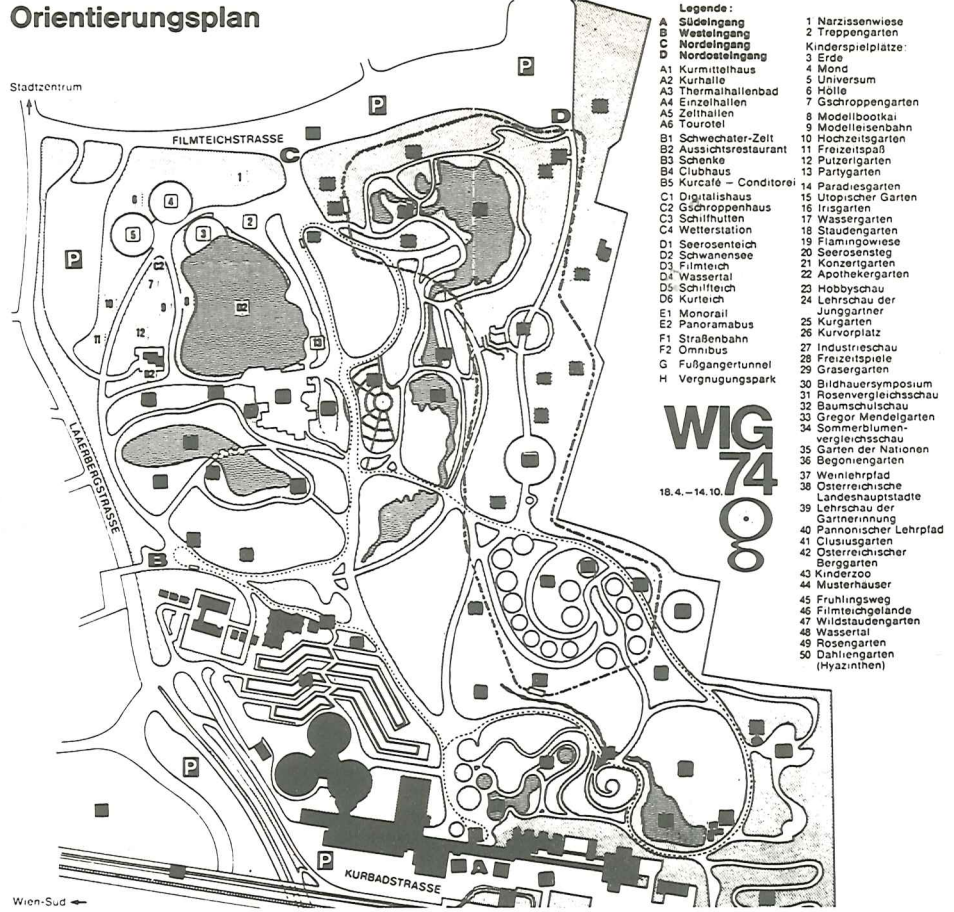
Ancak, böyle bir mekânı planlayan bilim ve meslek dalı olan Peyzaj Mimarlığı, bahçe sergilerinin planlanması ve uygulamasında Mimarlık, Heykeltıraşlık, Seramik Sanatı, Endüstri Tasarımı, Kent Planlama, Mühendislik ve Hortikültür (Süs Bitkileri, Meyve ve Sebze Üretim ve Islahı) gibi diğer meslek dallarıyla da ilişki kurarak onların çalışmalarından büyük ölçüde yararlanır. Başka bir anlatımla, bahçe sergileri çeşitli mesleklerin işbirliğiyle oluşturulan bir kompozisyonudur.

Bahçe Sergilerinin açılış tarihinden itibaren programlanan 5 - 6 ay süreli ilginç faaliyetlerin (sergiler, gösteriler, yarışmalar ve konserler vb gibi) bitiminden sonra yeşil alan olarak kalıcı durumları, "KENT PARKI" niteliğinde yeni bir yeşil mekâna kavuşma imkânını yaratmış olmaktadır.

Bahçe sergilerinin kapsamı ne olursa olsun, işlev ve amaçları çok yönlüdür:

- Çeşitli ülkelerin çevre düzenleme sanatı konusundaki çağdaş anlayışlarını uygulamalarla örneklemek,
- Serginin yapıldığı ülkenin bahçe - peyzaj sanatı geleneği ve anlayışı ile süs bitkileri yetiştiriciliğini yabancı ülkelere tanıtmak,
- Yerli ve yabancı bahçe ürünleriyle (süs bitkileri, sebze ve meyve), özellikle bahçede ve kesme çiçekçilikte kullanılan süs bitkilerini yeni kültür çeşitleri yönünden topluma tanıtmak,
- Hortikültür (Bahçe Bitkileri Kültürü) alanında üreticiler ve yetiştiriciler arasında yarışmalar açarak, konunun özendirilmesi ve gelişmesi için katkıda bulunmak,
- Peyzaj mimarlığı ve süs bitkileri konusunda amatör ve profesyonel kişileri bir araya getirerek ülkesel ve ülkelerarası

Orientierungsplan

- WIG 74 - WIEN (Üstte)
"1974 Viyana Uluslararası Bahçe Sergisi"nin Vaziyet Planı.
WIG 74, Avusturya'nın 1964 yılından sonra düzenlendiği ikinci uluslararası Bahçe Sergisi'dir.

- IGA 83 - MÜNICH
Batı Almanya'da dördüncü kez düzenlenen Uluslararası Bahçe Sergisinin son örneği :
"1983 Münih Uluslararası Bahçe Sergisi"

düzeyde mesleki tartışma ve bilgi alış-verişi sağlamak,

- İç ve dış turizm yönünden ilgi yaratarak kentlere sosyo - kültürel yönden olduğu kadar, ekonomik yönden de katkıda bulunmak,
- Tiyatro ve konser yerleri ile sportif oyun alanları gibi çeşitli kullanımlara yer vererek, sergi alanını belirli bir süre için değil, yılboyu sosyal eylemlerin olduğu bir merkez olarak değerlendirmek,
- Sergi içinde çeşitli amaçlarla düzenlenmiş özel bahçe bölümlerine (Ülke Bahçeleri, Heykel - Seramik Bahçesi, Tıbbi Bitkiler Bahçesi, Su Bahçesi, Oyun Bahçeleri, Arboretum vb gibi) yer vererek toplumun bu konuda ilgisini uyandırmak ve bilgisini arttırmak.
- Yapısal karakterde bahçe ve park malzemesini tanıtmak ve kullanım biçimlerini öğretme gibi konuların yanısıra güzel sanatlar ile peyzaj mimarlığı ilişkilerini örnekleyen çeşitli düzenlemeleri sergilemek,
- Kente sürekli ve bakımlı bir açık ve yeşil alan kazandırmak vb gibi konular Bahçe Sergileri'nin bellibaşlı amaçları arasındadır.

Bahçe sergileri konusunda, bugüne kadar dünyanın çeşitli ülkeleri arasında özellikle Federal Almanya önemli aşamalar göstererek, çağdaş çevre ve peyzaj düzenleme örnekleri yönünden önderlik yapmış, büyük kentlerinde seçkin ve ciddi uygulamalar ortaya koymuş bulunmaktadır.

Kuşkusuz, bahçe sergilerinin gelişimi ve ilginç örnekler bakımından diğer ülkelerin de önemli katkıları olmuştur. Nitekim, Hollanda, İngiltere, İskandinavya Ülkeleri, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve diğer bazı ülkeler genellikle ülke düzeyinde olmak üzere özel ve genel konularda seçkin örnekler vermişlerdir.

• JAPONYA'DAN BAZI İZLENİMLER

Bu örnekler arasında, uluslararası bahçe sergisi düzeyinde iki uygulamadan sonra (IGA'83, MÜNCHEN, Uluslararası Bahçe Sergisi ile 1984 LIVERPOOL Bahçe Festivali) 1990 da düzenlenen EXPO'90 - OSAKA'da insan yaşamı için bahçe ve yeşilin desteklenmesi, teknolojiye dayalı yeşil ortam özendirilmesi, bahçe ve yeşille bütünleşmiş bir endüstrinin yara-

tilması suretiyle Yirmibirinci Yüzyıla doğru mutlu, düşünce yönünden zengin ve yaratıcı bir toplumun oluşturulması tema olarak işlenmiştir.

Osaka Uluslararası Bahçe ve Yeşil Sergisi'nin düzenlendiği yer, dünyamızın bir hayli uzağında, öteki ucunda, ancak kamu oyunu sık sık ilgilendiren haberleriyle hergün yakınımıza, evimizin içine gelen; tarihi, kültür, gelenek ve çabalarla yoğrulmuş bir ülke: JAPONYA.

Ancak, günlük haberlerin biriki miyle hakkında çok şeyler bildiğimizi sandığımız Japonya, ziyaretçiler için bilinenlerin, bilinmeyenler yanında giderek küçüldüğünü hissettiği bir yer oluyor.

"Öyle şaşırtıcı bir ülkedir ki Japonya, birkaç hafta kalan konuk kitap yazar, birkaç ay kalan bilim adamı makale tasarlar, birkaç yıl yaşayan bilge kişi yazma isteğinden vazgeçer"

Bu itibarla, yaklaşık iki yıl içinde EXPO'90'la ilgili çeşitli görevlerle beş kez ziyaret ettiğim Japonya için ben de aynı düşünce ve kanıya sahip olduğumdan, bu yazımın özü Japonya kültür ve geleneklerini yansıtan bir konuya dayalı değildir.

Ancak, yine de bu ülke için bazı bilgileri aktarmanın, hatırlatmalar yapmanın yararlı olacağı inancındayım.

Japonya için "sıraya dizilmiş binlerce ada" deyimini kullanılarak fiziksel yapısı belirtilmek istenir. Çinliler, güneşin doğduğu yönde bulunan, bu takımada vaktiyle "Güneşin Yeri" anlamında bir ad vermişler. Bu adı "güneş ve kök" anlamlarına gelen iki fikir simgesiyle yazmışlar.

Tarım uygarlığının çoğu ürünleriyle birlikte, Çin yazısını da alan adalılar, bu adı beğenerek kendilerine "Nipton" ya da "Nihon" demeye başlamışlar. Ülkenin adı böylece belirlenmiş. Gezgin Marco Polo, Çin'de iken Nippon adalarının varlığını duymuş, Çince "Cihpon" söylenişine benzeterek "Ciappone" koymuş ülkenin adını. Batı dillerinde Japan ve Japon sözcükleri de Ciappone'den türetilmiş. Biz ise Batı'dan aldığımız Japon sözcüğünü Japonya olarak kullanır olmuştuz.

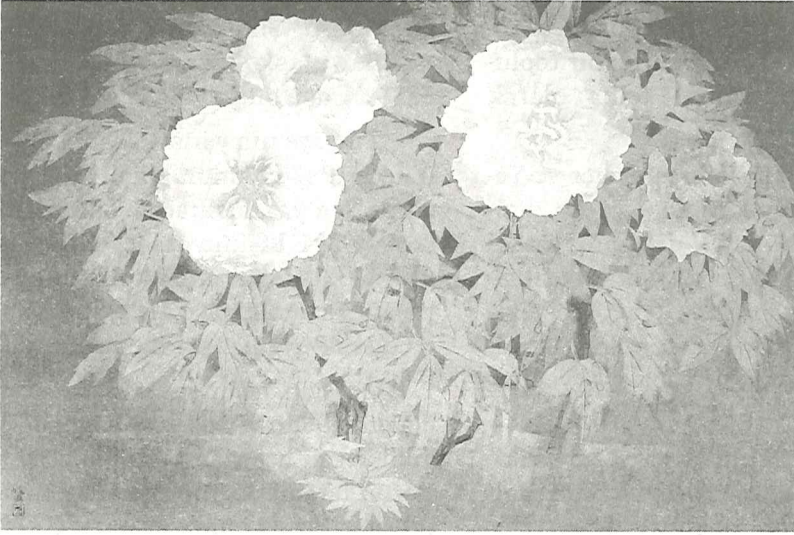
Japonya, dördü büyük (Hokkaido, Honşu, Şikoku, Kiyuşu), gerisi küçük ve çok küçük olmak üzere 3888 adadan oluşan bir adalar ülkesi.

Türkiye'nin yarısı kadar olan bu ülkede 1987 sayımına göre 121.4 milyon insan yaşamaktadır. Kilometrekareye 321 kişinin isabet ettiği bu ülkede kuşkusuz arazi kullanımı ve yaşam mekânları da o nisbette küçük ölçülerde uygulanabilmektedir.

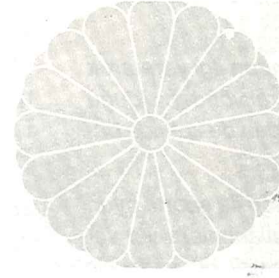
Örneğin, Japon insanı, "Tatami" denen, 90 cm X 180 cm. boyundaki dikdörtgen hasırlar üzerinde büyür. Yarım tatami'de oturur, bir tatami'de yatar, iki tatami'de çalışır. Beş - altı tatami'lik bir odada aile yaşar. Sıkılan, yorulan kişi ise, köşe başındaki tapınağın, türbenin, dergâhın bahçesine, kent parkına, dağlara, ulusal parklara, ılıca ya da kaplıcalardan birine, volkan göllerine ve yağmalanmamış kıyılara koşar. Aslında bu yerler de büyük, geniş mekânlar değildir. Ancak, insan yapısı düzenlemeler ve seçilen doğal simgeler o ölçülerde seçilmiş ve ustalıklı kullanılmıştır ki açık mekânlar olduğundan çok daha geniş görünür.

Japon takımadaları, kuzey yarımkürenin ılıman iklim kuşağı üzerindedir. Yedi denizle çevrilen adaların sekiz yönünden esen rüzgarlar ile 1000 mm ile 2500 mm arasında değişen yağış miktarı çeşitli türde bitki, hayvan ve balıkları zengin bir koleksiyon halinde biraraya getirmiştir. Takımadaların yukarisından aşağıya doğru kutupaltı soğuk sınırından, tropiküstü sıcak sınırına kadar her türlü iklim vardır. Her mevsim önce "erken" ve "geç" olarak ikiye bölünür. Bu nedenle, Japonya'da sekiz iklim olduğu bilinir. Yağışın bol olduğu bu ülkede, on günün dördünde hava yağışlıysa "yağmurlu", üçünde yağışlıysa "normal", ikisinde yağışlıysa "kurak" sayılır.

Ünlü "Sakura" Kiraz Ağaçları ile Yabani Kayısı "Zerdali" ağaçlarının çiçeklenmesi güneyden kuzeye doğru sıralı olarak mart ayı başından mayıs sonlarına kadar iki - üç aylık bir yolculuk yapar. Bahar dalgası bir günde kuzeye doğru 40 km kadar ilerler, 50 m yükseğe tırmanır. Böylece, her bölge ve yöre halkı baharın geleceği kesin günü önceden bilir. Onu karşılar, ağırlar ve uğurlar.

• Japonya'nın ulusal çiçeklerinden poenia (Şakayık).

• İmparatorluk Ailesinin Arması:
16 Yapraklı Krizantem.

• Japon Kirazları

• Nara'daki Horyuji Mabedinin ana salonu ve pagodası. Binalar M.S.607 yılında yapılmıştır.

Öte yandan, doğanın bu yolculuğu sonbaharda kuzeyden güneye doğru dönüş yapmaya başlar. Güz dalgası olarak isimlendireceğimiz bu yolculukta "Akçeğaç" ların bazı türleri önce sararır, sonra kızarır, daha sonra ise bakır renginde morlaşır. Bu sıralarda çeltik tarlalarının altın sarısı renkleri ve hasadı, onu takiben portakal kırmızısı hurmalar göze çarpmaya başlarlar.

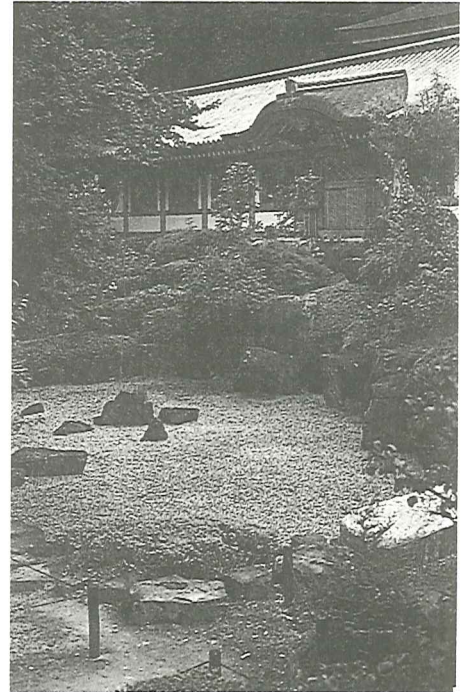
En nihayet, Japonlar tarafından çiçeklerin en güzeli, dişiliğin, güzelliğin, birliğin ve kutsallığın simgesi olan "Kiku" Kasımpatı - Krizantem, Japonya peyzajının gerçek ögesi olarak kendini belli eder, kabul ettirir.

Kasımpatının en seçkinleri ünlü kent bahçelerinde sergilenir. Uzun kuyruklardaki dizi dizi insanlar sabır içinde bekleyerek, güzel Kasımpatı'ların önünden topluca geçerler. Ja-

ponların inancına göre, Kasımpatı'lar Sakura (Kiraz) ve Kılıç'tan daha güçlüdür. Sakura'da gençliğin, Kılıç'ta iktidarın gelip - geçiciliği vardır. Kasımpatı ise, doğadaki öteki dişiler gibi, kalıcılığı, sonsuzluğu, bilgeliği, Japon kültürünün Havva kıızı bir güzel dişisi olduğunu simgeler. Kasımpatının özel olarak yetiştirilen 16 taç yapraklı bir türü İmparator ailesinin armasıdır.

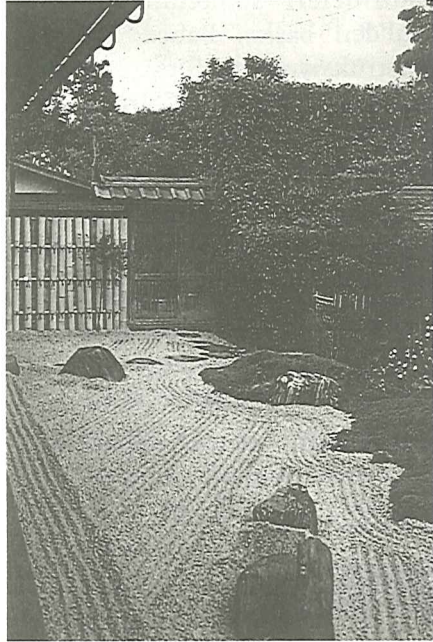
Japonya'da doğa görüntüleriyle olduğu kadar, olaylarıyla kendini belli eder. Canlı ve hareketli bir ortam içinde insanlar sürekli olarak çevrenin etkisi altındadır. Örneğin, her gün, her saat yoklayıp giden sayısız depremler, karla örtülü çatılara benzeyen dumanlı tepeler, her yerden fışkıran ılıca ve kaynarcalar, her güz mevsimi sıralanan tayfunlar, kıyıları yıkayıp geçen sıcak - soğuk deniz

• Japon Bahçesinde geniş mekân izlenimi yaratan düzenleme örneği

• Japonya'nın ünlü mabedlerinden: Altın Mabed (Kyoto). Yapımı XIV. Yüzyıl.

• Evrensel bir üne sahip Japon sanatı: Japon Bahçesi. Kare - Sansui (Kuru Peyzaj) bahçe örneği:

• Japon Bahçe Sanatının artistik bir ustalık örneği: budama ile bitkinin biçimlendirilmesi.

akıntıları, tropikleri andıran Muson (manson) yağmurları, büyüme hızı nerdeyse gözle görülebilen bambu ağaçları, kiraz ağaçlarının çiçeklenmesi ve kasımpatılar bu canlı senaryonun adeta oyuncularını gibidir.

İşte Japon insanı tarih boyunca kendini bildi bileli, bu ortamda yaşamış. Ama, yaşayacak başka yurdu olamayacağını bildiği için çevresiyle uyum içinde, onu koruyarak, ya da ona sığınarak bu beraberliğini sürdürmüş; doğal ve yetiştirdiği bitkilerle paylaşmış yerini, yurdunu.

Bu ortaklık, yüzde 80'i dağlık olan adaların dağlarında yüzde 88; ülkenin bütününde ise yüzde 68 olan orman örtüsünün korunmasını ve sürekliliğini sağlamış.

Ormanı bu kadar bol olan bir ülkede, ahşabın, kerestenin petrolden sonra en büyük ithal edilen madde olması ilginçtir. İlk Amerikan Elçisi'nin bahçesinde tek bir süt keçisi beslemesi bile ulusal bir sorun olmuş, sonuç olarak izin vermemişler.

İşte böylesine çevresini koruyan, ona sahip çıkan ve çevre güzelliklerinin bilincine varan bir toplumun duygu ve düşüncesinde üç evrensel değere karşı değişmeyen bir ilgi ve saygının varlığı gözlemlenir:

- (1) Güzele - güzelliğe saygı
- (2) Gerçeğe - gerçekliğe saygı
- (3) Gerçekle güzeli destekleyen toplumsal güce, karşılıklı güvene saygı

Bu anlayış içinde Japon sanatının kökleri, çok eski, engin ve zengin kaynaklara dayanıyor. Bu sanatın türleri, temaları dönem dönem değişmiş, gelişmiştir. Ama konusu hep insan olmuştur.

Japon Bahçesi de dünyaca ünlü, evrensel bir etkisi olan sanat olayıdır. Tasarımının gizemleri kolay anlaşılabilen, taklid edilmesi mümkün olmayan sanat dalıdır. Bu nedenle, tek bir "Japon Bahçesi" yerine, "Japon Bahçe Sanatları"ndan söz etmek daha geçerli ve gerçekçi olabilir. Çünkü, Japonya'da çok yaygın bir doğal peyzaj duyarlılığından, çiçek düzenleme türlerine kadar geniş bir "Bahçe Sanatları" ailesi, koleksiyonu vardır.

Bahçe sanatlarının amacı, dağ - su beraberliğinin yarattığı peyzaj ya da Japoncası *sansui*'den alınan güzelik tadının insan eli ve emeğiyle yaratılmasıdır. Japonlar bu yaratmada, ulusal parklardan, tek bir saksıda yaşatılan minyatür bir ormana kadar değişik ölçek ve türleri denemiş ve ustalıklarla geliştirmişlerdir.

EXPO'90 - OSAKA, Uluslararası Bahçe ve Yeşil Sergisi'nin düzenlendiği ülke, doğası, insanı ve toplumu ile özet olarak böyle bir yer. Başka bir anlatımla, bir sergi, konusu, tasarımcısı, uygulamacısı ve izleyenleri ile sanırım ilk kez böylesine isabetli bir ortamda buluşmuş oluyorlar.

• EXPO'90 - OSAKA, ULUSLARARASI BAHÇE VE YEŞİL SERGİSİ

EXPO'90 - OSAKA, kent merkezine yakın 1400 dekarlık bir alanda uygulanmıştır. Sergi için yapılan ön hazırlıklarla Uluslararası Hortikültür Üreticileri Birliğine yapılan başvurunun kabulünden sonra (15 Ağustos 1985, A.I.P.H. - Association Internationale des Producteurs de l'Horticulture), Uluslararası Sergiler Bürosu'nun da onayı alınarak (B.I.E. - The Bureau International des Expositions) 5 Haziran 1986 da gerekli izin sağlanmıştır.

Sergi alanı olan Tsurumi Ryokuchi, önceleri planlanmış ve kıs-

• EXPO'90 - OSAKA'NIN ALAN KULLANIMI

VAZİYET PLANI

(1) Arazi Kullanımı İçin Plan Kararları

Sergi alanları, yollar, meydanlar ve eğlence kesimi vb için 105 ha. büyüklükte esas Sergileme alanı uygun görülmüştür.

Esas sergi alanı (105 ha);

A. Giriş Alanları (Toplam 74.8 ha):

1. Dağlık Alan (26.1 ha) - Uluslararası Bahçe Sergi Alanı, Tematik Bahçeler ve Japon Hükümeti Meydanı vb.
 2. Düz Alan (15.3 ha) - Büyük Çiçek Bahçesi, Toplum ve Hükümet işbirliğine dayalı sergi alanı vb.
 3. Kent Alanı (33.4 ha) - Uluslararası Sergi Salonları, eğlence olanakları, özel sektör pavyonları vb.
- B. Giriş ve Terminal Alanları, Yönetim Servis Alanları (30.2 ha).

(2) Sirkülasyon İçin Plan Kararları

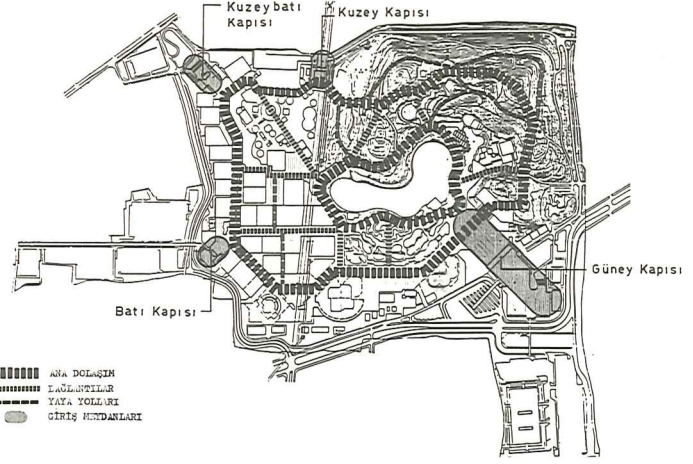
1. Ziyaretçileri Sergi alanına yönlendiren Güney Girişi'ne ek olarak üç giriş,
2. Sergi alanı içinde, içeriye ve dışarıya ait sirkülasyon hatları ile bunlar arasındaki ilişkileri yaratan bir ziyaretçi akış ağı,
3. Kontrol ve servisler vb gibi gerekli kullanımlar için Sergi alanını çevreleyen yol,

(3) Sergilemeler İçin Plan Kararları

1. "Dağlık Alan" da, Avrupa, Asya vb gibi kıtalar için ayrılan yerlerde "Uluslararası Bahçe Sergileri" (her bahçe için parsel ölçüsü 300 - 2000 m² arasında olmak üzere toplam 22.000 m²)
2. Dağlık Alan'da "Tematik Bahçeler" ve "Çiçek Bordürleri Sergileri" (her bahçe ve çiçek bordürü için ölçü 200 - 3000 m² arasında olmak üzere toplam 28.000 m²)
3. Dağlık Alan'da "Japon Hükümeti Meydanı" (35.000 m²),
4. Kent Alanı'nda yarışmalar ve iç mekân sergi gösterileri için pavyonların yer aldığı "Uluslararası Sergi Salonları" (Salon A-7000 m², Salon B-3000 m²)
5. "Düz Alan"da, Osaka Valiliği Sergisi (Osaka Valiliği Ginkgo Pavyonu - 5000 m²)
6. Kent Alanı'nda, Osaka Belediyesi Sergisi (Osaka Belediyesi Büyük Serası, zemin kat ölçüsü 6900 m²)
7. Kent Alanı, Dağlık Alan ve Düz Alan'da Japon Özel Sektör Pavyonları (Özel Sektör Pavyonları toplam 83.900 m²)

(4) Gösteriler İçin Plan Kararları

1. Kent Alanı'nda "Büyük Gösteri Salonu" ve "Gösteri Salonu" (Büyük Gösteri Salonu 4000 kişilik, Gösteri Salonu 500 kişilik,
2. Dağlık Alan'da Açık hava Tiyatrosu,

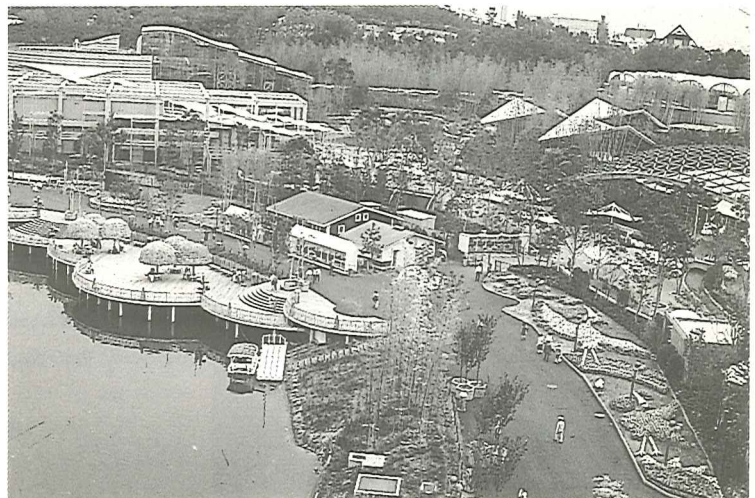
• Dolaşım Planı : Ziyaretçi yolları

EXPO'90 - OSAKA'nın uygulama çalışmaları sırasındaki görünümü (1988)

• EXPO'90 - OSAKA'nın ana girişi : Sağ alta metro.

• Serginin en ilginç alanı: Göl ve ahşap rıhtım.

(5) Yönetim ve Servis İçin Plan Kararları

1. Giriş kapıları ve sergi alanı içindeki meydanların önemli noktalarında yönetim ve servis olanaklarına ilişkin kullanımlar,
2. Güney kapısı yakınında sergi yönetim merkezleri dahil, ana merkezler olarak hizmet gören yönetim olanakları,
3. Güney kapısı yakınında ana merkezler niteliğinde hizmet olanakları,
4. Sergiyi üst düzeyde bir tasarıma ulaştırmak için büyük göl yakınındaki önemli noktalarda yer verilen ticari olanaklar,

(6) Yaya Yolları ve Meydanlar İçin Plan Kararları

1. Dağlık Alan'da 10 m genişliğinde ana yol; standart 6 m genişlikte bağlantı yolları
2. Esas olarak bir açık alan olarak işlevselliği olan Düz Alan
3. Kent Alanı'nda 30 - 40 m genişlikte ana yol; 10 m genişlikte standart ikinci derecede yollar,
4. Ziyaretçilere her türlü konforu sağlamak amacıyla, ağaçlarla gölgelendirilmiş, çiçekli ve yeşil bir doku içinde, sokak moblesini ve gölge elemanlarıyla donatılmış yollar ve meydanlar,

(7) Çiçekler ve Yeşil Doku İçin Plan Kararları

1. Serginin ana konusu olan "Çiçekler" ve "Yeşil Doku"nun Sergi alanı bütününde yer alması; her kesimin kendine özgü konularıyla ilgili seçimlerin yapılması,
2. İlbahardan sonbahara kadar 6 ay süreli sergide, her mevsime uygun çiçekler ve yeşil dokunun sunulması,
3. Çok büyük ağaçlar ve egzotik bitkilerden başka, ender çiçek türlerinin sergilenmesi,
4. Kaba alınmış ağaçlar, çiçekler ve yeşil dokuya ilişkin her türlü yeni teknolojinin sergilenmesi,
5. Düz Alan'da yer verilen çiçekler ve yeşil dokuya ilişkin gösterilerin en önemlisi olan "Büyük Bahçe".

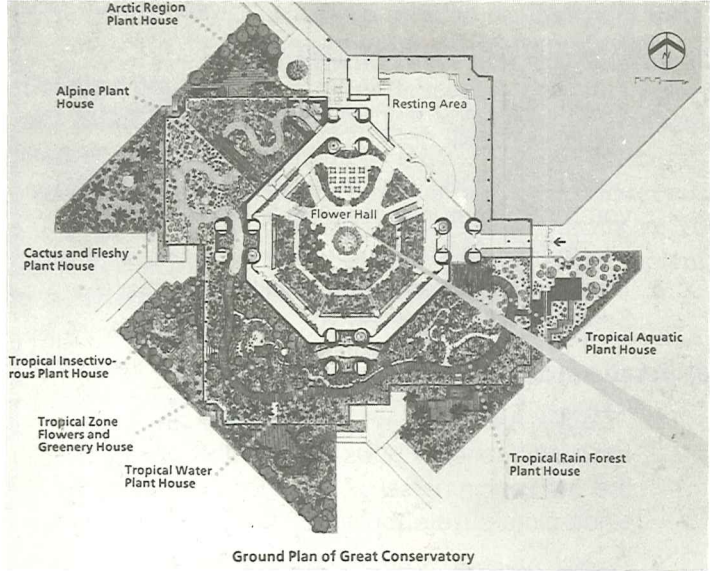
Bu kesim, değişik mevsimlerde çiçek sergileri, çiçek festivalleri için düzenlenen "Sahne", çeşitli bahçe stillerine ilişkin çiçek bordürlerinin ve bordür çiçekleri türlerinin sergilendiği "Çiçek Vadisi" ile çeşitli çiçek bordür ve düzenlemelerin sergilendiği "Çiçek Terası" olmak üzere üç mekânda düşünülmüştür.

• Serginin toplu taşıma olanaklarından: Monorail (Tek raylı tren)

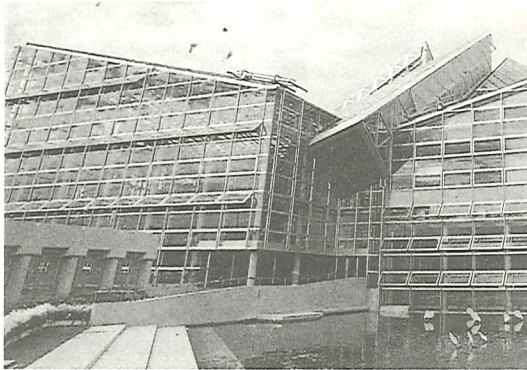

• Göl kıyısında ahşap oturma ve bakı terasları. Renk ve hareketleriyle ilgi çeken fırlıdaklar

Ground Plan of Great Conservatory

- EXPO'90'nun ilginç ve yenilik getiren yapılarından: Great Conservatory. Çelik konstrüksiyon ve kısmen betondan inşa edilen bu yapı, iki katlı olup, 30 m yüksekliktedir. Çeşitli iklim koşullarına sahip mekânlardan oluşturulan bu serada 2600 türde 15.000 adet bitki yer almaktadır.

• Seradan bir ayrıntı

(8) Çeşitli Gereksinimler İçin Alt Yapıya İlişkin Plan Kararları

Elektrik, gaz ve drenaj vb için gerekli donanımlar

(9) Diğerleri

Ziyaretçi trafiği ve Sergi alanı koşulları gözönünde bulundurulmak suretiyle çevreyi izleme amaçlı toplu taşıma olanakları,

ALAN KULLANIMI İÇİN ÖNGÖRÜLEN TAHSİSLER

Alan kategorileri		Ölçü (hektar)	Açıklamalar
Dağlık Alan	Uluslararası Bahçeler	2.2	
	Tematik Bahçeler ve Çiçek Bahçeleri	2.8	
	Japon Hükümeti Meydanı	3.5	
	Özel Sektör Sergileri	1.3	
	Yaya Yolları ve Meydanlar	4.9	Çiçek bahçeleri ile ticari ve servis olanakları dahil
	Gösteriler İçin Mekânlar	0.4	Açık hava Tiyatrosu
	Bahçeler	11.0	Çiçek Bahçeleri dahil
	TOPLAM	26.1	
Kent Alanı	Büyük Çiçek Bahçesi	2.3	Uluslararası Sergiler İçin Salon B dahil
	Kamu Sektörü Sergileri	0.5	Osaka Valiliği'nin Ginkgo Pavyonu dahil
	Özel Sektör Sergileri	1.1	
	Yaya Yolları ve Meydanlar	4.8	Çiçek bahçeleri ile ticari ve servis olanakları dahil
	Göl	4.1	
	Bahçeler	2.5	Çiçek bahçeleri dahil
	TOPLAM	15.3	
Düz Alan	Uluslararası Sergi Salonları	0.7	Uluslararası Sergi İçin Salon A
	Kamu Sektörü Sergileri	1.1	Osaka Belediyesinin Büyük Serası
	Özel Sektör Sergileri	6.0	
	Gösteriler İçin Mekânlar	1.3	Büyük Gösteri Salonu, Gösteri Salonu
	Yaya Yolları ve Meydanlar	16.5	Çiçek bahçeleri ile ticari ve servis olanakları dahil
	Eğlence Alanı	7.8	Yaya yolları ve meydanları dahil, yaklaşık 10 hektar
	TOPLAM	33.4	
Giriş / terminal		9.2	
Yönetim ve Servis Olanakları		21.0	
GENEL TOPLAM		105.0	

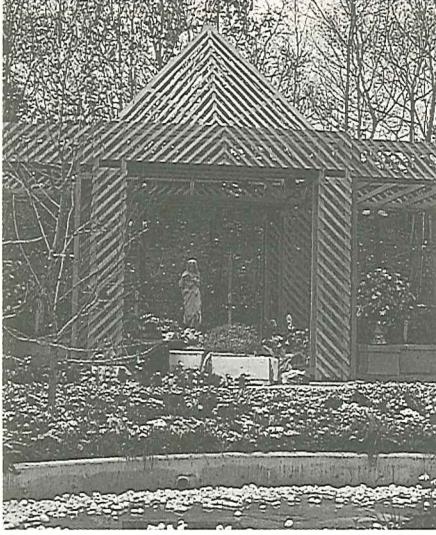
ÖZET : Bahçe Sergilerinin yaklaşık yüzelli yıllık süreç içinde geçmişi ve gelişimi bulunmaktadır.

1950 yıllarına kadar ülkeler düzeyinde olan bu gelenek, 1950'den sonra ülkelerarası düzeyde ele alınmaya başlanmıştır.

Özellikle ülkelerarası bahçe sergileri, ortalama 1000 dolarlık bir alanda gerçekleştirilen, planlama, uygulama ve sanat-kültür etkinlikleri yönünden çok titiz programlanması gerekli organizasyonlardır.

Bu nedenle, böyle bir organizasyonu gerçekleştiren bir ülkenin 10 yıllık süre geçmedikçe yeni bir sergiyi üstlenmesi mümkün olmamaktadır.

Ülkemiz bugüne kadar, 1983 Münih Ülkelerarası Bahçe Sergisi, 1984 Liverpool Ülkelerarası Bahçe Festivali ve 1990 Osaka Bahçe ve Yeşil Sergisi'ne "TÜRK BAHÇESİ" ve diğer etkinliklerle katılmıştır.

- Özellikle kelebeklerin ziyaret ettiği Fransız Bahçesi, Bu bahçede kelebeklerin hoşlandığı bitki türleri kullanılmıştır. Bu nedenle bahçe "KELEBEK BAHÇESİ" olarak adlandırılmıştır.

SUMMARY : The International Garden Exhibitions are horticultural expositions with social and cultural events, shows and competitions. The exposition is a place for people, collectively and individually, may contribute to the creation of a better quality of life, about related problems of environmental protection and greenery conservation, and about the food problem which is the most vital aspect of the relationship of nature with human life.

According to the rules of the Association Internationale des Producteurs de l'Horticulture (A.I.P.H.) and the Bureau International des Expositions (B.I.E.) the following exhibit categories can be admitted to the Expositions.

(1) Producers and organizations of producers of horticultural products (such as plants or parts thereof, flowers, horticultural seeds, vegetables and fruit.

(2) Organization of those whose interests are related to horticulture, botany, landscape gardening, landscape maintenance, recreation and green's preservation, and those whose activity is promotion on propagation of the same, and spreads the knowledge of the same.

(3) Public authorities, private scientific institutions concerned with agriculture, botany and landscape architecture planning.

(4) Botanical gardens, arboreta, institutions for horticulture and local administration authorities for urban and rural and botanical education planning.

(5) Individuals, societies, companies and public institutions whose objects are to grow, process, market or supply horticultural products.

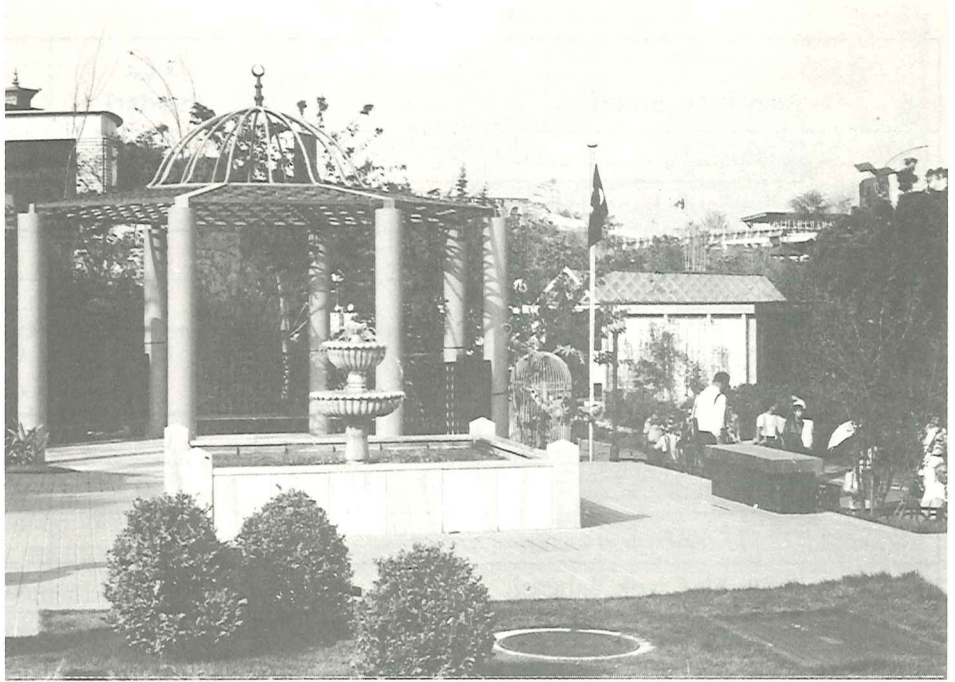
(6) Individual and enterprises engaged in the manufacture and or trade of machinery, implements, supplies, etc. for horticulture and landscape gardening.

The last example of International Garden Exposition is EXPO'90-OSAKA "The International Garden and Greenery expositions, OSAKA".

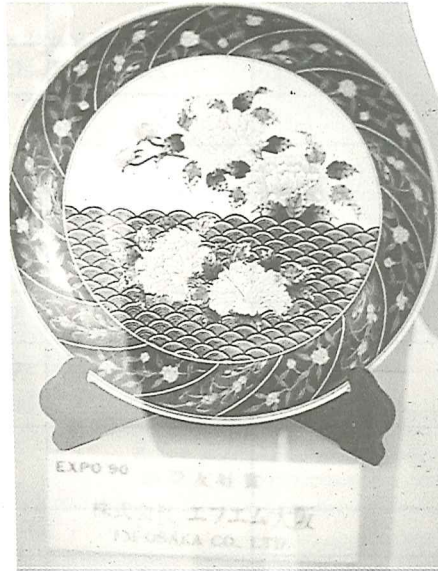
This is an international exposition to be held for the purpose of contributing the relationship of garden and garden greenery to human life, encouraging the development of garden and greenery-related technologies and invigorating the industry relating to garden and greenery, thus helping the creation of truly pleasant and mentally rich society towards the 21st century.

It was noted that 82 countries and 55 international organizations, together with 323 participants from the host country, had taken part in this International Exposition.

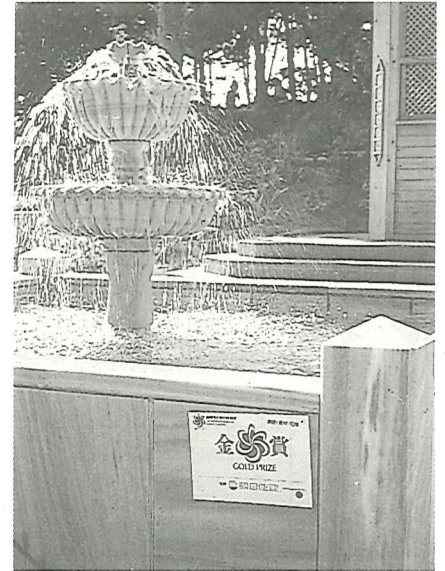
Turkey participated in certain activities during EXPO'90, in OSAKA, Japan, from April 1st to September 30th.

- EXPO'90 - OSAKA'da Türk Bahçesi. Türk Bahçesi'nde mekân anlayışı için avludan esinlenilmiş; çanaklı havuz, kameryiye, kafes, ahşap köşk, çeşme gibi elemanlara yer verilmiştir.

- Serginin açılış günü bahçemizin ilk başarısı: "Uluslararası Özel Dostluk Ödülü". Bu ödül sergiye katılan 82 ülkeden 6 ülkeye layık görülmüştür.

- Türk Bahçesi'ne verilen 18 Ödülün biri Çanaklı Mermer Havuzumuz için olmuştur. (Altın Madalya)

Yararlanılan Kaynaklar

- Benedict, R., 1946. Krizantem ve Kılıç, T. İş Bankası Kültür Yayınları
- Özcan, Y., 1976. "1974 Viyana Uluslararası Bahçe Sergisi, WIG - 74," WIENER INTERNATIONALE GARTENSCHAU. A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları : 618
- Güvenç, B., 1979. "Buruk Acı / Hurma Tadı" Japon Sanatı. O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dergisi, Sayı 2, Cilt 5.
- Güvenç, B., 1980. Japon Kültürü (Nihon Bunka), T. İş Bankası Kültür Yayınları
- Bring, M. and Wayembergh, J., 1981. Japanese Gardens, McGraw - Hill Book Company
- Özcan, Y., 1990. Bahçe Sergileri, Bahçe ve Sera Dergisi, Aralık 1990/1

- Serginin başarılı ülke bahçelerinden: Kore Bahçesi.

Ankara Kenti'nin Açık ve Yeşil Alan Sistemi İçin Önemli Bir Katkı :

ALTIN PARK

- Öner TOKCAN
Mimar
- Doç. Dr. Halim PERÇİN
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

• ANKARA KENTİ ALTINPARK DÜZENLEME YARIŞMASI

Ankara Kentinin yeşil alan yetersizliğini gözönünde bulunduran Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından, daha önce kısıtlı bir kullanıcısı olan eski golf kulübünün geniş bir halk kesimine hizmet verecek yeşil alana dönüştürülmesi amacıyla, 1985 yılında "Ankara Kenti Altınpark Düzenleme Yarışması" yapıldı.

Bu yarışmanın temel amaçlarını aşağıda belirtilen plânlama ilkeleri oluşturmuştur:

- Ankara kentinin dinlenme, eğlence, kültür ve sosyal faaliyetler ile spor faaliyetlerine ilişkin mekânsal ihtiyaçlara cevap verilmesi.

- Kentin, özellikle kuzeydeki kent parçalarında yaşayan nüfusun sosyal ve bir ölçüde ekonomik ilişkilerine mekânsal boyutta sağlanan fırsatlarla katkı, zenginlik ve çeşitlilik getirilmesi.

- Ankara'nın hızlı ve yoğun bir kentleşme süreci içinde kent bütünü ve yaşama alanları ölçeğinde ortaya çıkan ka-

mu servis alanları yetersizliğini dikkate alarak, Belediye mülkiyetindeki bu çok önemli açık alanın hem tüm kente, hem de yakın çevresindeki yaşama bölgelerine etkin hizmet sunacak her yaş grubundan kentli insanın aktif olarak kullanılabileceği bir işlevsel alana dönüştürülmesi.

- Kentli nüfusun bu alanları rahatça ve etkinliklere katılarak kullanımını sağlamak için kapalı mekânlarda ve düzenlenmiş doğal çevrede çeşitli aktivite odaklarının yaratılması, tüm alanda davet edici ve yılboyu yaşayan canlı bir ortamın hazırlanması.

Yarışmaya katılan 26 adet proje içinde Jüri Öner TOKCAN (Mimar), Hulusi İ. GÖNÜL (Mimar) ve İlder TOKCAN (Mimar) tarafından hazırlanan projeyi birinci olarak seçmiştir.

Birinci Ödülü kazanan proje hakkında Jüri raporunda şu eleştiriler yer almaktadır:

Jürinin çalışmanın başında formüle ettiği ana tasarım ilkelerini (yani disiplinlerarası sentez, yaratıcılık uygulanabilir ile aktiviteler) ve park dengesini en iyi yorumlayan proje olarak değerlendirilmiştir. Tüm aktiviteler ile parkın oluşumunda doğru yer seçim kararları verilmiş; satış tesisleri, otel ve kongre salonu batıda yoğunlaştırılarak park serbest bırakılırken mekânsal olarak da bütünleşme sağlanabilmiştir.

Hem form, hem işlev açısından güçlü bir göl düzenlemesi ve bunun ada ile zenginleştirilmesi kıyı değerlerini en çoğa çıkartmaktadır. Tüm alana hakim bir ana giriş ile tüm alana ait yönlendirmenin başlatılmış olması aynı zamanda tüm parkın bir bütün olarak algılanmasını sağlamaktadır. Giriş platformlarının düzenlenmesindeki davet edicilik ve çeşitlilik aynı zamanda çok yönlü açık alan işlevlerine cevap verebilecek niteliktedir.

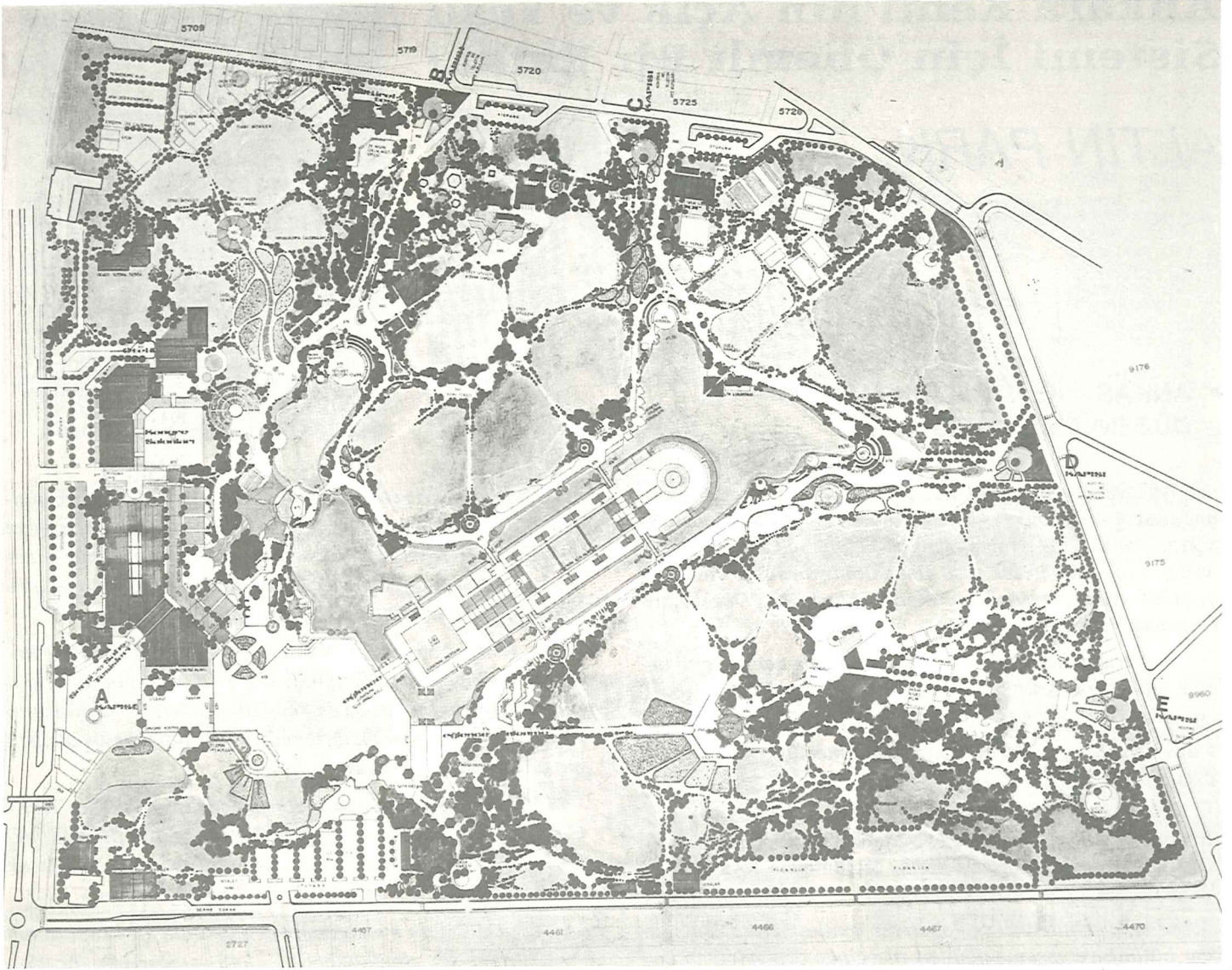
Tüm proje ve özellikle park düzenindeki açıklık ve okunurluk, peyzaj strüktürünün kurulmuş olması, park alanında farklı kot ve açılardan zengin perspektifler oluşturulması alanın park olma niteliklerini güçlendirmektedir.

Tasarım, ana giriş platformları, yapılar, göl ve adası ile yaya ulaşım sistemini mekansal ve geometrik olarak bir arada tutan kuvvetli bir düzen (order) ile desteklenmektedir. Sonuç olarak doğru yerleşme kararları, olumlu mekansal ilişkiler, büyük göl kıyısı, bağlantı eksenlerinde hiyerarşi, topoğrafyaya duyarlılık sonucu oluşan güçlü bir strüktür sunulmuştur.

Buna karşılık jüri tarafından genelde gürültülü bir öge olarak algılanmış olan lunapark, ada üstünde yer alarak hem periyodik kullanıma açık bir işlevin çok can alıcı bir noktada yerleştirilmesi sonucunu doğurmakta, hem de iki tarafındaki park ile uyumsuzluklar yaratmaktadır. Bu konuda jüri ayrıca tavsiyelerde bulunacaktır.

Yaklaşım, alan dışındaki olası ulaşım sorunlarına karşı ürkek davranmakta ve göl kenarı gezi yolunu sürekli tutarak yeşil alan ile su arasında kopukluk yaratmaktadır. Ayrıca yüzme havuzu ve spor salonu gibi bazı birimlerde istenilen ölçülerin altında kalınmış ve gösterimde ağaç ögesi gerçek ölçülerde küçük tutulmuştur.

Proje jüri tarafından 4-1 oy çokluğu ile birinci ödüle layık görülmüştür.

• Ankara Altınpark Vaziyet Planı

• PROJENİN ÖZELLİKLERİ

Cumhuriyet döneminin başlangıcında yapılan planlama çalışmalarına göre, Ankara bir bahçe kenti olarak tasarlanmış; yeşil alanlar bu anlayışı gerçekleştirecek temel sistemler biçiminde düşünülmüştür.

1940'lara kadar bu sisteme bağlı olarak gelişmesini sürdüren Ankara, özellikle 1950'lerden sonra bu niteliğini giderek yitirmeye başlamıştır.

Nitekim, bu süreç içerisinde kentin yeşil alan dokusu bir yandan kişi başına düşen yeşil alan ölçüsü bakımından yetersizleşirken; öte yandan kent içi yeşil alan dağılımında dengesizlikler ortaya çıkmıştır.

Bu konuya ilişkin sorunları çözmek için Nazım Plan ve İmar Uygulama planında kentsel park olarak gösterilen 641.000 m² ölçüsündeki Golf Klubü'nün tüm Ankara kenti toplumuna hizmet veren bir yeşil alan biçimine dönüştürme amacıyla 1985 yılında Ankara Büyükşehir Belediyesince açılan yarışmayı Öner Tokcan (Mimar), Hulusi Gönül

(Mimar) ve İlder Tokcan (Mimar) tarafından hazırlanan proje kazanmıştır.

Altın Park alanının planlanmasında birinci derecede kent halkının yeşil alan gereksinimini karşılayarak olanaklar artırılırken, yıl boyu kullanılabilir ve çok yönlü dinlenme, eğlence, kültür ve sosyal etkinlikleri ile spor aktivitelerine ilişkin mekânsal gereksinimlere ve günümüz anlayışına uygun bir tasarımın örneklenmesi amaçlanmıştır.

Arazi plastiğinin hacimsel ve çizgisel doğal özelliğine uygun düzenlemeler yapılmış; çanak şeklindeki mekânın ortasına doğan klima sağlayacak etkili su ögesi göl konulmuştur. Tepeler aynen korunmuş, aralarındaki küçük vadilere yapılar konarak park bütünü'nün görsel ve mekânsal birliği sağlanmıştır.

Alanın bütünlüğü, çevre yolu ile sağlanmıştır. İrfan Baştuğ caddesi üzerine ana giriş ve çevre yolu düzenlemesi üzerine ek olarak ikinci derecede dört ayrı park girişleri konmuştur. Girişlerde

otoparklar düzenlenerek yapılarla ilişkilendirilmiştir. Parkın batı yönündeki "Altınpark Kapısı" ana giriş olmak üzere doğu yönünde "Doğu Kapısı" ve "Lunapark Kapısı", Kuzeyde "23 Nisan Kapısı" ve "Gençlik Kapısı" ile güneyde otoparkla bütünleşen diğer bir giriş bulunmaktadır.

Bu girişlerden Altınpark Kapısı ana meydana bağlanarak parkın en önemli açık ve kapalı mekânlar ile özel bahçelere gerekli dağılımı yapmaktadır.

Diğer üç kapıdan uzanan park giriş yolları ise parkın iç kesimlerine uzanmakta, aynı zamanda parkın üç önemli işlevini yüklenmektedir. Nitekim, 23 Nisan kapısı yolu "23 Nisan Çocuk Kültür Sitesi" ile; Gençlik Kapısı yolu "Gençlik Spor Merkezi" ile; Lunapark Kapısı yolu ise "Lunapark" ile bütünleşmektedir.

Parkın işlevsel ve görsel açıdan dikkati çeken, dolaşım hatları ve dokusu ile diğer kullanışlara ait parselasyonu et-

kileyen en önemli plan elemanı göl ve ada kompleksidir. Göl ve ada uygulaması, teknik yönden arazideki en önemli işlev; estetik açıdan ise, arazinin doğal görünümüne getirilmiş en büyük plastik değişim olmuştur. Göl ve ada, parkın en fazla ilgi çeken dominant simgesel elemanı olarak parkın hatırlanan imajını yaratmıştır.

Göl, ada ve çevresi için, yaşanan, hissedilen, izlenen ve yılboyu kullanılan, canlı ve renkli, parkın alçak ve yüksek kotlarından görülebilen, parka değişik noktalardan ilginç perspektifler veren bir planlamaya özen gösterilmiştir. Bu kompleksin çevresinde, ana meydan, göl tiyatrosu, gösteri ve oturma alanları, İtalyan ve Çin Lokantaları, Türk Meydanı'na, adada yarı açık konser-sergi yapısı, çok amaçlı meydan, heykel, su, ışık, ses gösterisi ile çay bahçesine yer verilmiştir. Göl kıyısını çevreleyen ana karakterdeki yol, su içi ve kıyısı bitkileri, su havyanları, çiçek gösteri alanları ile değişik mevsimlerde ilginç görüntüler yaratan bitkilerin yer aldığı özel bahçeler ile oluşturulan bir kompozisyonu algılayan bir mekân dizisinden geçirilmiştir.

Parkın diğer önemli bir kesimi ise Türk yaşamının geleneksel kullanımı, motifleri ve anlayışını yansıtacak olan **Türk Meydanı, Türk Kahvesi, Türk Sokağı** ve **Türk Bahçesi** dizisinden oluşan komplekstir. Bu kesim, geleneksel eyvan çeşme, havuz, çardak, ahşap kafes, döğme demir parmaklık ve kapı, basamak, aydınlatma elemanı, oturma elemanları, yer döşemesi gibi mimari kullanışlar ile Türk sanatında yer almış bitki türleri, geleneksel çiçek parterleri ile sohbet, alışveriş, ikram, sergi ve müzik gibi kullanışlar ve eylemler için düşünülmüştür.

BİTKİSEL TASARIM

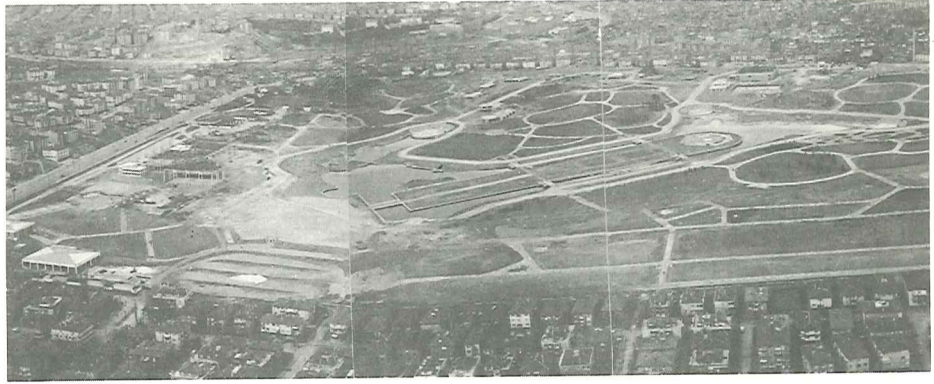
Parkın yeşil donanımının bir kısmı İtalyan firması tarafından realize edilmektedir. Önemli cins ve türden oluşan 15-20 yıllık yetişmiş ağaçlar ve bitki türleri park alanına dikilmeye başlanmış ve büyük bir kısmı tamamlanmıştır. Yeşil örtünün dikimi ve bakımı ileri bir teknoloji ile yapılmaktadır. En önemlisi yeşil donanımı ile park 15-20 yıllık zaman kazanarak hayata geçirilmektedir. Bu husus halka hizmet yanında, Altınpark bünyesindeki birçok yapısal işlevlere süratli bir işlerlik ve rant kazandıracaktır.

Parkın bitki kompozisyonu genel olarak farklı bir kullanıştan oluşturulmuştur. Birincisi, alanın yeşil örtüsünde, kitle, renk, doku ve silüet bakımından dominant etki yaratacak olan büyük bitki gruplarıdır. bu gruplarda ekolojik koşullara uygun, uzun ömürlü, kara çam, sedir, ladin, ardıç, meşe, ıhlamur, çınar, huş, dişbudak ve erguvan gibi türlerden 7000 adet büyük ağaca yer verilmiştir.

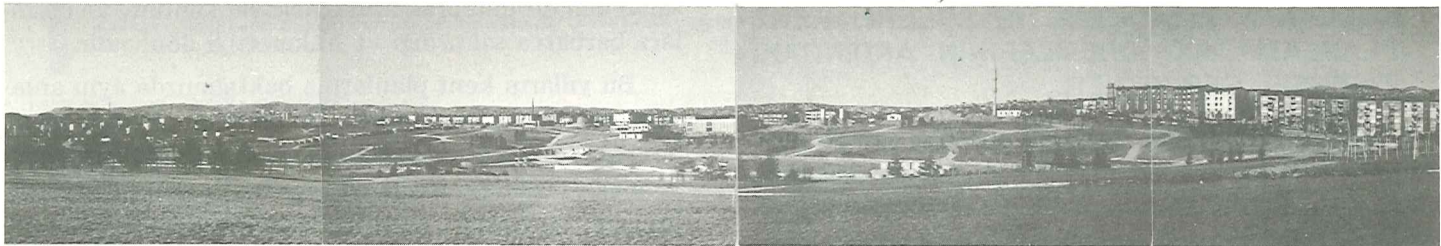
İkinci grup kullanımlar ise, özel bahçeler (soğanlı, rizomlu ve yumrulu bitkiler bahçesi, step bitkileri, yabani meyve türleri, parti bahçesi, herdem yeşil bitkiler, renkli yapraklı bitkiler, İtalyan bahçesi, Türk bahçesi, kaya bahçesi, gül bahçesi vb gibi) ile çim alanlar ve yer örtücü bitkilerin sağladığı yeşil örtüyle birlikte düşünülmüştür. Bu çalışmalar için 55.000 adet çalı, 1.500.000 adet de çiçekli ve otsu bitki kullanılacaktır.

Park içerisinde yer verilen Belediye Sergi Satış tesisleri, kongre salonları, Otel, 23 Nisan Çocuk Kültür Sitesi, Havuzlu Kafeterya, Gençlik Spor Merkezi, İtalyan Lokantası, Çin Lokantası, Tepe gazinosu, Lunapark gibi önemli yapı çevreleri parkın yeşil örtüsüyle bütünleşen bir anlayışta planlanmıştır.

Parkın bitkisel uygulama çalışmaları sürdürülmektedir.

• Parkın uygulamalarından diğer bir görünüm.

• ALTINPARK'ın bitkisel uygulama çalışmalarından bir görünüm (1990) ortalama 10-20 yaşındaki ağaçlar İtalya'dan getirilmiştir.

Geçmiş dönemlerin
yaşam biçimine olan özlemin
bir anlatımı :

Yaya Bölgeleri

Dr. Turgay ATEŞ
Peyzaj Mimarı - Şehir Plancısı

• HER YAYA MEKÂNI YAYA BÖLGESİ DEĞİLDİR

Bilimsel anlamı gereği, yayalara tahsis edilmiş geniş mekânlar, özel yollar, meydanlar gibi çok değişik sayıdaki kentsel alanı **Yaya Bölgesi** olarak adlandırmak yanlışır.

Yaya bölgelerinin kent planlamadaki önemleri, yer seçimleri, planlama yöntemleri ve işletmeleri, bu mekânları diğer yaya mekânı örneklerinden hemen ayırır.

Bir benzetme ile yaya bölgeleri, tarihi kent merkezlerinde ulaşım hizmetleri ve ticari verimlilik ile eski dokuda sosyal ve ekonomik hayatı, rasyonel, aktif, canlı ve verimli kılabilmek ya da kısaca çürümeye yüz tutmuş, felç olmuş kent merkezi parçalarına yeniden hayat vermek için bulunmuş çok önemli bir kentsel operasyon (ameliyat) türüdür.

• YAYA BÖLGELERİNİN YER SEÇİMİ KRİTERLERİ, KULLANIM AMAÇLARI, İŞLEVLERİ, KENT PLANLAMADAKİ ÖNEMLERİNİN ARDINDAKİ TARİHSEL GERÇEKLER.

Onsekizinci Yüzyılda inorganik enerji ile çalışan araçların ve bundanda önemlisi Yirminci Yüzyıl başlarında otomobilin günlük yaşama girmesi ve kentlerin şekillenmesinde ulaşımın etkin duruma gelmesi sonucu, insan ve hayvan dolaşımına göre şekillenmiş geleneksel eski kent dokularında önemli adaptasyon sorunları ortaya çıkmıştır.

Başka bir deyişle, kent dokuları ve eski mekânsal yapı örnekleri, teknolojik değişim hızına kolaylıkla ayak duramamıştır.

Bu durum, zamanla kent merkezlerinde ya birçok işyerinin ulaşım sorunları nedeni ile geleneksel yerlerini terk ederek ana trafik yolları çevrelerinde dizilmelerine, dolayısı ile tarihi dokunun (eski merkez) ticari rantının düşmesine ve bu tür kent parçalarının hızla köhneleşme-

sine, çöküntü alanlarına dönüşmesine yol açmış (Ankara Ulus'ta ara sokaklarda köhneleşme, işlev değişimi, ticari mülksüzleşme, terketme süreçleri gibi) ya da ticari aktivitesini devam ettiren tarihi merkez dokusunda araç, yaya ve servis trafiğinin birarada bulunması nedeni ile büyük bir keşmekeşlik (gürültü, çöp, kirlilik vb. kentsel çevre sorunları) ve bundan doğan ticari zorlanma, yaşanmaya başlamıştır. (Bugün İstanbul'da tarihi Yarımada'nın birçok iç ve ara sokağında yaşanan sorunlar ve çevre örnekleri gibi).

Günümüzde ülkelerin (özellikle Avrupa'da) kentleri 1950'lere kadar bu keşmekeşlik içinde yaşamlarını sürdürmüştür. İkinci Dünya Savaşı sonrası 1950'li yıllar sanayi ve onun ürünlerinin, tartışılmaksızın insan yaşamının esas yönlendiricisi, belirleyicisi durumuna getirildiği (fetişleştirildiği) bir süreci oluşturmuştur. Bu dönem sanayinin tarım topraklarına, doğaya, kentlere ve insanlara barbarca saldırdığı ve hükmettiği dönemdir.

Bu yılların kent planlarına baktığımızda aynı anlayışı kolaylıkla görebiliyoruz. Bu dönemin Avrupa kentleri planlarında savaşın yaptığı yıkımın salt mühendislik yanı ağır basan şehircilik çalışmaları ile giderilmeye çalışıldığını görüyoruz. Çevreyi, tarihi dokuyu ve insan doğasını dikkate almayan bu yaklaşım sonucu, neredeyse tüm kent dokusu dönemin sansasyonel aracı olan otomobile terk edilmiştir.

1960'lı yıllar ise, kentsel yaşamda sanayileşme sonuçlarının sorgulanmaya ve çözüm yollarının aranmaya başladığı, bilimsel araştırmaların hız kazandığı, sanayiden insan yaşamını tehlikeye sokmadan yararlanmanın yollarının arandığı bir uyanış dönemidir.

1957'de Stuttgart kentinde yapılan bir çalışma kent merkezlerinde yayanın bir toplu taşıma sistemi olarak önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Ancak, Avrupa'da yapılan ilk yaya bölgesi plan çalışmaları, ortaya çıkan gerçekleri yeterince kavrayan örnekler değildir.

Bu örnekler, taşıt trafiğinin yaya dolaşımı için sorun yarattığı her noktada yayalaştırmayı öneren; ulaşım türleri arasındaki ilişkilere dokunmadan düzenlemeyi mimarî ve estetik bir çalışma düzeyine indiren; hatta Viyana kent merkezi için değişik ekiplerce hazırlanan planlardan 'M 18 Grubunun hazırlamış olduğu plandaki gibi tüm kent merkezini taşıt trafiğine yasaklayan bilimsel yanları zayıf örneklerdir. Ancak, zamanla yaya bölgelerinin, bir kent planlaması ve ulaşım planlamasının işlevsel bir parçası olarak ele alınması zorunlu görülmüş, planlama çalışmaları mesleklerarası işbirliğine dayalı olarak yürütülmüştür. Bugün Viyana kent merkezinde yer alan yaya bölgesi, Kartner ve Graben yaya arterleri ile Karlsplatz'daki metro, hafif raylı sistem, otobüs durakları ve merkezde özel olarak çalıştırılan özel otobüs duraklarından oluşan ulaşım merkezini (en önemli yaya üreticisi ve çekişi), Stephanplatz'daki Kilise önünden geçerek Tuna nehri kenarında yer alan ve kent merkezine yaya getiren bir diğer ulaşım merkezine (hızlı tren istasyonu ve durakları) bağlamaktadır. Böylece, ticari verimliliği, tarihi kent merkezindeki eski dokunun sıkışıklığı yüzünden azalmış bulunan işletmelere yeniden hayat kazandırılmıştır.

Bu nedenle, yapılan uygulamanın ve uygulama sonrası kullanım kurallarının mülk sahipleri, esnaf ve yaya bölgesi kullanıcılarına benimsetilmesi ve bu konularda yasal sorumluluklar verilmesi gerekmektedir.

Günümüzde, Avrupa'da örnek almaya çalıştığımız çağdaş kent mekânlarının, başarılı bakım ve kullanımları ardında çok iyi tanımlanmış yasal sorumluluklar bulunmaktadır. Ülkemizde ise, ne imar yasasında ve ne de Belediye Kanununda bu tür bir anlayış bulunmaktadır. Yaya Bölgesi kavramı bir yana, henüz İmar Yasası kapsamında, tanım düzeyinde bile olsa "kent merkezi" kavramı dahi bulunmamaktadır.

Ancak, yerel yönetimlerimizde çağdaş anlamda bazı kıpırdanışlar da vardır. Konumuzla ilgili olarak en önemli adım 1989 yılı içerisinde Ankara Büyükşehir Belediyesince atılmış ve 1979 dakinden daha kapsamlı bir yeni yaya bölgeleri yönetmeliği düzenlenmiştir.

Bu yönetmelik akademik içerikli olmaktan çok, pratik belediyeçiliğe yönelik bir yönetmeliktir. Bu yönetmeliğe göre, tüm ana cadde kaldırımları da yaya bölgesi statüsündedir. Temel amacı, yönetmelik aracılığı ile bugüne kadar esnaf vandalizmine ve girişimci kaba kuvvetine terk edilmiş kent estetiğini, kentin dış mekanlarını ve yaya alanlarını demokratik bir düzen içine alabilmektir.

Stuttgart (B.Almanya) kent merkezinde 3 metrelik şeritte yapılan Kapasite ölçümleri (1957).

MOD	KAPASİTE/SAAT	ORTALAMA HIZ	KİŞİ BAŞINA ALAN
Yaya	16.000 Kişi/saat	4 km/saat	0,75 m ² /Kişi
Bisiklet	5.400	15	6.70
Motorsiklet	2.400	15	18.00
Özel Oto	1.200	12	30.00
Otobüs			
32 Koltuk	5.600	10	2
55 "	8.300	10	2
80 "	11.000	10	2
150	18.000	10	2
Tramvay			
200 Koltuk	24.000	10	2
Hızlı Raylı Sistem	40.000	25	2

Kaynak: Leibrand K. Verkehrsingenieurwesen Basel-Stuttgart-1957.

**KENT MERKEZİNDE,
YAYA
BÖLGELERİ
HAFİF METRODAN
BİR ÖNCEKİ EN ÖNEMLİ
TOPLU TAŞIM
SİSTEMİDİR**

• Yaya Bölgeleri Temel Özellikleri

Viyana yanısıra, Avrupa'da tarihsel özellikleri ağır basan tüm kent merkezlerinde ticari yaşam, korunacak doku, geliştirilecek sosyal yaşam, hep bu anlayışla planlanmış, yaya bölgesi örnekleri ile düzenlenmiştir.

Bu örnek, yaya bölgesi planlamasından, yönetimine kadar çok kapsamlı, çağdaş bir kent yönetimi uygulama alanını ortaya koymaktadır.

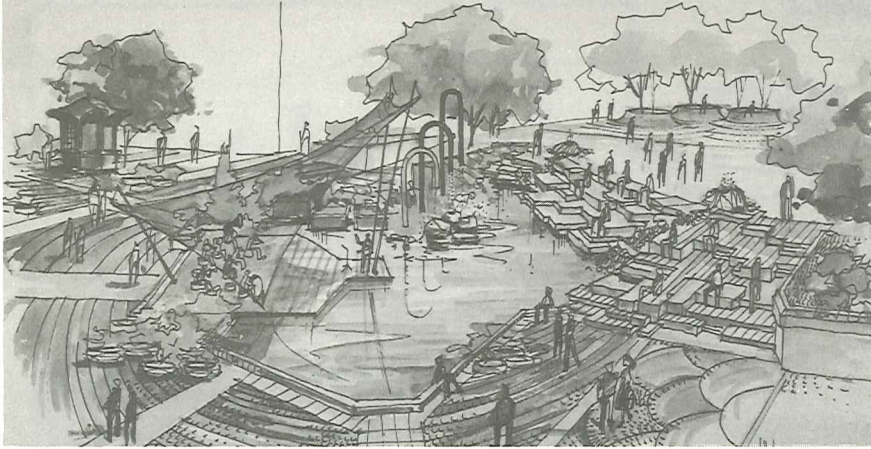
Yaya Bölgesinde düzenleme sonrası ortaya çıkacak olan çevre, yaya bölgesinde yer alan esnafın ve diğer mülk sahiplerinin de uzun dönemde çıkarlarına uygundur.

• ÜLKEMİZDEN ÖRNEK UYGULAMALAR:

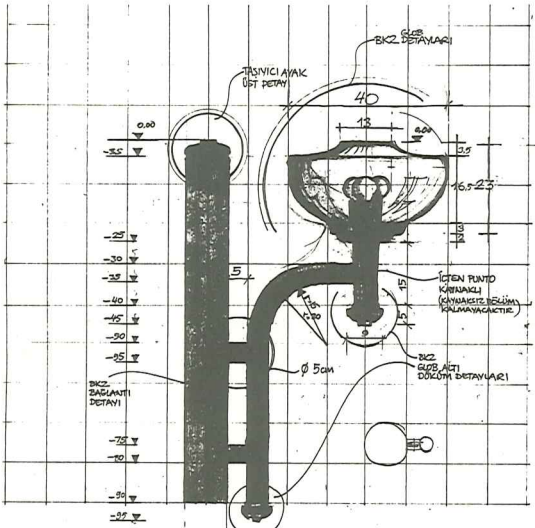
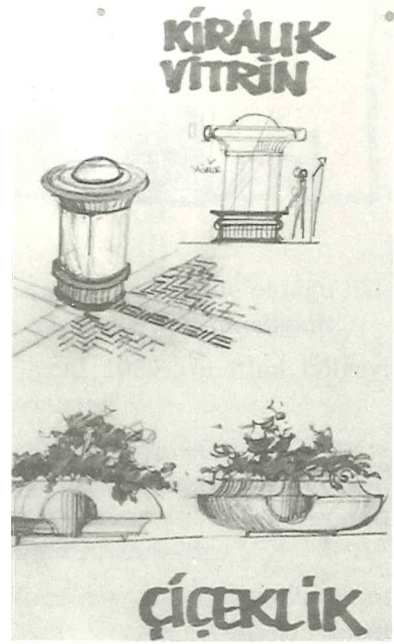
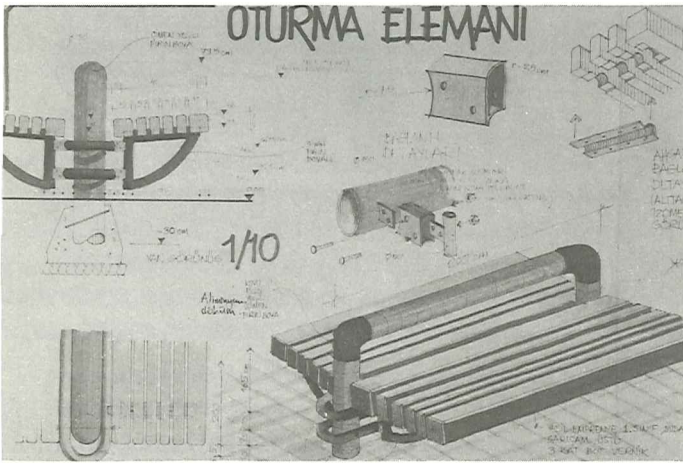
"Sakarya Yaya Bölgesi" ve "Ulus Kent Merkezi Düzenlemesi" Projeleri

Sakarya Yaya Bölgesi, 1978 Belediye yönetimince çağdaş bir yaklaşımla ele alınan bir çalışma alanıdır. Bu çalışma alanı, ticari rant, ulaşım keşmekeşliği nedeni ile düşmüş ve köhneleşmeye yüz tutmuş kent merkezinin ulaşım açısından yeniden düzenlenmesine ilişkin bir parçasını oluşturmaktadır. Bu kapsamda uygulanmaya konmuş diğer çalışma ise "Otobüs Özel Yolu" projesidir ki bu güzergahta bugünlerde hafif raylı sistem planlanmaktadır.

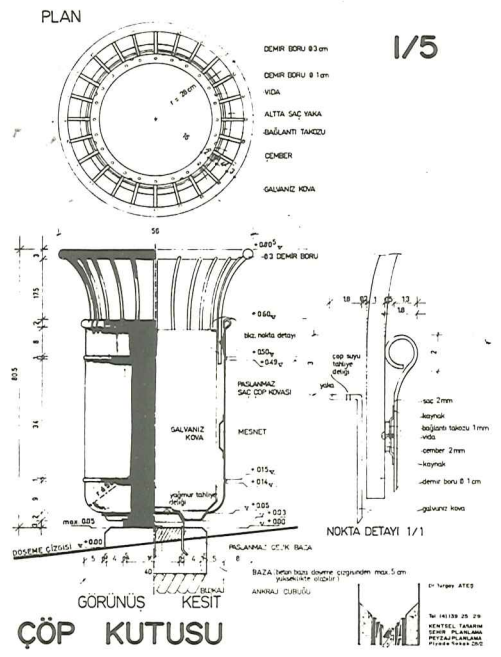
SAKARYA CADDESİ MÜZİK, SOKAK TİYATROSU, SU VE IŞIK GÖSTERİSİ İZLEME ANFİSİ

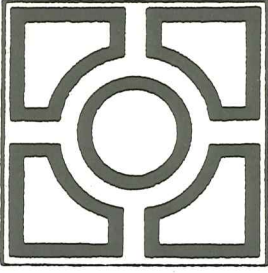
• Sakarya Yaya Bölgesi'nden Ayrıntılar

AYDINLATMA ARMATÜRÜ 1/5

ÇÖP KUTUSU

IFLA Haberleri...

- Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu
- International Federation of Landscape Architects
- Federation Internationale des Architectes Paysagistes

IFLA nedir?

"ULUSLARARASI PEYZAJ MİMARLARI FEDERASYONU", peyzaj mimarlığı konusundaki ülke derneklerine yapılan bir çağrı üzerine 1948 yılında Cambridge (İngiltere)'de düzenlenen toplantıda alınan karara göre örgütlenen mesleki bir kuruluştur.

IFLA'nın ana amacı, tüm dünya ülkelerinde peyzaj mimarlığı mesleğinin gelişmesini desteklemek ve özendirme; tasarım, planlama ve korumada en üst derecede standarda ulaşmak, böylece insan çevresini geliştirici çalışmalar ve ürünleri ortaya koymaktır.

Evrensel ölçekte bir organizasyona sahip olan IFLA'nın bugün 50 ülkede daimi üyeliği, 31 ülkede temsilciliği vardır. 15 ülkenin ise IFLA'yla "bireysel üyelik" şeklinde ilişkisi bulunmaktadır.

IFLA, üst düzeyde etkinlik yaratmak amacıyla, 3 ana bölge (doğu, orta ve batı bölgeleri) içinde örgütlenmiştir. Her bölge, İkinci Başkanı'nın kontrolü ve sorumluluğu altındadır.

Türkiye, tüm Avrupa ülkelerinde içinde bulunduğu Orta Bölge grubundadır.

IFLA, her iki yılda bir Dünya Kongresi, her yıl bölge ölçeğinde teknik kongreler ve simpozyumlar düzenlemek suretiyle çevre planlamayla ilgili meslek temsilcilerini biraraya getirmektedir.

IFLA'nın XV. Dünya Kongresi 1976 yılında İstanbul'da yapılmıştır. Organizasyonu Peyzaj Mimarisi Derneği tarafından üstlenilen Kongre'nin konusu "KİYISAL ALANLARDA İNSAN AKTİVİTELERİNİN EKOLOJİK ETKİLERİ; PEYZAJ MİMARLARININ YÖNETİM VE GELİŞTİRME YÖNÜNDE ROLÜ" idi. Unesco ve Avrupa Konseyi Genel sekreterliği'nin patronajında bu kongreye çeşitli ülkelerden 850 üye katılmıştır.

Halen UNESCO'nun (B) kategorisi içinde bulunan IFLA, ülke temsilcilerinin oluşturduğu uluslararası komitelerle evrensel konularda çalışmalar yürütmektedir. Bu komitelerden bazıları şunlardır: Kıyılar, Yarışmalar, Yasalar ve Yönetmelikler, Eğitim-Öğretim Programlarının Koordinasyonu, Yayın, Peyzaj Sorunları, Tarihi Bahçeler, Tarihi Peyzajlar, Peyzaj Planlaması ve Kentsel Alanlar, Araştırma, Yollar, Peyzaj Planlamasının Sosyal Görünümü, Teknik Terimler vb gibi.

IFLA, şu kuruluşlardan örgütlenmiştir:

- a) Peyzaj Mimarlarının ulusal kuruluşları,
- b) IFLA Büyük Konseyi,
- c) IFLA Yönetim Kurulu,
- d) Bölgesel Konseyler,
- e) Uluslararası Komiteler,
- f) Diğer Çalışma Grupları,

IFLA (Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu)
VE PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ'NİN ORTAKLAŞA DÜZENLEDİKLERİ
UNESCO VE AVRUPA KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİ
YÜKSEK PATRONAJINDA

XV. IFLA DÜNYA KONGRESİ - İstanbul

Konu : KİYISAL ALANLARDA (deniz, göl, nehir) İNSAN AKTİVİTELERİNİN EKOLOJİK ETKİLERİ; PEYZAJ MİMARLARININ PLANLAMA, GELİŞTİRME VE KORUMA YÖNÜNDE ROLÜ

Tarih : 6 - 7 - 8 - 9 Eylül 1976

Yeri : Sheraton Oteli (veya Atatürk Kültür Merkezi)

Kongre dili : Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca (Simültane çeviri)

KONGREYE
KAYIT İÇİN
BASVURMA : Peyzaj Mimarisi Derneği
A. Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarisi Bölümü - Ankara,
Tel : 16 11 65 / 36 - 03

IFLA XV. Dünya Kongresi - İSTANBUL'dan anılar:

1. Kongre duyurularından
2. Kongrenin açılış toplantısı (Sheraton Oteli - İSTANBUL)
3. Kongre sonrası gezisi (Dilek yarımadası'nda piknik yemeği)

International Federation of Landscape Architects
Fédération Internationale des Architectes Paysagistes

XXVII IFLA World Congress – Norway

Bergen 30. August – 1. September 1990

XXVIIe Congrès Mondial de l'IFLA – Norvege

Bergen du 30 Août au 1 Septembre 1990

IFLA XXVII. DÜNYA KONGRESİ, Bergen, NORVEÇ, 30 Ağustos - 1 Eylül 1990

IFLA'nın XXVII. Dünya Kongresi bu kez 30 Ağustos - 1 Eylül 1990 tarihleri arasında dünyanın en tipik ve ilginç fiyortlarına sahip Bergen (Norveç) kentinde yapıldı.

Derneğimiz üyelerinden Prof. Dr. Aysel Bayraktar'ın katılarak bildiri sunduğu bu kongrenin konusu "KIYILARIN VE FİYORTLARIN PEYZAJI" idi.

Koruma ve Kullanım ikilemine dayalı olarak kongrede sunulan bildiriler aşağıdaki konularda ele alınmıştır:

- *Tarihi ve kültürel değerleri ile estetik nitelikleri açısından kıyı kentlerinin potansiyeli, gelişme, onarım, iyileştirme ve koruma çalışmaları,*
- *Kıyı peyzajının doğal, kültürel ve görsel mirası; giderek yitilmekte olan olumsuz etkiler ve tehdit eden eğilimler için gerekli yeni stratejiler,*
- *Aşırı derecede yıpratılmış endüstri bölgelerinde bozulan doğal denge için yeni ortamlara ilişkin tasarıma dayalı koruma çalışmaları,*
- *Kıyı yönetimiyle entegre olmuş rekreasyon ve turizm için peyzaj planlaması,*
- *Planlamada bilgisayarla desteklenen tasarım tekniklerinin olanakları ve gereksinimleri ile evrimlerine ilişkin seçenek-*

ler; bu çalışmaların profesyonel bürolar ve tasarımlarda değerlendirilmeleri,

- *Kıyasal peyzaj bakımı için uluslararası stratejilere olan gereksinimler, olanaklar; tehlikeye itilmiş kıyı peyzajı için kesin çözüm yolları,*

Kongre programına göre oluşturulan dört çalışma grubu aşağıdaki konuları irdelemiştir:

1. KIYI KENTLERİ — POTANSİYELİ VE TEHDİT EDEN ETMENLER,
2. ENDÜSTRİYEL GELİŞMELER VE ETKİLERİ,
3. PEYZAJ KORUMASI — KIYILARIN VE FİYORTLARIN GÖRSEL VE KÜLTÜREL MİRASI,
4. REKREASYON VE TURİZM.

Kongrede, "Peyzajlar", "Kültürel Miras" ve "Günümüzde Norveç Kıyasal Alanları" konulu sergiler düzenlenmiştir.

Ayrıca, öğrenciler arasında açılan "Rihtımla Buluşan Peyzaj" konulu yarışmanın en seçkin çalışmaları ile Bergen kenti için açılan "Su Kıyılarını Temiz Tut" kampanyasının sonuçları sergilenmiştir.

Rekreasyonel ve Turistik Gelişmelerin Türkiye Kıyıları Üzerindeki Baskıları

Prof. Dr. Aysel BAYRAKTAR
E.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü Başkanı

GİRİŞ

Tarih boyunca insanlar yerleşmek amacıyla akarsu veya deniz kıyılarındaki uygun alanları tercih etmişler; büyük uygarlıkların çoğu bu bölgelerde gelişmiştir (Nil, Dicle, Fırat, Ganj vb.). Bu eğilim her zaman devam etmiş olup günümüzde de dünya nüfusunun önemli bir kısmı kıyılarda yaşamakta, ayrıca dünyanın en önemli 36 metropolü kıyısal alanlarda gelişmiş bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğinin bir raporuna göre, ılıman iklim kuşağında yerleşik nüfusun 2/3 si kıyılardan 500 km içeriye doğru uzanan alanlarda; geriye kalan 1/2 si ise, 500-100 km arasındaki yerlerde yaşamaktadır (ARSLAN, 1988).

Su taşkınlarının hasarlara neden olması ve insan yaşamını tehdit etmesine karşın, suyun bulunması nedeniyle verimli olan bu alanlar, endüstrinin gelişmesine de daha elverişli olduğu için yerleşim alanı olarak tercih edilmektedir. Son 30 yıl içinde bu yöreler rekreasyonel ve turistik açıdan da yeni bir önem kazanarak yoğun bir kullanıma sahne olmuştur (GÜNDÜZ, 1980).

ZAREMBA (1976)'ya göre kıyısal alanlar büyük liman merkezlerinin formasyonu ve gelişmesi için de uygun koşullara sahiptir. Ayrıca bu alanlar aşağıdaki amaçlar için de elverişlidir:

- Rekreasyon merkezleri
- Turistik kullanımlar ve sağlık tesisleri
- Yöresel balıkçı limanları

Kıyısal alanlar, kara ve deniz arasında bir geçiş formudur. Deniz kıyısı peyzajı, hava ve doğanın güçlü etkisiyle uyarılan insan faktörüne göre görünümü değişen dinamik bir karektere sahiptir. Ayrıca, deniz peyzajı iç kısımlarındaki gelişmeler nedeniyle de değişikliklere uğrar. Bu nedenle geride arazinin kentleşme ve endüstrileşmesini gözardı ederek sadece kıyı kesimini korumak yeterli değildir. Başlangıçta kıyısal bölgeler doğal kapasite limitleri içinde yavaş yavaş gelişmiştir.

Yüzyıllar boyunca kıyısal bölgelerdeki gelişmeler, ekonomik ve teknik gelişmeler üzerinde de belirli itici bir güç olmuştur.

Günümüzde kent ve ülke planlama sistemlerinde ekolojik öğeler çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde öncelikle görülen ekonomik hedefler yanında ekolojik öğelere gereken önem verilmemektedir. Buna bağlı olarak çevreye sadece ekonomik yönden dar bir bakış açısıyla yapılan uygulamalar, yaşadığımız ekosistemde uzun vadede kullanılan kaynağın yok olmasına kadar varan çok önemli çevre sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (BAYRAKTAR, 1987).

TÜRKİYE'DE KIYISAL ALANLARDA SORUNLARA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

Gelişmekte olan diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de sosyo-ekonomik alandaki değişimlerle birlikte kentler hızlı bir büyüme göstermektedir. Gerçekte bu büyüme, yeşil alanların ve kentler çevresindeki doğal peyzajın aleyhine olmaktadır. Bu nedenle kent insanı rekreasyonel gereksinimlerini karşılamak üzere, kente yakın yada uzak, doğal peyzaj alanlarına, deniz kıyılarına yönelmektedir. Yaşam standardının yükselmesi ve ulaşım sistemlerindeki gelişmeler de bu eğilimi arttırmaktadır (ASLANBOĞA, 1989).

Sosyal ve fiziksel yönden çeşitlilik gösteren Türkiye kıyıları farklı arazi kullanım tiplerinden kaynaklanan birçok yerel çevre sorunları ile yüklüdür. Ancak, genellikle kıyısal alanlarda başlıca baskıları ve çevre sorunlarını yaratan faktörler şöyle sıralanabilir:

- Sanayileşme ve kentleşme
- Rekreatyonel ve turistik gelişmeler
- Otoyollar ve kıyı ilişkileri.

Bu faktörlerin 1960'lardan bu yana, sadece Türkiye'de değil bütün dünyada kıyısız alanlardaki baskıların başlıca nedeni olduğu, birçok ülkenin uzmanları tarafından belirtilmiştir. (XV. IFLA Dünya Kongresinde sunulan bildirimler, İstanbul, 1976).

Türkiye, 1520 km uzunluğunda plajları ve yıl içinde uzun bir süre güneşlenme olanağı veren kıyıları da kapsamak üzere, toplam 8333 km'lik bir kıyı ılıman iklim koşulları, doğal bitki örtüsü ile zengin tarihi ve kültürel geçmişi nedeniyle yaz boyunca daha yoğun bir rekreasyon-turizm aktivitesine sahne olmaktadır (BAYRAKTAR, 1989).

Dantel gibi oluşmuş Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında olağan üstü geomorfolojik görünüm, uzun plajlar ve denize dökülen çağlayanlar bulunmaktadır.

Akdeniz iklim kuşağının karakteristik bitki formasyonu olan zengin maki örtüsü yanında, denize kadar ulaşan ormanlar kıyıları boyunca doğal peyzaj güzellikleri sergiler. Tarih ve kültürel zenginliklerine ek olarak, ekolojik koşullara ve geleneksel duruma göre değişen farklı tarımsal peyzaj görünümleri birbirini izler. Başka bir deyişle, Anadolu'nun turistik, rekreatyonel ve tarımsal zenginlikleri daha çok kıyısız alanlarda yoğunlaşmaktadır (AKDOĞAN, 1977).

Bu bakımdan Türkiye'nin peyzaj planlama ve çevre koruma ile ilgili kıyısız sorunlarının, özellikle doğal, kültürel özelliklerine dayalı rekreatyonel ve turistik potansiyelinden kaynaklandığı söylenebilir.

REKREASYON ve TURİZMİN EGE KİYILARI ÜZERİNDEKİ BASKILARI

Türkiye'nin 8333 km'lik toplam kıyı varlığı içinde, Edremit körfezinden Marmaris körfezine kadar 2805 km ile Ege kıyıları önemli bir yer alır.

Bütün kıyılarda görülmekle beraber Ege kıyılarında daha yoğun olarak yaşanan en önemli sorunlar şunlardır:

1) Betonlaşma

Kıyısız yerleşimlerin herhangi çağdaş planlamaya dayandırılmadan denetimsiz yapılması; özel tatil için ikinci konut alanlarının oluşturulması; turistik, rekreatyonel tesis ve merkezler; limanlar; endüstriyel ve benzeri diğer gelişmeler betonlaşmaya neden olmaktadır.

Genellikle yöresel ve geleneksel mimari karakteristikler terk edilerek uyum ve estetik kaygısı taşımayan beton bloklar inşa edilmektedir. Böylece Ören, Ayvalık, Kuşadası, Bodrum, Marmaris ve benzeri eski yerleşimlerin kendilerine özgü değer taşıyan özellikleri kaybolmaktadır.

Estetik açıdan sorunlar yaratan betonlaşma, daha da önemlisi, çevre kirliliği ve bozulmalara neden olmaktadır.

Ayrıca, tarımsız alanlar üzerinde yapılaşmaya izin verilmesi sonucunda, çok değerli I., II., III. sınıf tarım toprakları elden çıkarılmaktadır. Bu vandalizm, insan varlığının geleceğini tehdit eden çok önemli bir konu olarak ele alınmalı; tarım topraklarının korunması amacıyla, "Tarımsız Sit" kavramının uluslararası bir değer olarak kabulünü sağlayacak hukuki düzenlemelere gidilmelidir.

Turistik tesisler ve merkezler için yanlış yer seçimi doğayı ve yaban hayatını tehdit etmektedir. Köyceğiz-İztuzu'nda deniz kaplumbağaları (Caretta caretta) uluslararası düzeyde dikkatleri çeken ve üzerinde tartışmalara neden olduğu bilinen iyi bir örnektir.

2) Mevcut Nüfus Yoğunluğunun Artışı

Turizm sezonunda milyonlarca turist akını ile aşırı yoğun kullanıma sahne olan kıyısız alanlarda sorunlar daha da ciddi boyutlara ulaşmaktadır. Bu sorunlar;

- Toprak ve hava kirlenmesi,
- Sürekli basılma ve sıkışma yüzünden toprağın fiziksel özelliklerinin bozulması,
- Deniz suyu ve tatlı suların kirlenmesi,
- Su kaynaklarının aşırı kullanımı ve yok olma tehlikesi,
- Flora ve faunanın, kıyısız biyotopların bozulması ve tahribi vb. olarak sayılabilir.

Bir ülkenin sınırları içinde kısıtlanamayan bu sorunların en önemli yönü, zaman içinde tüm yeryüzü ekosisteminin dengesini bozacak boyutlara ulaşabilme olasılığıdır.

3) Oto-Yol Ağının Gelişmesi

Ülkemizde oto-yol yapımı konusu daima teknik ve finansal yönden irdelenerek yürütülmektedir. Bu nedenle istiklak ve yapım harcamalarını aşağıya çekmek en önemli konu sayılmaktadır (ARSLAN, 1989).

Oto-yol planlaması ile ilgili bazı baskılar, yol güzergahının yanlış seçilmesinden kaynaklanmakta; diğerleri yapım ve kullanım sırasında ortaya çıkmaktadır. Bu tip baskılar, bazı yörelerde doğal, tarihi, arkeolojik sitlerin ve tarımsız peyzajın bozulması, tahribine neden olmaktadır.

Gürültü ve hava kirlenmesi, Ege kıyısız bölgesinin oto-yollardan kaynaklanan diğer önemli sorunlarından.

SONUÇ

Gelişmekte olan ülkelerin çoğu gibi Türkiye'nin de turizm gelirlerinden önemli beklentileri olduğu bir gerçektir. Ancak, kıyısız alanlara ilişkin tüm araştırma ve planlama tartışmalarının, diğer önemli konuları dikkate almadan, sadece turizm üzerinde yoğunlaşması hatalıdır. Genellikle hassas ekosistemler olan kıyısız bölgelerin kullanımına böylesine tek yönlü yaklaşım, kaçınılmaz olarak sorunları da beraberinde getirmektedir (KARABEY, 1978).

Kıyısız bölgeler üzerindeki baskıların, evrensel bir önem taşıdığı açıktır. Bu bakımdan Amerikan Birleşik Devletleri 1960'lı yılların ikinci yarısında bu konu ile ilgili bir dizi yasa ve proje hazırlayarak uygulamaya başlamıştır. Çevre koruma konusundaki yasal düzenlemeler, diğer gelişmiş ülkelerde bunu izlemiştir.

Genel olarak çevre sorunları ve kıyısız alanlar üzerindeki baskıları 1970'li yıllardan başlayarak uluslararası platformlarda tartışılmaktadır. Bu toplantılarda pek çok uzman, güncel sorunlar hakkında konuşmuş; ulusal ve uluslararası düzeyde çözüm önerileri ortaya koymuştur. Bu çalışmalarla ilgili bazı örnekler aşağıdadır:

Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun 26 Ekim 1973 gün ve (73) 29 sayılı kıyısız alanların korunması hakkındaki kararı; "1976/İstanbul XV. IFLA Dünya Kongresi"nde sunulan bildirimler;

1989/Vancouver, UNESCO Kanada Komisyonu tarafından düzenlenen "Science and Culture for 21st Century: Agenda for Survival" sempozyumu;

1989 İzmir/Türkiye, Avrupa Konseyi'nin "The Second International Colloquy on the Mediterranean Coasts and Protection of the Environment" toplantısı.

Bergen de yapılan 1990/XXVII. IFLA Dünya Kongresinin ana teması, "The Landscape of Coastlines and Fjords"dur. Hatırlanacağı gibi İstanbul'daki XV. IFLA Dünya Kongresinde de "The Special Role of The Landscape Architects in The Development of Coastlines" başlığı altında benzer konular, uzmanlar arasında ayrıntılarıyla tartışılmış, ciddi çözüm önerileri ortaya konmuştu. Ne yazık ki; o günden bugüne, genel olarak dünyada ve benim ülkemde henüz etkin önlemler, çözümler uygulanmamış, sorunlar artarak daha ciddi boyutlara ulaşmıştır.

Kalkınma planları ve uygulamalarında ekolojik yaklaşımı temel strateji olarak öngören Ulusal ve Uluslararası kuruluşlar arasında çok sıkı bir ilişki ve işbirliği kurulmalı; bu kuruluşların çalışmalarda aktif rol alması sağlanmalıdır.

Örneğin, Türkiye'de çevre koruma konusu ile ilgili 20 kadar yasa ve hukuki düzenleme olduğu halde, yaşama tam olarak geçirilememesinden, sorunlar sürekli bir gelişme göstermektedir. Türkiye'de meslek grubu olarak biz halen, hükümet düzeyindeki sorumlu kuruluşlara fiziksel planlama ekiplerinde ve çevresel etki değerlendirme çalışmalarında peyzaj mimarlarının yerini, önemini anlatmaya çalışıyoruz. Bu gibi çabalarda IFLA, Türkiye'de ve benzer sorunları olan başka ülkelerde peyzaj mimarlarına destek verilmelidir.

Bilindiği gibi, IFLA'nın tarihi bahçelerin korunması konusunda, UNESCO'nun desteği ile uluslararası düzeyde başarıya ulaşılmış örnek çalışmaları olmuştur. Benzer bir girişimde bulunarak, tüm dünyada ekosistemin korunması, insan için yaşanılır bir çevrenin sağlanması yönünde olumlu sonuç verebilecek çalışmaları başlatmalıdır.

Bilindiği gibi her ekosistemin sınırlı bir taşıma kapasitesi vardır. İnsan doğanın önemli ve sorumluluk taşıyan ögesi olarak, ekolojik dengeyi bozmayacak sınırlı ve uyumlu kullanımlarla yetinmeyi bilmelidir. Unutmamak gerekir ki; bu gerçeğin bilincinde olan peyzaj mimarlarının, insanlığın geleceği için birbirini desteklemesi kaçınılmazdır. Ayrıca, bu durum mesleki sorumluluğumuzun bir gereğidir.

LİTERATÜR

- AKDOĞAN, G., 1977: Türkiye'de Kırsal Alanların Önemli Peyzaj Sorunları. Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Sayı : 1977/1,
- ASLANBOĞA, İ., 1989: Erholungsverkehr und Bodenerosion in den Wäldern Anatoliens. Tarım ve Erozyon Sempozyumu, 18 Mayıs 1989. E.Ü. Ziraat Fakültesi, İZMİR.
- ARSLAN, M. 1989: The Environmental Problems of Alanya-Side coast line with aspect to the Landscape Architecture and Measured to be taken. Technical University of Szczecin, POLLAND.
- BAYRAKTAR, A., 1987: ÇED Uygulamasından Örnekler. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, No; 0011.10, ANKARA.
- BAYRAKTAR, A., 1989: The Impacts of Tourism on the Ecosystem of Fethiye-Calm Sea, Second International Colloquy on Mediterranean Coasts and Environmental Protection, 19-20 Oct. 1989, İZMİR NATUROPA-Council of Europa.
- Canadian Commission for UNESCO, 1989: Vancouver Declaration on Survival in the 21 st Century. 10-15 September 1989, Canada.
- Council of Europe Committee of Ministers 1973: Resolution (73) 29, On the Protection of Coastal Areas. Adopted by the Committee of Ministers on 26 October 1973, at the 255 th meeting of the Minister Deputies.
- Council of Europe, Centre NATUROPA, 1989: Closing Speech and Conclusion. Second International Colloquy on "Mediterranean Coast and the protection of the environment", 19-20 October 1979, İZMİR-TURKEY.
- GÜNDÜZ, O., 1980: Fiziksel Planlama Çalışmalarında Çevresel Yaklaşım, İzmir Körfez Havzası Doğal Gizil Gücünün Kentsel Gelişime Uygunluğunu Saptamayı Amaçlayan Bir Yöntem Araştırması (Basılmamış Doktora Tezi) İZMİR.
- KARABEY, H., 1978: Kıyı Mekanının Tanımı, Ülkesel Kıyı Mekanının Düzenlenmesi İçin Bir Yöntem Önerisi. ODTÜ Mimarlık Dergisi, 1978/1, ANKARA.
- ZAREMBA, P., 1976: Basic Problems of Coastal Regions and Harbour Town Planning. Technical University of Szczecin, POLONYA.

SUMMARY

The coastal regions form a transition between land and sea. The seashore landscape has a dynamic character. The maritime landscape is subjected to changes due to the development of the interior. Therefore, it is not only sufficient to protect the seashore fragment without taking the urbanization and industrialization of the inner lands into account.

Coasts of Turkey have many local environmental problems depending on the various land use types. But in general, factors causing main impacts at the coastal areas to appear could be as follows:

- 1) Industrialization and urbanization,
- 2) Recreational and touristic developments,
- 3) Highways and coast relations.

These factors are reported to be the main cause of the impacts on coastal areas since 1960's, not only in Turkey but all around the world by the specialists of many different countries.

Turkey has a total coastline of 833 km, 1520 km of which is beaches, and sun-bathing is possible for a long period within a year. Recreational and touristic activities in summer are more dense in the south Aegean and Mediterranean coasts of the country due to mild climate, the richness of the natural plant cover, and a background of history and culture.

The Aegean coasts holds an important part in the total coastal length of Turkey having a coast 2805 km from Edremit gulf to Marmaris gulf.

As it is seen along all the coastlines but more over in Aegean coasts, the most important problems are as follows:

1) CONCRETEING

The coastal settlements enlarging without any contemporary plan and control; the second housing for private holiday; the touristic and recreational facilities and centres; harbours, industrial and other similar bodies form the concrete blocks.

This concreteing is creating a problem from the aesthetic stand point and they also effect the environment by causing pollutions and degradations.

In the meanwhile by permitting the construction on the agricultural lands, valuable I., II., III., class agricultural soils are distracted. This vandalism threatens the future of human beings. Thus legal concept should be developed for "Agricultural Sites" and agricultural soils should be protected as an internationally worth.

2) THE INCREASE THE EXISTING POPULATION DENSITY

In the coastal areas, heavily used in the tourism season by millions of tourists the problems get more serious. Such problems like,

- Soil and air pollutions,
- Loosing physical characteristics of soil due to the pressure applied,
- Pollution of sea and sweet waters,
- The over usage and loss of water resources,
- Damaging and destroying the flora and fauna and coastal biotopes could be stated.

3) THE DEVELOPMENT OF HIGHWAYS NETWORK

Most impacts related to highway planning arise from the wrong selection of the routes, and the other appear during the construction and usage of them.

As many developing countries Turkey has expectations from the tourism incomes. But all the researches and planning discussions related to coastal areas are concentrated on tourism not taking the other aspects into account. To approach the use of coastal regions, generally having a sensitive ecosystem, only from one aspect, along brings the problems.

It is obvious that impacts on coastal regions have an universal importance.

In general the environmental impacts on coastal areas have been on discussion on international platforms since 1970's. In such meetings many experts have talked about the current problems and have proposed national and international solutions. The followings could be given as examples:

The Council of Europe. Committee of Ministers resolution in about the protection of coastal areas; Papers presented in the IFLA Congress in Istanbul in 1976; "The Science and Culture for 21st Century; Agenda for Survival" symposium held by the Canadian Commission of UNESCO in Vancouver, Canada in 1989; and The Second International Colloquy on "The Mediterranean Coasts and the protection of the Environment" held by the Council of Europe in Izmir, Turkey in 1989.

The main theme of this XXVII th IFLA World Congress in BERGEN is "The Landscape of Coastlines and Fjords". Keeping in mind that as a similar theme "The Special Role of the Landscape Architect in the Development of Coastlines" has been discussed in detail by the specialists in the XV th IFLA World Congress held in Istanbul and certain precautions has been proposed, it is a peaty that effective precautions have not yet been taken in most of the world and in my own country to supply planned usage and protection of coastal areas and the problems has reached to more serious dimensions.

A close link and cooperation should be formed among the national and international bodies which take the ecological approach as the basic strategy and has an active role in development planning and application.

For instant there are approximately 20 laws and legislations related with the environmental protection in Turkey. But because they are not very much considered in application, problems are steadily increasing. We are still trying to prove the importance and place of landscape architects in physical planning teams and in evaluation of environmental effects, to the responsible bodies at the all level. In such efforts IFLA can support landscape architects, in Turkey and in some other countries having similar problems.

Thus, for example the works of IFLA in protection of the historical garden and the successful results they got can be repeated by initiating the works on protection of ecosystems all over the world and providing a lively environment for mankind.

This target will lead us to, not only to discuss the environmental problems in the coming IFLA Congresses, but to judge the applications and make better evolutions.

As it is obvious each ecosystem has a limited carrying capacity. Man, the important and privileged element of nature should satisfy himself with limited and harmonic uses in order not to disturb the ecological balance of nature. Moreover the landscape architects who are well aware of the fact, should support each other and this is a must according to their professional responsibilities.

1990/27. IFLA DÜNYA KONGRESİNİN ARDINDAN

Prof. Dr. Aysel BAYRAKTAR

IFLA'nın geleneksel Dünya Kongrelerinin 27.'si, 30 Ağustos - 1 Eylül 1990 tarihlerinde bir kuzey ülkesi olan Norveç'te yapıldı.

Norveç Peyzaj Mimarları tarafından mükemmel bir organizasyonla yürütülen bu kongre için 900 yıllık eski bir başkent olan Bergen seçilmişti.

"Kıyılar ve Fiordlar Peyzajı"nın kongre için ana tema olarak ele alındığı, Bergen'in Batı Norveç'in görkemli fiordlarının ortasında yer almış bulunduğu dikkate alınır, böyle bir seçimin raslantı olmadığı kesindi. Ayrıca, gelişen petrol endüstrisi ve ilgili aktivitelerin kıyısal alanlarda neden olduğu radikal değişimler yanında, olağanüstü özenle korunmuş bir dizi kültür değerini sergileyen Bergen, yeşili, yöresel mimarisi, sokak dokuları ve sıcak insancıl perspektifleri ile gerçekten çarpıcı mekânlara sahip bir kentti.

41 Ülkeden, 102'si Norveçli olmak üzere toplam 364 kayıtlı delegenin katıldığı kongrenin, diğer izleyicilerle birlikte, katılımcı sayısının sürekli 450'nin üstünde oluşu, olağanüstü ilgiyi ve organizasyonunun başarısının bir yönünü sergiledi.

Programın iskeleti, çağrılı bildirilerin sunulduğu ve Kongre öncesinde Peyzaj Mimarlığı öğrencilerine uluslararası düzeyde açılan **"Where the Landscape meets the Water"** konulu yarışmada dereceye girenler için ödül törenini kapsayan açılış oturumu ve ana tema ile ilgili konuların ayrıntılarına inen 4 Workshop'tan oluşmuştu.

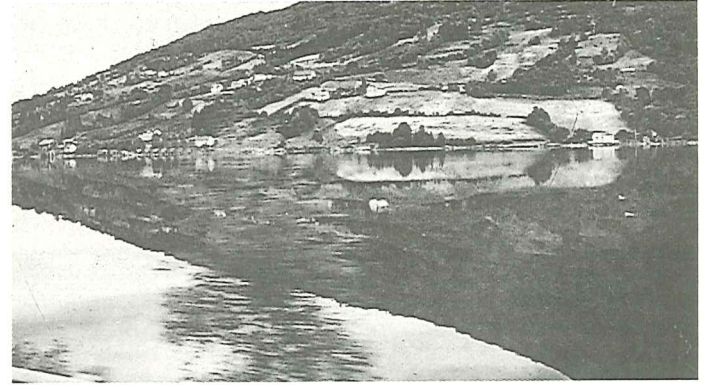
Kongre genelinde sunulan ve tartışılan bildiri başlıkları ile, sosyal ve kültürel aktiviteleri, aradaki kısa ekskürsionları da içeren program metninin tümü ektedir.

Türkiye'den tek delege olarak 4. Workshop içinde yer aldığım "Impacts of Recreational and Touristic Development on the Coastlines of Turkey" konulu bildirimde özellikle Ege kıyıları üzerindeki sorunlar ortaya konmuştur. Bu arada tarım alanlarının korunması, **"Tarımsal Sit"** kavramının uluslararası hukuksal bir düzeyde ele alınması; kıyısal alanların, genelde çevrenin korunmasında IFLA'nın çok daha aktif bir rol üstlenmesi yönünde yaptığım önerilerin büyük ilgiyle karşılandığını, tüm meslektaşlarımdan da destekleyeceği inancıyla duyurmak isterim.

Kongrenin son günü olan 1 Eylül günü Bergen ve yakın çevresinde 5 ayrı yerde, mobil workshop olarak düzenlenmiş mesleki ekskürsionlar yapıldı. Delegeler tercihlerine göre gruplar halinde bunlara katılarak doğal özellikler, sosyo ekonomik ve kültürel yapı, yöresel geçim kaynağı aktiviteler, bu aktivitelerin çevreyle ilişkileri hakkında rehberlerin açıklamalarıyla zenginleştirilen bilgiler edinip tartıştılar.

Aynı gün yapılan genel oturumda, Norveç'li bir delegenin, hassas kıyısal peyzajın kullanımı ve geliştirilmesini konu eden, bu çalışmaların peyzaj mimarlığı mesleğinin müdahalesini gerektirdiğini vurgulayan; Kanada'dan bir delegenin kıyısal peyzajı tehdit eden olguları kapsayan çağrılı bildirileri sunuldu.

Daha sonra kapanış oturumuna başkanlık eden Norveç organizasyon komitesi başkanı Prof. Magne Bruun'un ana tema ve oturumların tartışma konularında peyzaj mimarlarının sorumluluğunu

• *Fiord üzerinde bir yerleşme örneği : FLAM*

vurgulayan açılış sözlerini; 1991 IFLA Dünya kongresinin gerçekleştirileceği Colombia organizasyon komitesi başkanı genç ve şempatik bayan Martha Cecilia Fajardo'nun ülkesini tanıtan konuşması ve slayt gösterisi izlendi.

Hollanda'lı Peyzaj Mimarı Van der Ham, The Hague'de yapılacak 1992 uluslararası IFLA konferansı hakkında bilgi verdi.

1990 Norveç kongre komitesi temsilcisi, 1991 Colombia komitesi başkanına IFLA bayrağını etkileyici bir törenle teslim etti. Gerçekten bu tören, izleyicilere IFLA dünya kongrelerinin, ulusal peyzaj mimarlığı örgütleri arasında görüş ve bilgi iletişimini, dayanışmayı geliştiren bir uluslararası bayrak yarışı olduğunu duyumsattı.

1990 Kongresinin kapanış konuşmasında IFLA başkanı Prof. Theodore Osmundson, tüm oturumlardaki bildiri ve tartışmaların altı çizilecek bölümlerini özetleyerek, insan doğa ilişkilerinde, çevre planlama ve koruma çalışmalarında peyzaj mimarlığı mesleğinin kazandığı önemi ve gerekliliğini dile getirdi. Özellikle tartışılan kıyısal alanların hassas ekosistemler olması nedeniyle ekolojik dengedeki yerini, bu nedenle ekolojik yaklaşımla ele alınmasının önemini vurgulayarak, kongrenin başarısını, 1991 Dünya Kongresi için iyi dileklerini belirtti.

1,2,6, günlük kongre sonrası turlar düzenlenmişti. Benim tercihim 6 günlük turdu. 20 kişilik grubumuz, Kuzey ve Güney Amerika'dan Avrupa ve Uzakdoğu'ya kadar çeşitli ülke uzmanlarından oluşuyordu.

Özellikle Batı fiordlar bölgesinde yoğunlaşan bu gezi, bize Norveç'in en büyük ve ünlü fiordlarını, kıyı bölgelerinden, 2000 m. yi aşan yüksek alanlarını, yayla çiftliklerini, buzullar, şalaleler, akarsu ve göllerini kapsayan olağanüstü doğal peyzajını tanıma şansı oldu. Bu arada tarih ve kültür değerlerine, kırsal alanlarda ve kentsel yerleşimlerdeki doğal çevreye gösterilen saygıya hayran olmamak elde değildi.

Özellikle bu ülkenin özgün peyzaj karakteristiği olarak tanımlanabilecek fiordları sınırlayan sarp kayaların çizdiği labirentler içinde,

çoğu yerde durgun bir ayna gibi izlenen su yüzeylerinin sergilediği kontrast güzellikler, gerçekte hayranlıktan öte bir şok gibi duyumsandı.

Turun ilginç yanlarından biri, 1994 kış olimpiyatlarının yapılacağı LILLEHAMMER'da çok önce başlatılmış ve devam eden hazırlık çalışmaları oldu. Bu çalışmalar içinde tarım alanlarının korunmasına ayrı bir özen gösterildiği, olimpiyatlar sonunda bazı yerlerin tekrar tarımsal aktivitelere terk edileceği, ayrıca ülke genelinde tarım alanlarının korunmasının esas olduğu belirtildi.

Aslında toplam nüfusu 4.000.000 olan Norveç'de çevre korumanın bir sorun olmayacağı düşünülebilir. Ancak nüfusunun fazla olmamasına karşın doğa ve doğal kaynak korumacılığının, her girişimde temel prensip olduğunu izlemek, ekoloji bilincinin egemen olduğunu görmek, bunun bir raslantı olmadığını kanıtlıyordu.

Gezinin son durağı, rehberimizin "artık büyük kente giriyoruz" diye başlayarak bilgi verdiği, Norveç'in başkenti ve en büyük yerleşimi olan OSLO idi. Programımız çerçevesinde OSLO Belediye başkanlığında düzenlenmiş bir toplantıda, kentin dünü, bugünü ve geleceği ile ilgili durumu, plan-proje uygulama çalışmaları hakkında bilgiler verildi. Daha sonra tarih içinde Norveç insanının belirli dönemlerdeki yaşam ortamını ve biçimini yansıtan açık hava müzesi ayrı bir bilgi kaynağı oldu.

500.000 nüfusuna karşın bugünün OSLO'su, çağdaş ve korunmuş geleneksel mimariyi uyum içinde sergileyen yapıları, planlı bir sistem halinde bütünleşen kentsel açık-yeşil alanları, sosyal-kültürel tesisleriyle, gerçekten yoğun yaşanan çağdaş bir kent olarak anılarımızda iz bıraktı.

Kongrenin ikinci gününde, Türk delegesi olduğum için özellikle görüşmek istediğini belirten IFLA başkanı Prof. Dr. T. Osmundson'un gezi gruplarımızda yer alması, çok güzel bir raslantı idi.

6 gün boyunca grubun bütün üyeleri tüm güzellikleri birlikte duyumsayıp paylaşarak, çeşitli konularda tartışarak dostça kaynaştık. Bu arada kongre sırasında Prof. Osmundson'a gelecek bir kongrenin Türkiye'de yapılması yönündeki önerimi de tekrar görüşme olanağında doğdu.

Yukarda söz ettiğim gibi IFLA Dünya kongrelerinin 28. sinin 1991'de Colombia'da; 1992'de 29. kongresinin ise Seul'de yapılması karar altına alınmış durumda.

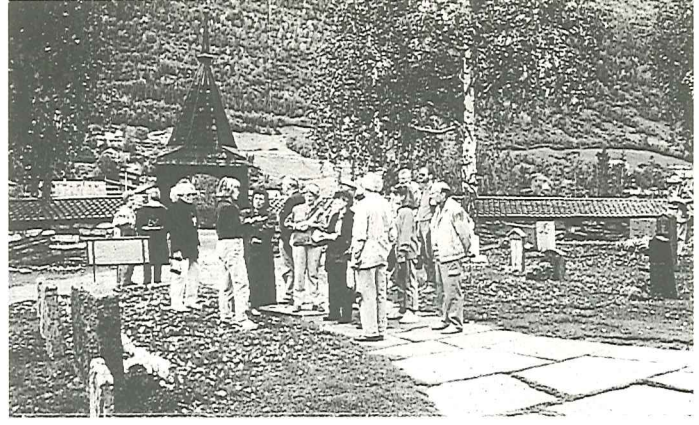
Sayın Osmundson, 1993 için daha önce bir Afrika ülkesi üzerinde durulduğunu ancak henüz kesinleşmediğini; aksi halde 1993'de kesin olarak Türkiye'de ve Ege Bölgesinin Turistik yöresinde IFLA Dünya kongresinin yapılabileceğini söyledi.

Yurda dönüşümden sonra Ekim 1991 içinde Dernek Başkanı Prof. Dr. ÖZTAN'a bu görüşmeleri aktarmış bulunuyorum. 1960'lı yıllarda IFLA genel sekreter Mr. Breeman ile tanışmam ve sonra devam eden yazışmalarımız, 1976'daki 15. Dünya kongresinin İstanbul'da yapılmasında ilk kıvılcım olmuştu.

Bu kez de, Türkiye'de 2. bir IFLA Dünya kongresini gerçekleştirmek üzere hep birlikte çalışacağımızı ve Peyzaj Mimarlığı mesleğinin uluslararası bayrak yarışını göğüslemenin onurunu paylaşacağımızı umuyorum.

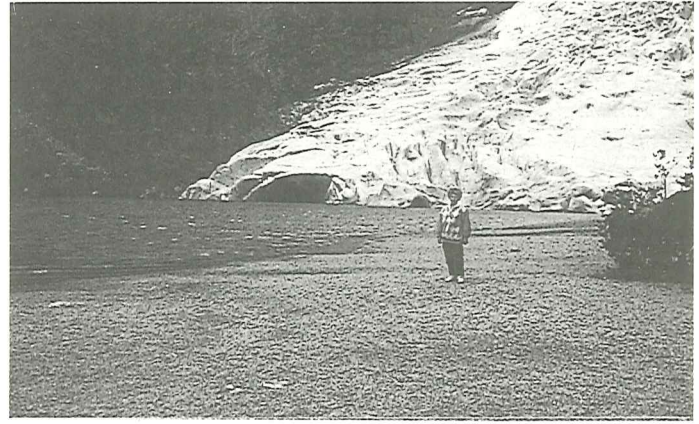
• Bir fiyord yerleşmesi

• Kongre sonrası 6 günlük tura katılan grubun bir ortaçağ klisesine ziyareti

• Norveç'in geleneksel çatı bitkilendirmesi.

• Briksdale buzununun eteğinde

Doğanın Korunmasında Öncelikli Konular :

ENDEMİK ve ENDER BİTKİLER (1)

Yurdumuzda yetişen endemik ya da endemik olmayan bitkiler çeşitli baskılar altında olup, bir kısım neslini zorlukla sürdürebilmektedir. Gerekli önlemlerin alınabilmesi için önce ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) çalışmalarının yapılması gerekir.

Doç. Dr. Mükerrrem ARSLAN
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Türkiye'nin jeomorfolojik yapısı ve çok değişik ekolojik koşullara sahip oluşu, ülkeye bitkisel kaynaklar bakımından büyük zenginlik sağlamıştır. Bu özel durum Türkiye'ye bitki genetik kaynakları yönünden, dünyanın en önemli birkaç merkezinden biri olma niteliğini kazandırmış bulunmaktadır.

Türkiye florasının çok zengin, önemli ve çekici olduğunu belirten Davis, bu durumu aşağıdaki nedenlere bağlamaktadır.

1) Türkiye, Avrupa-Akdeniz-İran Fitojeografik birleştiği yerdedir.

2) Güneybatı Asya ile Avrupa arasındaki yol üzerinde bulunmakla, Asya bitkilerinin Güney Avrupa'ya yayılmasında geçit teşkil etmiştir.

3) Çok sayıda cins ve tür için gen merkezi ya da genetik farklılaşma alanıdır.

4) Endemik türler yönünden çok zengindir.

5) Pek çok kültür bitkisinin orijini ya da anavatanıdır.

Yurdumuz 9000 civarında eğrelti ve tohumlu bitki türü ile dünyanın zengin floraya sahip ülkelerinden biridir. Avrupa kıta florasının 12000'e yakın türe sahip olduğu düşünülürse ülkemizin floristik zenginliği daha da belirginleşir. Avrupa da her ülkeye özgü endemik türler toplamı 2750 kadar iken Türkiye'de bu sayı 3000 civarındadır.

Endemik bitki türleri açısından Türkiye'nin en zengin familyası, 431 tür ile Compositae'dir. Bu familya, endemik olmayan türlerce de zengin olduğundan, endemizm oranı düşük olup, % 40'dır. İkinci sırayı Leguminosae alır. Bu familyaya ait 400 tür endemik olup, Compositae familyası ile benzerliğinden dolayı endemizm oranı düşüktür. Labiateae familyası 310 civarındaki türle üçüncü sırayı almaktadır. Bu familyaya ait 306 tür endemik olup, endemizm oranı diğer iki familyaya göre daha yüksektir (% 57). Bunun en önemli nedeni, bu familyanın özellikle Akdeniz Bölgesinin yüksek dağlarında yetişen türlerinin bulunması ve tür sayısının diğer iki familyaya göre daha az olmasıdır. Endemik tür sayıları bu üç familyaya göre daha az olmakla birlikte,

endemizm oranı yüksek bazı önemli familyalar şunlardır. Boraginaceae % 61, Campanulaceae % 60, Scrophulariaceae % 52, Rubiaceae % 48 ve Caryophyllaceae % 46'dır.

Dünyada özellikle çoğunluk dar ve sınırlı yayılışa sahip endemiklerin korunmaları için son yıllarda oldukça ciddi çalışmalar yapılmakta, öncelikle bunların uluslararası kabul edilen tehlike sınıflarından hangisine ait oldukları saptanmakta ve alınacak önlemlerde öncelik yoğun baskı altında nesli kaybolma tehdidi olanlara verilmektedir. Bu amaçla, IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources)'in TPC (Threatened Plant Committee) sekreterliği ile WWF (World Wildlife Foundation), OPTIMA (Organization for the Phyto-Taxonomic Investigation of the Mediterranean Area) gibi kuruluşların faaliyetleri yanında, her ülke kendi bitkilerini korumak amacıyla çeşitli önlemler almaktadır. 1974 yılında Avrupa Konseyi doğayı koruma amacıyla bazı önlemler almayı kararlaştırmış, 1977'de bu kararlarla ilişkili olarak Avrupa ülkeleri için 1500 kadar bitki türünü kapsayan "RED DATA BOOK" listesi yayınlanmıştır. Buna benzer bir liste IUCN ve OPTIMA'nın işbirliği ile Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleri hakkında 1980 yılında yayınlanmıştır. Her iki yayında da Türkiye endemikleri, Flora'nın o zaman kadar yayınlanan ciltlerinden çıkarılan bir liste halinde, her hangi bir sınıflama yapılmadan verilmiştir.

Türkiye Florası'nın tamamının yayınlandığı 1985 yılında, yurdumuzdaki endemik bitkiler ile ender ve tehdit altında sözü edilen eserlere benzer bir yayın hazırlamak üzere çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmaların sonucunda, yurdumuzdaki endemik bitkiler ile nadir ve tehdit altındaki türler tehlike sınıflarına sokulmuş, böylece, gelecekte yapılacak doğa koruma çalışmalarına ışık tutacak bir liste hazırlanmıştır.

Bu kitapta yurdumuzdaki endemik tüm bitkilerin IUCN tehlike sınıflarına göre hangi gruba girdiği belirtilmektedir. Ayrıca, endemik olmadıkları halde, genellikle ender olarak bulunan ve nesilleri tehlikede olabilecek diğer türlerin de aynı şekilde tehlike sınıfları belirtilerek listelenmiştir. Yurdumuzda ve Avrupa da hazırlanan liste sonucunda ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır.

KATEGORİLER	AVRUPA(END.)	TÜRKİYE(END)	TÜRKİYE(NON-END.)
E _x	21	8	4
E	183	46	60
V	317	183	205
R	988	1071	1310
I	97	49	78
K	230	282	362
O	—	5	—
nt	906	798	—
TOPLAM	2742	3072	2019

Bu tablonun incelenmesinde ortaya çıkan en önemli sonuç, endemiklerin toplam sayısının birbirine yakın olmasına karşın, Avrupa'daki E_x, E, V kategorilerinin yurdumuza göre daha fazla oluşudur. Bu durum Avrupa'daki bitkilerin, çeşitli çevre faktörlerinin daha fazla baskısı altında olduklarını göstermektedir. Ancak, gelecekte gerekli önlemler alınmadığında, yurdumuz endemiklerinin de aynı olayların etkisiyle, bu kategorilere giren bitki sayılarında artış olması kaçınılmazdır.

Kategoriler ve bunlara giren bitkiler hakkında kısaca bilgi vermek gerekirse:

1. Tükenmiş-Extinct (E_x): Bu gruba konan bitkiler yurdumuzda geçen yüzyıl içinde toplanmış olan, yani varlığı bilinen, ancak daha sonra yapılan çalışmalarla zamanımızda bulunamadığı düşünülen bitkilerdir. Bunlardan endemik olanlar *Astragalus pseudocylindraceus*, *Teucrium leucophyllum*, *Onosma affine* ve *Tulipa sprengeri*'dir. *Rhamnus depressus*, *R.punctatus* var. *punctatus* ise son yıllarda yapılan araştırmalarda toplanamamıştır.

2. Tehlikede-Endangered (E): Bu grup bitkiler yurdumuzda oldukça azalmış ve baskı altında olup, gerekli önlemler alınmadığında nesilleri tükenebilecek olanlardır. Örneğin: Çok güzel bir süs bitkisi olan ve çok dar bir alanda yetişen *Sternbergia candida*'nın korunmaması halinde E_x sınıfına alınması gerekebilecektir.

3. Zarar Görebilir-Vulnerable(V): Bu grup bitkilerin şu andaki baskılar devam ederse ve gerekli koruma önlemleri alınmazsa bundan önceki sınıflara alınabilecekleri düşünülmektedir.

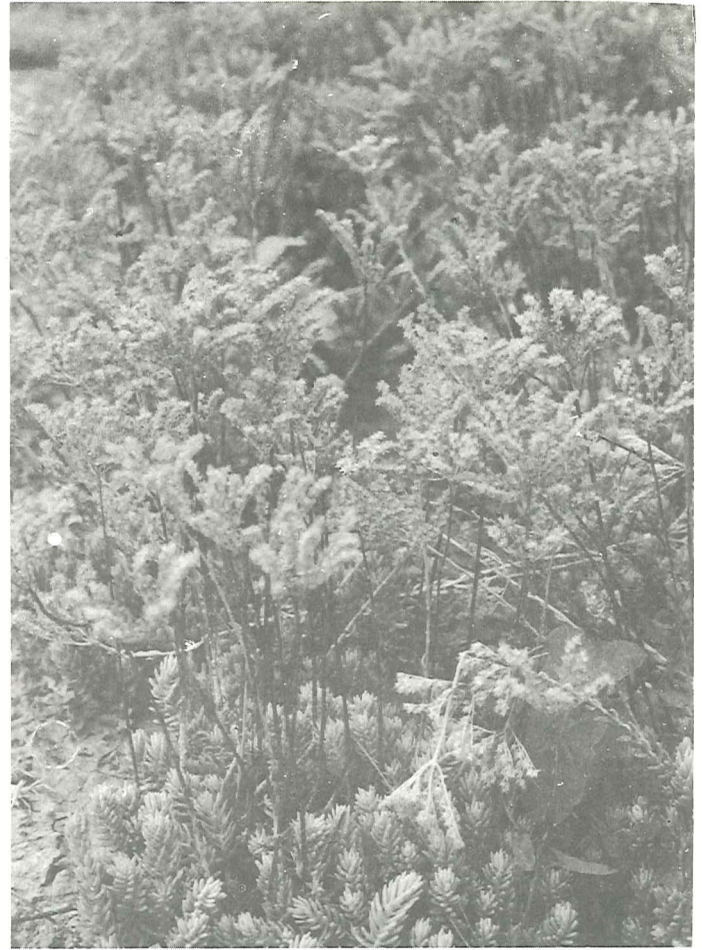
4. Ender-Rare(R): Yurdumuzun endemikleri ile ender bitkilerimizden çoğu bu gruba girmektedir. Bunlar şu anda sınırlı bir yayılışa da sahip olsalar pek fazla tehdit altında değildirler. Çoğunlukla insan ve diğer etmenlerin etkisinden oldukça uzak yüksek dağlarda, taşlık ve kayalık ortamlarda yetişmektedirler.

5. Meçhul-Indeterminate(I): Yukarıda belirtilen 4 sınıf da yer alacak durumda olmalarına karşın, şu anda bilgi eksikliği nedeni ile herhangi bir sınıfa konamamış olmaları nedeniyle bu gruba alınmışlardır. Daha çok İstanbul, İzmit çevreleri gibi aşırı baskı altında olan, ancak son 50 yıl içinde toplanamamış türler bu sınıfa konmuşlardır.

6. Yetersiz Bilinenler-Insufficiently Known(K): Bu kategoriye giren bitkilerin hemen hepsi ya geçen yüzyılın sonlarında ya da yirminci yüzyıl başlarında toplanmış; çoğu tip örnekten, pek azı eski tarihli iki veya üç kayıttan bilinen bitkilerdir. Örneğin: *Salix apoda* Trautv., *Papaver rhopalothecae* Stapf., *Gentiana aquatica* L., dir.

7. Tehlike Dışı-Out of Danger(O): Bunlar daha önce yukarıdaki sınıflardan birine konmuş olan yada korunması gerektiği halde, alınan etkili koruma önlemleri ile nesilleri güvence altına alınmış bitkilerdir. Yurdumuzda hayli küçük yörelerde yetişen Kasnak Meşesi (*Quercus vulcanica*) ve Günlük Ağacı (*Liquidambar orientalis*) gibi bazı ağaçsı bitkiler bu gruba konmuşlardır.

8. Ender yada Tehdit Altında Olmayanlar-nt: Yaygın ve bol olarak yetişen, herhangi bir tehdidin söz konusu olmadığı endemik bitkiler bu kategoriye girmektedir.

IUCN tehlike sınıflarına göre zarar görebilir ve nadir bitkilerimizden *Sedum reflexum* L. Parlak sarı çiçekleri, sık ve çok sayıda yaprakları ile renk ve doku özelliği bakımından çok ilginç bir bitkidir. Peyzaj planlama çalışmalarında ekstrem koşullara sahip ortamlar için son derece uygun ve güvenilir bir materyaldir.

Yurdumuzda yetişen endemik ve endemik olmayan bitkiler çeşitli baskılar altında olup bir kısmı bu olaylar sonucu neslini sürdürebilmekte zorluklarla karşılaşmaktadır. Yurdumuz bitkilerini tehdit eden etmenleri, sanayileşme ve şehirleşme, tarla açma ve aşırı otlatma, turizm olayı, yurt dışına ihracat ve yurt içi kullanım, çorak toprak alanların ıslahı, tarımsal mücadele ve kirlenme, ağaçlandırma ve yangınlar şeklinde ana başlıklar altında toplanabilir.

Özellikle son 30 yıl içerisinde yurdumuzda hızlı bir gelişme, sanayileşme ve şehirleşme olayları bazı dar yayılışlı bitkiler üzerinde tehlike yaratmaktadır. Örneğin; Keban Barajı sahasında yetiştiği bilinen; ancak, bugün o civarda olmadığı kesin olarak saptanan *Teucrium leucophyllum* ve *Astragalus pseudocylindraceus* gibi türlerdir. *Pancreatum maritimum* (Kum zambağı) kıyılarımızda gün geçtikçe yaygınlaşan çeşitli tesisler tarafından zarar gören nadir bitkilerdendir.

Bilindiği gibi uzun bir süreden beri bazı bitkiler, çeşitli amaçlarla (tıbbi, itri, baharat, süs, yakacak hayvan yemi vb.) doğadan toplanmakta, bir kısmı yurt içinde kullanılmakta, bir kısmı ise yaklaşık bir asırdan beri yurt dışında da satılmaktadır. Bu tip bitkilerden bir kısmı endemik değilse bile bazılarının endemik veya ender bitkiler oldukları bilinmektedir. Örneğin; tıbbi bir bitki olan Gensiyen (*Gentiana lutea*), Kardelen (*Galanthus elwesii*) ve Salep (*Orchidaceae*) türleri yurdumuzda evvelce oldukça yaygın iken zamanımızda önemli ölçüde azalmışlardır.

Günümüzde endemik, ender olarak yetişen yada endemik olmadıkları halde çeşitli amaçlarla halen kullanılan,

yani gelecekleri tehdit altında olan bitki türlerinden süs bitkileri olarak kullanılabilir bazı önemli türler şunlardır: Allium, Anemone, Arum, Centaurea, Colchicum, Crocus, Cyclamen, Delphinium, Dianthus, Eranthis, Fritillaria, Galanthus, Gladiolus, Hyacinthus, Iris, Lilium, Muscari, Narcissus, Ornithogalum, Paeonia, Rosa, Scilla, Sternbergia, Tulipa, Viola.

Öneriler

- Yurdumuzda endemik ve ender olarak yetişen, gelecekleri tehdit altında olacağı düşünülen bitki türleri listelenerek IUCN tarafından ileri sürülen "Red Data Book Kategorileri" ne göre sınıflandırılmıştır. Bu şekilde hazırlanan listeler doğa korumacılarına neyi koruyacaklarını göstermesi bakımından önem taşır. Bundan sonra bunların nasıl korunmaları gerektiği ayrıca belirlenmelidir.
- Doğanın korunması konusunda çeşitli önlemler yanında özellikle bitki türlerinin korunmasında dünyada son yıllarda en çok benimsenen görüş Milli Parklar vb. kuruluşlardır. Yurdumuzda Milli Parkların endemik türlerce zengin ilginç flora ve faunaya sahip yerlerde kurulması gereklidir. Milli Parklar ve Tabiatı Koruma alanlarında bir yönden kendi alanları içindeki endemik, nadir ve tehdit altındaki türler korunurken, yakın çevrede bu gruba giren türlerin buraya taşınarak korunmaları da sağlanmalıdır.
- Zaman geçirilmeden ve çok şeyler yitirilmeden, uygulanabilir ve etkili bir genel koruma sağlayacak yasal ve örgütsel düzenlemeler yapılmalı; öncelikle endemik, ender ya da endemik olmadıkları halde çeşitli baskılarla gelecekleri tehdit altında olan bitki türleri ve doğal yaşam alanları belirlenmeli ve koruma-yetiştirme alanları kurulmalıdır.
- Korunması gereken bitki türleri ile ilgili olarak son yıllarda üzerinde durulan bir diğer görüş ise bunların Botanik Bahçelerinde yetiştirilmeleri ve böylece gelecek nesillere geçişlerinin sağlanmasıdır. Gelişmiş ülkelerde çok sayıda Botanik Bahçeleri özellikle tehdit altında ve nesli gittikçe azalan bitki türlerinin yetiştirilmesine büyük önem vermekte, hangi bitkilerin kuruluşlarında bulunduğu belirli aralıklarla kamuoyuna açıklanmaktadır. Yurdumuzda halen bilimsel amaçlı bir Botanik Bahçesi ve Ulusal Herbaryumun kurulmaması doğa koruma çalışmalarının daha rasyonel biçimde yapılmasını önleyen önemli bir diğer etmendir. Özellikle yurdumuz bitkilerinin tamamı ile komşu ülkeler bitkilerinin de temsil edileceği bir herbaryum ve Botanik Bahçesi, gelecekte bilimsel çalışmaların yapıldığı bir merkez olması yanısıra, doğa korumacılarının sorunlarına çözüm bulacak bir kuruluş olacaktır.

Bodrum Gököy'de yetişen nadir ve zarar görebilir bitkilerimizden *Phoenix teaphrasti* Greuter grubu.

- Yurdumuzda yetişen endemik ya da endemik olmayan bitkiler çeşitli baskılar altında olup, bir kısmı neslini zorlukla sürdürebilmektedir. Herhangi bir faaliyet sonucunda oluşabilecek doğa tahribinin önceden tesbiti ve bu bozulmalar ortaya çıkmadan gerekli önlemlerin alınabilmesi için ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) çalışmalarının yapılması gerekir.
- Günümüzde insan-çevre etkileşimine yeni boyutlar kazandırarak, yeni bir bakış açısı getiren çevresel psikoloji, çevresel estetik ve çevre sanatının uğraş, alanlarında görsel algının yeri büyüktür. İşte bu yeni bilim alanlarının uğraşları sonucu ortaya çıkan görsel kirlenme kavramı öz olarak çevresel tüm çirkinliklerle özdeşleşen bir kavramdır. Günümüzde çevre kirlenmesinden söz ederken her türlü fiziksel kirlenmenin yanında görsel kirlenmenin de varlığı açıkça kabul edilmiştir. Çirkin çevre yanında güzelin örneklenmesi çevre korunmasında önemli ve etkili bir yöntemdir. Daha güzel ve yaşanılır bir çevre yaratmak amacıyla yapılan, peyzaj mimarlığına ilişkin tasarım çalışmalarında, endemik, ender ya da endemik olmadıkları halde çeşitli baskılarla gelecekleri tehdit altında olan bitki türlerine de yer verilmelidir.

Kaynaklar

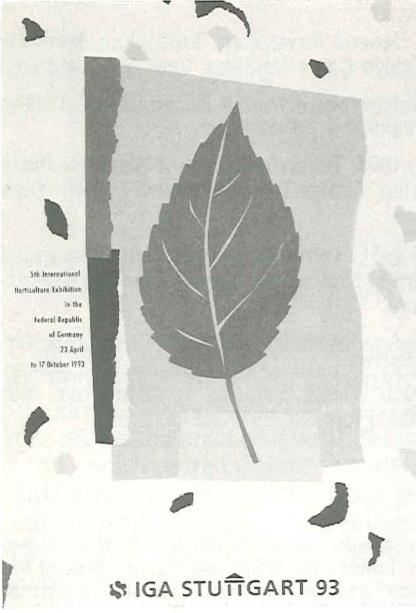
- Dokuzoğuz, M., 1987: Bitki Genetik Kaynakları, Türkiye'nin Biyolojik Zenginlikleri, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay., Ankara,
- Ekim, T., 1987: Bitkiler, Türkiye'nin Biyolojik Zenginlikleri, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yay., Ankara,
- Ekim, T, M. Koyuncu ve ark., 1989: Türkiye'nin Tehlike Altındaki Nadir ve Endemik Bitkileri, Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Yayın No. 18, Ankara
- Öztan, Y., M. Arslan, 1991: Doğal Çevrenin Korunması, Yerel Yönetimler ve Çevre Yönetimi El Kitabı, Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı (Baskıda) Ankara,
- Öztan, Y., M. Arslan 1990: İç Anadolu Bölgesi Ekolojik Koşullarına Uygun Sukkulent Bitki Türlerinden Peyzaj Mimarlığı Çalışmalarında Yer Örtücü Olarak Yararlanma Olanakları, A.Ü. Araştırma Fon Müd. Proje No: 85110401,

SUMMARY

Approximately 10000 plant species in Turkey and 3000 of those identified as a endemic. Now that the invaluable work of Professor Davis "Flora of Turkey and the East Aegean Islands" has been completed, detailed knowledge is available about the taxonomy, distribution and localities of each of the plant taxa in the Turkish flora. The list of rare, threatened and endemic plants in Turkey has been achieved by assigning an IUCN Red Data Book Category to each taxon, according its degree of endangerment. This project was financed by the Turkish Association for Conservation of Nature and Natural Resources. The Flora of Turkey has been threatened and endangered by the environmental condition must be protected especially rare, threatened and endemic plants have to be saved for the future generation.

Yurdumuzda ewvelce oldukça yaygın iken günümüzde önemli ölçüde azalan *Orchidaceae* familyası türlerinden bir örnek: *Orchis palustris*.

V. Internationale Gartenbauausstellung in der Bundesrepublik Deutschland

1993 ULUSLARARASI BAHÇE ve HORTİKÜLTÜR SERGİSİ (Stuttgart)

1953 yılından buyana Federal Almanya'nın her on yılda bir düzenlemekte olduğu "Uluslararası Bahçe ve Hortikültür Sergisi" bu kez 1993 yılında Baden - Württemberg Eyaletinin merkezi olan Stuttgart'ta açılacaktır.

1953, 1963 ve 1973 de Hamburg, 1983 yılında ise Münich'ten sonra Stuttgart'ta açılacak olan sergi (IGA 93), 1939 da düzenlenerek 1950 de geliştirilmiş olan Killesberg Parkı ve kent merkezindeki Rosenstein Park arasındaki alanın bütünleştirildiği toplam 100 hektarlık bir alanda uygulanmaktadır.

23 Nisan - 17 Ekim 1993 tarihleri arasında 6 ay sürecek bu sergi ile Stuttgart kenti içinde Killesberg - Wartberg - Leibfriedscher Garten - Rosensteinpark parklarının birleşmesiyle bir "YEŞİL U" nun kesintisiz duruma getirilmesi amaçlanmıştır. Böylece, yayalar ve bisikletliler için kentin bir kesiminden merkeze ulaşım olanağı sağlanacaktır. Ziyaretçilerin ana trafiğin aktığı caddeler ve tren yolları geçişleri için köprülere yer verilmiştir.

Serginin, 1939 yılında peyzaj mimarı Prof. Hermann Mattern tarafından düzenlenen ve 1986 yılında korumaya alınan 44. ha.lık Killesberg Parkı kesiminde, klasik bahçe örnekleri ile gül çeşitleri, çiçekli otsu bitki türleri ve mezarlıklarla, ilgili yapısal ve bitkisel tasarım örneklerine yer verilecektir.

Serginin ikinci kesimi olan 18. ha.lık hareketli bir topoğrafyaya sahip Wartberg'de eskidenberi küçük bir bağ yer almaktadır. Bu alanda, içinde su oyunlarının bulunduğu bir göl ile ekoloji konusuyula ilgili konular örneklenecektir. Bir yapıda ise iç mekân sergileri düzenlenecektir.

Leibfriedscher Garten kesiminde bulunan ve bakımsız bir durumda olan "Der Leibfriedsche Garten", IGA 93 dolayısıyla onarılarak yeniden değer kazanmaktadır. Kısıtlı olarak ziyarete açılacak olan bu bahçe ile Stuttgart'ın geleneksel toplu konut yerleşmesi arasında Weizsackerstrasse caddesiyle bağlantı sağlanmıştır.

Ülke bahçelerine yer verilecek olan Rosensteinpark dünyanın 5 iklim tipi koşullarına göre inşa edilen sera (Klimazonen Pavillion) içinde sergilenen canlı bitki türleriyle kuşkusuz IGA 93'ün en fazla ilgi toplayan kesimi olacaktır.

IGA 83'ün 6 aylık programında çeşitli konulardaki tasarım örneklerinden başka, kültürel etkinlikler arasında, çeşitli türde müzik programları, folklor, müzikal gösteriler, opera, tiyatro, bale ve sanatsal sergiler yer alacaktır.

Ayrıca, 6 aylık süre boyunca bir dizi halinde aşağıdaki konularda kongre ve simpozyumlar düzenlenmiştir.

- Kent yeşilliği ve kent planlaması,
- Sağlıklı yaşam
- Kent ekolojisi
- Yöresel ve evrensel çevre sorunları,
- Ekolojik dengenin önemi,
- Peyzaj tasarımı ve peyzaj endüstrisi,
- Genel hortikültür konuları.

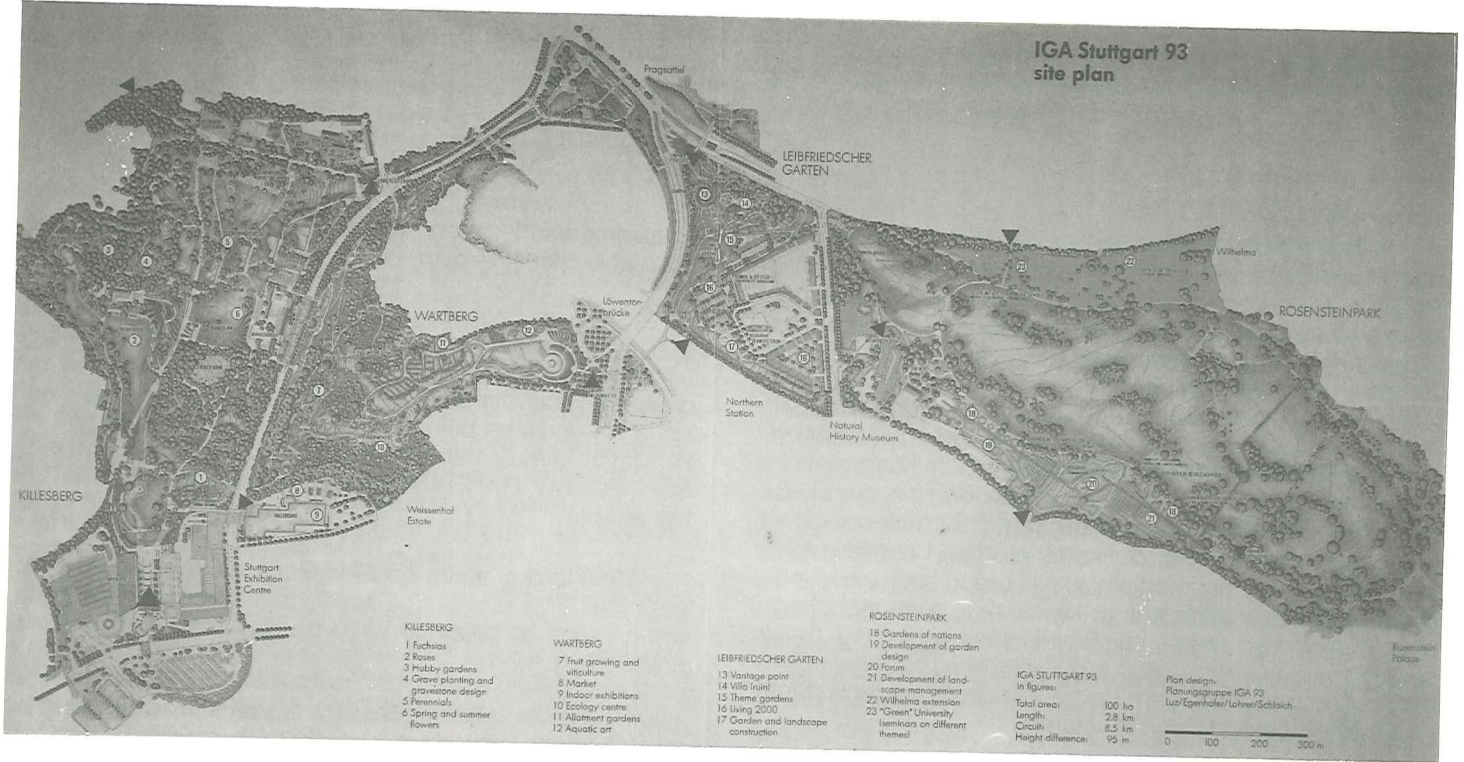
IGA'83 (Münich), Garden Festival'84 (Liverpool) ve EXPO'90 (Osaka)'dan sonra ülkemiz IGA 93 (Stuttgart)'a katılım için davet almış bulunmaktadır.

Ülke bahçeleri, iç mekânda hortikültür sergileri, kültürel etkinlikler ile satış konularına katılım için davet alan T.C. Dışişleri Bakanlığı ile A.Ü. Ziraat Fakültesi arasında ilgili konularda görüşmeler ve çalışmalar sürdürülmektedir.

IGA 93 için daha fazla bilgi almak için başvuru adresi :

IGA 1993 Stuttgart GmbH
Maybachstrasse 3
D-700 Stuttgart 1

Tel. 49-711-25709-0
Telex 722584 killb d
Telefax 49-711-25709-36

KILLESBERG

1. Fuchsia türleri
2. Gül çeşitleri
3. Hobi bahçeleri
4. Mezarlıklar için bitkisel tasarım ve mezar taşları tasarımı
5. Uzun ömürlü çiçekler
6. İlkbahar ve yaz çiçekleri

WARTBERG

7. Meyva yetiştiriciliği ve bağcılık
8. Çarşı
9. İç mekân sergileri
10. Ekoloji merkezi
11. Kiralık küçük bahçeler
12. Suyla ilgili sanat

LEIBFRIEDSCHER GARTEN

13. Bakı noktası
14. Villa (kalıntı)
15. Tematik bahçeler
16. 2000 yılının yaşamı
17. Bahçe ve Peyzaj konstrüksiyonu

ROSENSTEIN PARK

18. Ülke bahçeleri
19. Bahçe tasarımının geliştirilmesi
20. Forum
21. Peyzaj bakımının geliştirilmesi
22. Wilhelma için gelişme alanı
23. "Yeşil" üniversitesi

IGA STUTTGART 93

Toplam alan ölçüsü	100 ha
Uzunluk	2.8 km
Çevresel uzunluk	8.5 km
Yükseklik farkı	95 m

Peyzaj Mimarlığı Gelişmeleri Durdurulamaz

Prof. Dr. Güngör UZUN
Prof. Dr. Erdoğan GÜLTEKİN
Doç. Dr. Güniz AKINCI
Dr. İsmet GÜRSES
Ç.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Peyzaj Mimarlığı bir yazar, gezgin ve Ziraat Mühendisi olan Frederick Law OLMSTED'in Amerika Birleşik Devletlerinde formel bahçe düzenine karşı bir hareketin temsilcisi olarak ortaya çıkışı, bugün bile Amerikan Birleşik Devletlerinde örneklerine tanık olduğumuz özgün eserler vermesi, çalışmalarında ilk kez "**Peyzaj Mimarı**" ünvanını kullanması ile yeni bir meslek konusu olarak 1856 yılında doğmuştur denebilir. Ancak, bu meslek, adı peyzaj mimarlığı olmamakla birlikte, belki insanın tarihine bakıldığında, bugün bile hayranlıkla izlenen ve dünyanın yedi büyük harikasından biri olarak kabul edilen "**Babil'in Asma Bahçeleri**"nin bu mesleğe ait bir uygulama olmadığını söylemek mümkün değildir. Aksine bu çalışma insan emeğinin sosyal organizasyonu altında doğa-mekan işbirliğinin çok iyi kavrandığı, su mühendisliğinin o günkü koşullarda en üstün teknikte uygulandığı örnek bir çalışmadır. O halde, son yüzyıl içinde ortaya çıkan Olmsted'in çalışmaları, Modern Peyzaj Mimarlığı'na geçiş dönemi örnekleri şeklinde yorumlanabilir.

Modern Peyzaj Mimarlığı, Olmsted'in verdiği doğa koruma, milli park planlama, kentiçi yeşil alan planlama, şehir ve bölge planlama, arboretum, bahçe sergileri ... vb. gibi modern yaşamın gereği olan ve toplum için yapılmış işlevsel ve halka hizmet eden örneklerle yeni bir sürece girmiştir. Bununla birlikte, bu yönlü çalışmaların, Rusya, Hollanda, İngiltere, Almanya, Fransa gibi ülkelerde 1900'ü yıllarda bir hayli mesafe katettiğini görmekteyiz. Neoklasik ve neogotik üsluplar içerisinde sunulan yeşil alan planlamaları yanında özellikle Hollanda'da doğa güçleriyle savaş gibi çok iddialı ve son derece başarılı arazi planlaması, doğa ve çevre koruma çalışmalarıyla toplumun geleceği için üstün nitelikli meslek uygulamaları biçiminde ortaya çıkmıştır.

Eski Dünyadaki bu gelişmeler yanında, Amerika Birleşik Devletleri'nde modern peyzaj mimarlığının şekillenmesi ile özellikle bir endüstri konusu halinde gelişmesinin, 1930'lu yıllarda olduğu görülür. Bu dönemde, büyük ekonomik krizin atlatılmasında bir devlet politikası olarak, halkın petrol harcayarak geziler yapması yerine, bahçe konusunda hazırlanmış cazip dergi ve yayınlarla bizzat ev bahçeleri ölçüsünde meşgul edilmesi olgusunun, peyzaj mimarlığı anlayışı ve mesleğinin gelişmesinde önemli payı olmuştur. Kubizm'den esinlenen Thomas Church, bahçe mekânını bir mimari eleman olarak ele alıp, onun yumuşak çizgilerle takdimini yaparken, özellikle ev bahçeleri gibi küçük dış mekanların düzenlenmesinde işlevsellik sihrini çözmeye çalışmıştır. Böylece, ülke genelinde, bahçe endüstrisi yani bahçe alet

ve ekipmanlarını da içerisine alan bir hizmet ve ticaret anlayışı ortaya çıkmış ve planlı bahçe fikri yerleşmeye başlamıştır.

1940-1950 dönemi, Amerika Birleşik Devletlerinde çoğunlukla ikincil konutlar fikrinin işlendiği, doğa zenginliklerinin daha çok dinlenmeye ve eğlenceye açıldığı bir süreç olmuş, peyzaj mimarlığı ilgi alanına dahil evleri, dağ evleri vb. gibi konutların bulunduğu zevke dayalı; doğa merakını karşılayan uygulamalar girmiştir. Bu dönemde, OSMUNDSON, ECKBO, HALPRİN, WILLIAMS gibi sanatçılar etkin görev almıştır.

1950'lerden sonra özellikle Güney Amerika'daki geniş yeşil mekanlar düzenleme esası içinde çalışan Burle-Marx, resim sanatı ile botanikğin içiçe girdiği kentiçi parklar fikrini geliştirmiştir.

Özetle denilebilir ki; **Modern Peyzaj Mimarlığı** yalnız bir mesleğe bağlı konu olmayıp, ziraat mühendisliği, orman mühendisliği, botanik, coğrafya, doğa koruma, ekoloji, su mühendisliği, mimarlık, şehir ve bölge planlama, çevre mühendisliği vb. gibi daha pekçok bilim ve sanat uygulamaları ile yoğurulmuş olan ve insan yaşamına yönelik işlevleri üstlenen multidisipliner bir meslektir.

Her meslek eğitimi, niteliği ile oransal bir uygulama içerisinde. Peyzaj Mimarlığı ve özellikle Modern Peyzaj Mimarlığı, Amerika Birleşik Devletlerinde bir meslek olarak ortaya çıkarken, bugünkü köklü gelişmesini, bu ülkede halen saygın bir yeri olan Harvard Üniversitesinde, 1898 yılında yine Frederik L. OLMSTED, ELIOT ve CLEVELAND tarafından başlatılan köklü bir eğitime borçludur. Peyzaj Mimarlığı yalnızca üniversiteye özgü bir eğitim konusu olarak da kalmamıştır. Bu konu, aynı yıllarda oluşturulan Amerikan Peyzaj Mimarları Birliği (American Society of Landscape Architects-ASLA) tarafından da ele alınmıştır. Harvard Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Fakültesinden mezun olanlar belirli bir kariyere ulaştıklarında, yukarıda sözü geçen birliğe kaydolmak suretiyle mesleki hakları korunan bir duruma getirilmiştir. Bu birlik, Amerikan Peyzaj Mimarlarının yalnızca görev, sorumluluk ve yetki sınırlarını çizmekle kalmamış, meslek üyelerinin savunuculuğunu da yükümlenmiştir. Bu birlik toplantılar, sergiler, yarışmalar vb. gibi etkinlikler düzenleyerek Amerikan toplumunda tanınmaları için etkin bir kuruluş olarak mesleği geliştirici görevleri de üstlenmiştir. Nitekim, 1972 yılı kayıtlarına göre bu birliğin desteklediği Amerika'daki 45

üniversitenin eğitim programlarından 5000 den fazla master çalışması geçmiştir. Ayrıca, Amerikan Peyzaj Mimarları Eğitim Konseyi (Council of Education of Landscape Architects-CLEA), peyzaj mimarlarının çalışmalarını organize eden ve üniversitelerdeki peyzaj mimarlığı eğitimi veren öğretim elamanlarından oluşan bir kuruluştur. Bu kuruluş, yönetim kurulunu temsil eden çok sayıdaki büro görevlisi ile, yine çok sayıdaki çalışma gruplarından oluşmaktadır. Yayın organı ise periyodik olarak yayınlanan bir gazetedir. Bu kuruluş, Birliğe bağlı peyzaj mimarlarının dünyanın çeşitli bölgelerinde uygulamalar yapabilmeleri için küçük, orta ve büyük ölçülü projeler üzerinde çalışmalarını sağlamaktadır.

Amerika Birleşik Devletlerinde bu konudaki eğitim yalnızca üniversiteler bazında olmayıp, halka dönük bir biçimde de sürdürülmektedir. Bu çalışmalar içinde, kentlere yönelik bir takım programlar yapılmaktadır. Bundan amaç, halkın meslek ünvanını kimin kullanacağını, serbest meslek olarak başleği kimin icra edeceğini göstermek ve ayrıca, 4-12 yaş gurubundaki çocuklara yaşadıkları çevreden sorumlu olduklarını öğretmektir. Belki de bunun da ötesinde, çocuklara eğitimleri sırasında meslek seçiminde yardımcı olmaktır.

Amerika Birleşik Devletleri dışında peyzaj mimarlığı lisans eğitim pekçok ülkede farklı uygulamalar içindedir. Örneğin; bu eğitimi, A.B.D.'de ve diğer birçok ülkedeki çoğu üniversitede 4 yıllık bir eğitim olarak sürdürülürken, Polonya'da 5, Portekiz'de 6 yıllık eğitim programları uygulanmaktadır.

Peyzaj Mimarlığı eğitimi sonucunda tüm peyzaj mimarlarını biraraya toplayan ve sorunları ile ilgilenen Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu (International Federation of Landscape Architects-IFLA) nun önemli organlarından biri de Eğitim Komitesi'dir. Bu Komite, IFLA'nın kuruluş tarihi olan 1959 yılından beri faaliyet göstermektedir. Önemli görevlerinden biri, gelişmekte olan ülkelerdeki peyzaj mimarlığı eğitim programlarını yerleştirmek, ülkeler arasındaki eğitim elemanı değişimlerini, öğrenci burslarını, danışmanlık ve moral desteklerini sağlamaktır. Herşeyin ötesinde bir başka amacı da, üye ülkelerdeki eğitim programlarının gelişmiş ülkelere benzer düzeye gelmelerine yardım etmektir.

Ülkemizde Bahçe kültürleri eğitimi ise, 1933 yılında Yüksek Ziraat Enstitüsünün Ankara'da kurulması ile başlamış ve peyzaj mimarlığı, 1942-1948 yıllarında "**Bahçe Enstitüsü**" bünyesinde "**Bahçe Sanatı**" adı altında okutulan sadece bir dersle sürdürülmüştür. 1948-1950 yılları arasında konu "**Bahçe Mimarisi ve Süs Nebatları**" adı ile ayrı bir disiplin haline getirilmiş olmasına rağmen meslek uygulamaları, birkaç büyük proje örneği dışında ev bahçelerine özgü kalmıştır. 1952 yılında programa ağaçlandırma konusu da dahil edilerek eğitim, "**Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü**" içerisinde yer almıştır. 1952-1956 yılları arasında uygulanan programa bir göz atıldığında: Bahçe Mimarisi, Bahçe Sanatı Tarihçesi, Süs Bitkilerinin Tanımı ve Üretimi, Ağaçlandırma Tekniği vb. gibi dersler verildiği ve mesleğimizin Ziraat Fakültesi içinde haftada 8 saatlik bir eğitim payı ile yer aldığı görülmektedir. O tarihlerdeki bu atılım, herşeye karşın ülkemiz için büyük bir aşama olarak kabul edilebilir.

1956-1967 yılları arasında ders sayıları artırılarak eğitim, "Bahçe Bitkileri Yetiştirme ve Islahı Bölümü" bünyesinde 4 yıllık bir süre içine dağıtılmış ve bu dönemde 7 adet; toplam 17 sömestr saat ders verilmiştir. 1967 yılında Ziraat Fakülteleri bünyesinde birlik sağlamak amacıyla eğitim 5 yıla çıkartılmıştır. 1971 Yılında Peyzaj Mimarlığı eğitimi Bahçe bitkileri Yetiştirme ve Islahı Bölümünün derslerinden tümüyle ayrılarak, Peyzaj Mimarisi Bölümü adıyla ayrı bir bölüm eğitimine dönüşmüştür. Bu dönemde okutulan meslek dersleri 45 sömestr saatir. Bölüm derslerinin genel eğitimdeki payı ise % 20 dir. Bu ikinci aşamadır. Bölüm mezunları bu aşamada verilmiştir.

Aynı üniversitede peyzaj mimarlığı eğitim 1977 yılından sonra genel eğitimde % 60 ağırlıkla sürdürülmeye başlanmıştır. Bu dönemde meslek dersleri 80,5 sömestr saat olarak uygulanmıştır.

Ülkemizde Ankara Üniversitesi dışında Peyzaj Mimarlığı eğitimi Ziraat Fakülteleri bünyesinde olmak üzere Ege (İzmir), Çukurova (Adana) ve Atatürk (Erzurum) Üniversitelerinde yürütülmektedir. Ancak, Bölüm eğitimi şeklindeki programlar Ankara'ya ek olarak Ege ve Çukurova Üniversiteleri Ziraat Fakülteleri ile 1985 yılından sonra İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi ile 1990 yılından itibaren Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi bünyelerinde gerçekleştirilmektedir. Yükseköğretim Kurulu'nun kuruluşundan sonra "ülke düzeyinde eğitim birliği sağlanması" ilkesine göre, Ankara, Ege ve Çukurova Üniversiteleri bünyelerindeki eğitimin en az ortak yönde birleştirilmesi amacıyla yeniden düzenleme yapılmış ve yatay geçiş kolaylığı sağlanmıştır. Bu meyanda, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi ile Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi bünyelerindeki peyzaj mimarlığı eğitimlerine ait gelişmeler takdirle izlenmiş ve meslek ünvanı kazanma konusundaki faaliyetler birinci defa 1986 yılında başarısız kalmış ancak, 15 Mayıs 1989 tarihli ve 20171 sayılı T.C. Resmi Gazete Madde 33'de:

"Bölüm adı belirtilmek suretiyle "Orman Mühendisi, Orman Endüstri Mühendisi ve Peyzaj Mimarı" ünvanı ve diploması verilir"

ifadesi ile yasallaştırılmıştır.

Yüksek Öğretim Kurulu'nun getirildiği bir yeniliklerden biri olan "eğitimde eşitlik ile, yetkide ve sorumlulukta eşitlik" ilkesi dikkate alınarak, Ziraat Fakültesi bünyelerinde yer alan "Peyzaj Mimarlığı Bölümü"nden mezun olanların da "Peyzaj Mimarı" ünvanıyla diploma almalarının 1990 yılından buyana yasalaşması kuşkusuz mutlu bir sonuç ve önemli bir aşamadır.

Ülkemizde peyzaj mimarlığı mesleğinin tek savunucusu durumunda olan **Peyzaj Mimarisi Derneği**, IFLA'ya (International Federation of Landscape Architects) ve dolayısıyla Eğitim Komitesine üye bulunmaktadır. Buna rağmen bu dernek, bir Oda ya da Birlik gibi görev yapamamaktadır. Bunun da en büyük nedeni Derneğin yasal yetersizliğidir. Bu dernek, yıllarca meslek üyelerine değişik aktiviteleri ile yararlı olmaya çalışmıştır. Örneğin; 1976 yılında Türkiye'ye büyük itibar sağlayan İstanbul'da IFLA Dünya Kongresini düzenlemiş, böylece dünyadaki meslektaşların biraraya gelmesini, Türkiye ve uluslararası sorunların tartışılmasını sağlamıştır. Bu Kongre sonrasında ise IFLA, üyeliğimizi büyük bir coşku ile kabul etmiştir. Ancak o günden başlayan Oda ya da Birlik olma yönündeki faaliyetler, meslek ünvanı olmayan üyelerimiz dolayısıyla, sonuçlandırılmamıştır. Beklenti odur ki; "Peyzaj Mimarlığı" ünvanını alan meslektaşların bundan sonra ayrı bir Oda ya da Birlik oluşturabilmeleridir.

Böyle bir sonuç, Peyzaj Mimarlarının ülke ölçüğünde mesleki etkinliklerinde önemli aşamalar yaratacaktır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ANONYMOUS, 1959, Ziraat Öğretimde 110. Yıl Ziraat Dergisi, Özel Sayı, Ankara.
- ANONYMOUS, 1972, IFLA Education Committee Report, London.
- ANONYMOUS, 1978, International Federation of Landscape Architects. Centro De Estudos De Arquitectura Paisagista, Lizbon.
- GÜLTEKİN, E., 1988, Bahçe ve Peyzaj Sanatı Tarihi. Ç.Ü. Zir. Fak. Ders Kitabı No: 94, Adana.
- KIEMSTEDT, H. and W. SITTEL, 1981, IFLA Education Committee Report, Hannover.
- LAURIE, M., 1976, An Introduction to Landscape Architecture. American Elsevier Publishing Company Inc., New York.
- OWENS, H.B., 1979, Landscape Architecture Education, IFLA, LI, Landscape Towards 2000 Conservation or Desolution. The Landscape Institute, 12 Cariton House Terrace, London.

Peyzaj Mimarlığı Eğitimi Üzerine Düşünceler (1)

Dr. Celal ÖNSOY
Peyzaj Mimarı

Yıllar sonra yeniden Antoine de St. Exupery'nin "Küçük Prensi"ni okudum. Etkilenmemek elde değil. Büyükler için yazılmış bir çocuk klasiğinin o sade, tekdüze dilinin içinde verdiği mesajlar, okuyanı alıp o mesajın çok ötelere götürüyor. Bunların içinde özellikle biri zamanın çok öncesine ve çok sonrasına taşıyıyor. Küçük Prensin uğradığı tek insanlı gezegenlerden birinin yalnız ve tabasız kralı.

"Herkesten ancak verebileceğini istemeli. Ben bir Generale kelebek gibi bir çiçekten diğer bir çiçeğe uçmasını, acıklı bir oyun yazmasını yada deniz kuşu olmasını buyursaydım, general aldığı buyruğu yerine getirmeseydi kim hak-sız olurdu? O mu? Ben mi?" diyor.

Doğrumu bu? İnsan aklının sınırlarının aşıldığı böylesi bir devirde insanlardan istemenin sınırını bilmekten çok, kimden neyi ve nasıl isteyeceğini bilmek mi erdem? Soruları çoğaltmak olası, ama konumuz bu değil. Konumuz bir mesleğin geleceği için birilerinden bir şeyleri ne kadar az istediğimiz.

PEYZAJ MİMARLIĞI, ÇEVRE TASARIMI YADA KUŞLAR VE DEVELER

Peyzaj Mimarlığı mesleğinin geçmişi ülkemizde dün kadar kısa, 30-40 yıla varmayan bir geçmiş, daha 20 yılı bulmamış bir eğitim süreci ve kaynakları bu amaç için hovardaca savrulan bir ülke. Bir başka cephede ise çevre düzenleme anlamında ülke boyutunda son 5 yılda patlama var. Bir taraftan yerel yönetimler, öte yandan turizm yatırımcıları alabildiğine doludizgin milyonlar ve milyarları daha iyi çevreler için sarfediyorlar.

Paylaşılacak pastanın büyüklüğü ilgili

tüm meslekleri bu konuyu sahiplenmeye itiyor. Mimarlar, Şehir Plancıları, Endüstri Tasarımcıları hepsi bir tarafından çekip uzatmada.

Bu konuda lisans eğitim veren 4 Bölüm var. Bunların 3'ü Ziraat Fakülteleri, 1'i Orman Fakültesi'nde, Yüksek Lisans eğitimi ise, çok değişik disiplinlerin bünyesinde toplanmış. Ve her yıl yaşam yollarına yüzlerce genç insan yüzmeye bilmeyenlerin denize atılması gibi atılıyor. Boğulanlar yüzenlerden daha çok. Yetmişmiş insan gereksinmesi her geçen gün geometrik olarak katlanıyor. Öteyandan, gencecik insanlar hazır olmadıkları halde bir cangılda devlerle mücadeleye zorlanıyorlar. Bir yerde bir yanlış var. Hatta kimde, eğitmenlerde mi? Eğitim düzeninde mi? Hata aramak ve bulmak sonuncu iş ama yolun başlangıcında kuş mu? deve mi? yoksa devekuşu mu? oluşturacağız, ona karar verelim.

YARIMDAN BÜTÜN OLUR MU?

Bu günkü eğitim düzeni ve düzeyi hiçte karmaşık olmayan düz bir yapıya sahip. Tarımsal üretim kolları ve yardımcı dallar konusunda eğitim yapan Ziraat Fakülteleri, özünde tasarım yatan —bitkide bile— bir konuya sahip çıkmış. Ülke koşulları bunu gerektirmiş. Böylece içinde horticulture — üretim— ağırlığı da olan bir eğitim modeli çıkmış. Öte yandan salt Yüksek Lisans eğitimi veren Mimarlık ağırlıklı kurumlarda ise tasarım ağırlıklı bir eğitim düzeni tutturulmuş. Her iki taraftan kendisinin doğru, diğerinin yanlış; kendisini konunun sahibi, diğerinin ise pastayı bölmeye çalışan olarak suçlamış. Nedir paylaşılamayan? Birleşilemeyen nedir? Bu bağnazlığın bu geri kalmışlığın kime ne yararı var? Yüzlerce gencecik insanın ve bir mesleğin geleceğiyle oynamayı kim haklı göste-

rebilir. İki yarım bir bütün olmuyorsa suçlusu kimlerdir? Yine herkes kenara çekilip bir birini mi gösterecek?

Doğru olan suçlamak değil, doğru olan birleşmek ve yeniden bir amaç için organize olmaktır. Doğru olan tasarımın içeriğindeki elemanların ormanlarını doğru saptamakta. Doğru olan ne tarım kökenli, nede mimari kökenli bir eğitim düzeni içinde yer almamakta. Yeni kendine özgü bir meslek adamı yetiştirecek bir nosyon yaratmakta. Doğru olan her tarafın aynı platformda oturup düşünüp geleceği planlamasında.

İSTEMEK, DİLEK Mİ? ZORUNLULUK MU?

Sözün sonunda başa dönmek gerek. Neleri, kimlerden, ne kadar az istiyoruz bir ona bakmak gerek. Sevgi insanların sahip oldukları herşeyi bir amaç için fedade edebilme özverisidir.

Mesleğini sevenlerden ne kadar az şey istemişiz. Önce eğitmenlerden bu düzeni —kendilerinde çok iyi bildiği ve artık can çekişmekte olan bir eğitim düzenini— değiştirmek için savaşmalarını istemişiz. Daha sonra farklı meslekten olsalar dahi aynı konuya gönül vermiş insanların aynı amaç için birleşmelerini istememişiz. Bu işte çalışan insanların meslekleri ne olursa olsun birbirlerini tanımalarına ve destek olmalarına yeterince fırsat yaratmamız. Her şeyden önemlisi, bir meslek örgütü etrafında toplanmayı ve bu meslek örgütü çatısı altında mücadele etmeyi istememişiz.

Bu istekler, kralın bir Generaline kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını istemesinden daha mı zor? Mesleğimizi seviyoruz. Ama sevgi emek ister. Önce sevmek, sonra istemek, daha sonradan planlamak ve uygulamak. Tüm yapılacak olan bu.

Peyzaj Mimarlığında çim alanların önemi ve yapım yöntemleri

Çim alanlar çevremizin vazgeçilmez yeşil örtüleridir.

Estetik ve işlevsel amaçlar yönünden sayısız kullanımlara olanak sağlayan çim alanları için tesis ve bakım koşullarının yeterliliği ve sürekliliği gerekmektedir.

Prof. Dr. Güngör UZUN

Ç.Ü. Ziraat Fakültesi

Peyzaj Mimarlığı Bölümü Başkanı

Ülkemizde hızlı nüfus artışı ve göç olgusu kentlerde bazı konularda olumsuz gelişmelere neden olmaktadır. Kent imar planlarına uygun olmayan yoğun ve düzensiz kentleşme, alt-yapısı olmayan sıkışık bir yapılaşma ortaya çıkarmaktadır. Bu yapılaşma çerçevesinde yeşil alanlara olan görsel ve işlevsel gereksinimler günden güne katlanarak artış göstermektedir. Genelde doğanın bir ögesi olan insan, yoğun kent yaşamı içinde mekanik bir bütünün parçası gibi doğadan ve yeşilden uzak yaşamaya mahkum edilmektedir. Bunun sonucu olarak insanlarda doğaya ve yeşile karşı özlem artmakta, düşünsel ve fiziksel sorunlar ortaya çıkmaktadır. Kentsel yeşil alanların yokluğu yada çok yetersiz olması sonucunda, kentlerde hava kirliliği artmakta; iklimsel bazı bozukluklar ve ekstrem durumlar ortaya çıkmakta; gürültü sorunu görsel kirlilik gibi insan yaşamı için önemli birtakım sorunlar en üst düzeye ulaşmaktadır.

Yoğun ve dinamik kent yaşamı içinde insanın yeşil alanlara ilişkin birçok gereksinimi bulunmaktadır. İnsanların, yapı çevrelerindeki alanlarda, evlerinde ve işyerlerinde, yollarda, kent meydanlarında ve yaya bölgeleri gibi yaşam alanlarında yeşil alanların bulunması ruhsal ve fiziksel sağlıkları açısından olumlu rol oynamaktadır.

Çim alanlar kentsel yeşil dokunun önemli bir bölümünü kapsarlar. Kent yeşil alan dokusunu oluşturan ağaç ve çalılar, çiçek parterleri ile diğer bitkiler arasında bağlantı sağlayarak, yer yer uyum ve zıtlıklar yaratarak yeşil alanın bütün halinde görünmesinde önemli rol oynarlar. Çim bitkileri kent dokusu içindeki yapıların çevrelerinde, şehir içi ve çevre yollarının şev, banket ve orta refüjlerinde, yaya yollarında, parklar ve

piknik alanlarında, hava alanlarında spor alanlarında hem estetik, hem de işlevsel amaçlarla kullanılmaktadırlar. Çimlerin kent içindeki durgun ve akarsu kıyılarının kumul alanlarında da estetik ve işlevsel açıdan katkıları vardır.

Çim alanların kentsel yeşil alan sistemi içerisinde tesisi, uygulama alanının biçim ve eğitim durumu ile yakından ilgilidir. Yapılacak çim yüzeylerin kare veya dikdörtgen biçimde olması, tesisi ve bakımı sırasında kolaylıklar sağlayabilir. Çim alanlar, üstlendikleri işlevlerin gereği olarak yapımlarında önemli farklılıklar gösterebilirler. Bu farklılıklar temel toprak hazırlığı açısından olmasa bile çim tohumu seçimi ve çimleme yöntemleri yönünden kritik birçok noktaları içermektedir. Öncelikli olarak, çim alanların görsel ve işlevsel yönden işlerliği doğru ve zamanında yapılmış toprak hazırlığına bağlıdır. Çim alanların yapımında toprak hazırlığı birbirine bağlı bir dizi alt yapı çalışmalarını gerektirir.

Bu çalışmalar;

- Tesviye,
- Drenaj,
- Patlatma,
- Toprak işleme,
- İnce Tesviye ve Tırmıklama,

gibi değişik derecelerde önemli fakat yapılması zorunlu olan çalışmalardır. Bu işlemlerden birinin eksik yapılması, daha sonra çim alanlarda çözümü zor bazı temel sorunları da beraberinde getirecektir.

Çim alan oluşturulması sırasındaki tesviye çalışmaları alanın yüzey drenajının planlanması çalışmalarını içerir. Tesviyenin oluşturduğu eğimli yüzeyler, topoğrafik konturlarda sağla-

nan uyum güzelliğini artırır. Eğimli düzenlemelerde eğim miktarı çim yüzeyin bakım ve sürekliliğini belirler. Örneğin 1/3 eğimden dik yüzeylerin çimlendirilmesinde zorluklar ortaya çıkar, makina ile bakım zorlaşır ve özel tesis koşulların gerektirir. İdeal olarak çim alan yüzeyinin düz yada 1:80 eğimde olması istenir.

Çim alanlar için drenaj sistemi, yararlı birçok özellikleri nedeniyle çimlendirmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Drenaj çalışmaları yapılmadan kaliteli bir çim yüzey elde edilmesi olanaksızdır. Çim alanlarda drenaj sistemi ile,

- Taban suyu seviyesi düşürülür,
- Çimlerin yırtılma ve aşınmalara karşı dayanıklılığı artırılır ve geliştirilir,
- Kenar ve kıyı kesimi eğimlerinde erozyon azaltılır,
- Toprak sıkışması önlenir ve toprak strüktürü iyileştirilir,
- Toprak iki hava sirkülasyonu yaratılarak çim gelişimi için gerekli kök gelişimi sağlanır,
- Çimlerin gelişme mevsimi uzatılır,
- Topraktaki yararlı bakteri faaliyetleri geliştirilerek çim bitkilerine olumlu katkıda bulunulur.

Patlatma, çeşitli yanlış toprak işleme faaliyetleri sonucu toprakta belirli bir derinlikte oluşan sıkışık bir katmanın yok edilmesi amacını taşır. Patlatma özel aletlerle 30-40 cm derinlikte yapılır. Çim kök gelişiminin düzenli ve dengeli biçimde devam etmesi iyi bir toprak işleme ile mümkündür. Toprak işleme sırasında toprak yapısını çim bitkilerinin iyi gelişmesi yönünde değiştirme ve geliştirme çalışmaları da yapılır. Yabancı ota mücadele çalışmaları sonucunda ince tesviye ve silindirme ile son olarak tırmıklama (3-15 mm derinlikte) çim alan oluşturmada hazırlık dönemi işlemleridir.

Çimlendirme işlemi generatif veya vegetatif olarak yapılabilir. Ayrıca, hazır çim ruloları da bu amaçla kullanılabilir. Bunun seçiminde arzu edilen malzemenin sağlanabilmesi, çeşidi, işçilik ve maliyet gibi konular önemli rol oynarlar.

Çim bitkisi seçimi birinci derecede çim kaplamanın yapım amacına bağlıdır. Belli bir amaç için seçilen çimin istenilen yükseklikte biçilebilmeye, aşınmaya ve yapım amacına uygun olması gerekir. Çim bitkisi seçiminde yüzey yapım yöntemlerinin yapım ve onarım hızı da etkilidir. Gerek ilk tesiste ve gerekse düzenli bakımlarda çim bitkisi istenilen uygun davranışları gösterebilmelidir.

Kentsel yerleşmelerde değişik amaçlarla kullanılacak çim türleri ve kullanım amaçları şu şekilde özetlenebilir.

- *Agropyron repens* (L.) Beauv. (Tarla Ayrılığı): Eğitimler ve şevlerin stabilizasyonu.
- *Agrostis tenuis* Sibth. (İnce Tavus Otu): Kışın yeşil olması istenilen alanlardaki karışımlarda, Golf sahalarında.
- *Cynosurus cristatus* L. (Sorguçu Tarak Otu): Futbol sahaları için karışımlarda,
- *Dactylis glomerata* L. (Domuz ayrığı): Dik eğimler ve banketlerde,
- *Festuca rubra* L. (Kırmızı yumak): Tenis ve Futbol sahalarında,
- *F. longifolia* Thuill: Dekoratif amaçlı gölge alanlarda,
- *F. arundinacea* Schreb (Uzun Yumak): Atletizm ve spor alanları, stabilizasyonu gerekli eğimler, mezarlıklar, oyun alanları, yol banketleri, hava alanları, su kanalı şevleri gibi değişik eğim kaplamalarında,
- *Lolium perenne*: Spor alanları, parklar ve Golf alanlarında,
- *Poa pratensis* L. (Çayır Salkım Otu). Parklar ve yeşil alanlarda,
- *P. trivialis* L. (Adi Salkım Otu): Kışın kullanılan oyun alanlarında,
- *P. annua* L. (Yıllık Salkım Otu): Atmosferik kirlenmeye ve gölgeye dayanıklı olduğundan endüstriyel alanlarda,
- *P. maritima* (Kıyı Salkım Otu): Kıyı kumul stabilizasyonunda,
- *Axonopus affinis* Beauv (Halı Çimi): Erozyon öleyici olarak,
- *Buchloe dactyloides* (Nutt) Engelm (Buffalo Çimi): Park ve oyun alanlarında,
- *Cynodon dactylon* Pers. (Bermuda Çimi): Golf alanlarında, ince dokulu çim yüzeylerde, ev bahçelerinde, hava kirliliği olan alanlarda,
- atletizm alanlarında yaya trafiği alanlarında birçok vareyeteler kullanılabilir.
- *Eragrostis lahmannaiana* Nees (Lahmann Salkım Yulafı): Erozyon kontrolünde,
- *Eremochloa ophiuroides* (Munro) Neck. (Kırkayak Çimi): Gölge alanlarda, parklarda ve golf alanlarında,
- *Paspalum notatum* Fluegge (Parlak yalancı darı): Ev bahçelerinde yol banket ve şevlerinde, hava alanlarında.
- *P. dilatatum* Poir. (Adi yalancı Darı): Taban arazilerde ve eğitim stabilizasyonunda,
- *Stenotaphrum secundatum* (Walt.) Kuntze. (Yengeç Çimi): Parklarda, golf alanlarında,
- *Zoysia japonica* Steud (Kore Çimi): Yeşil alan oluşturmada, pak ve yeşil alanlarda, yaya yollarında kullanılabilir.
- İşaretli çimler ülkemizin subtropik iklim kuşağı özelliklerini taşıyan bölgeler için kullanılabilen çimler olup, bu konuda ayrıntılı bilgiler Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığınca yayınlanan "Peyzaj Mimarlığında Çim ve Spor Alanları Yapımı" adlı kitapta bulunmaktadır.

Günümüzde yaşamımız için gerekli olan değişik nitelik ve nicelikteki işlevlere yanıt verebilecek bazı gereçler "KENT MOBİLYALARI" olarak tanımlanmaktadır.

Bu ürünlerin, işlevsel olduğu kadar, kentin kimliğini oluşturmada önemli katkıları vardır.

Kent mobilyalarının insan yaşamındaki yeri ve önemi

Gül Banu İZMİR
Peyzaj Mimarı

Yaşamımızı sürdürebilmek amacıyla doğal çevreden farklı yapay bir ortam oluşturmak zorundayız. Bu amaçla, dünyanın her yöresinde yerleşmeler yapıyor, uygarlıklar yaratıyor ve sürekli değişikliklerle çevremizi yeniden biçimlendiriyoruz. Bunun sonucu ortaya çıkan hızlı sanayileşme ve nüfus artışı, büyüklüğü ve yoğunluğu ile çok kez ürkütücü kentler oluşturmaktadır. Böyle bir olgu, doğal ve yapay çevre ile toplumdaki alışkanlıklar ve yaşam biçimini sürekli olarak değiştirmektedir.

Bu değişim sürecinde amaç toplum için doğal ve yapay çevrenin bütün olarak uyum içinde oluşturulmasıdır. Yapay çevrenin oluşturulmasında önemli katkısı olan "Kent Mobilyaları" kent bünyesinde yer alan ürünlerin küçük bir kesitini yansıtır. Böyle bir yapay çevrenin ortaya çıkmasında insanın kendi mutluluğu ve refahına ilişkin birikimler ve geliştirdiği bilgiler kuşkusuz önemli derecede etkin olmaktadır.

Kent Mobilyası, kent öğelerinin bir bölümü olup insanın kent yaşamı ve toplumsal yaşam biçimi ile bireyler arası iletişimi sağlayan ve kolaylaştıran özelliklerdir. Kent Mobilyası (Urban Furniture) deyimi ülkemizde 1980 yılından itibaren endüstri tasarımcıları, peyzaj mimarları, mimarlar ve çevre bilimcileri tarafından yaygın olarak kullanılmaya başlandı.

Kent Mobilyası yerine "Kent Donatı elemanları", "Çevre Donatı Elemanları", "Kent Aksesuarları", "Çevre Düzenleme Öğeleri" gibi terimler de kullanılabilir. Ancak, bu terimler kapsamları nedeniyle yetersizdirler.

Çünkü, **kent donatı elemanları** deyimi altyapıyı içerir; **çevre düzenleme elemanları** peyzaj ağırlıklıdır; **kent aksesuarları** ise sadece dekoratif öğeleri kapsayan bir anlam taşımaktadır. Bu nedenle, "Kent Mobilyaları" diğer terimler içinde en uygun olanıdır.

Kent Mobilyaları'nı alt yapıya bağlı olan ve olmayan elemanlar olarak iki gruba ayırabiliriz:

1. Alt Yapıya Bağlı Kent Mobilyaları

- Alan aydınlatıcıları, yol aydınlatıcıları
- Trafik lambaları, ışıklı trafik kolonları,
- Meydan saatleri,
- Telefon kabinleri,

- Parkmetreler,
- Otobüs durakları,
- Çeşmeler,
- Izgaralar,
- Altyapı tesisleri bakım kapakları,
- Aydınlatmalı kolonlar,

2. Alt Yapıya Bağlı Olmayan Kent Mobilyaları

- Döşeme elemanları,
- Sınır elemanları,
- Trafik bariyerleri,
- Geçici trafik lambaları,
- Yönlendirici ve yer belirleyici elemanlar,
- Geçici engelleyiciler, koniler, lambalar,

- Ticari tabela ve numaraları
- Sokak levha ve numaraları,
- Trafik işaretleri,
- Gölgelekler, tenteler,
- Oyun alanı elemanları,
- Bayrak ve flama direkleri,
- Çiçeklikler,
- Oturma elemanları,
- Çöp kutuları,

Kent Mobilyası metalojisinde kullanılan malzemeler: beton, ahşap, metal, cam, plastik, akrilik, fiberglas, mermer, granit, tuğla, branda, plastifiye, kumaş vb. dirler. Bu malzeme grubunun fiziksel ve kimyasal özellikleri kullanımda istenilen niteliklere sahiptir. Doğa ve canlıların vereceği zararlara karşı dayanıklılığından ötürü tercih edilir.

Kent mobilyalarının kullanımında amaç: görsel zenginlik, dayanıklılık, yüzeylerde dokusal zenginlik, plastik değerlerin kolayca sağlanmasıdır. Tasarımda önemli olan husus, ülkeler ve bölgeler arası kültür, yaş ve cinsiyet farklılıklarını ortadan kaldırmak ya da getirdikleri sorunları ortak çözüme ulaştırmaktır.

Kent mobilyaları içinde kullanım bakımından önemli bir yeri olan beton plak ve beton parke döşeme elemanları için bazı ayrıntı bilgileri verilmesi bu yazının amacı bakımından yararlı görülmüştür.

1. Beton Plakları

30x30 cm, 40x40 cm, 50x50 cm, 40x60 cm boyutlarındadır. Hafif veya ağır yaya trafiğinin olduğu bütün açık alanlarda, yürüme alanları ve kaldırımlarda, bina önlerinde renk ve desen zenginliğinin vermiş olduğu son-

suz estetik olanakları nedeniyle kullanılan prefabrik elemanlardır.

Estetik olarak üst yüzeyleri çatlaksız, kenarları keskin, düzgün, desen ayrıntıları net ve homojen, agrega parçalarının düşmesinden dolayı yada başka nedenlerden ötürü çukur ve boşluklar bulunmamalı, yukarı gelen yüzeyi homojen olmalıdır.

Prefabrik olduğu için hızlı ve kaliteli üretim söz konusudur. Kolay sökülebilir ve tekrar döşenebilir. Renk ve desen seçenekleri fazladır. Yağ ve akaryakıtı karşı dayanıklıdır. Betona göre kullanışlı ve ekonomiktir.

Yoğun yaya trafiğinin olduğu alanlarda grobeton ile diğer mekânlarda ise sıkıştırılmış stabilize ile döşenir. Zemin yeterince sıkıştırılır, gerekli eğim verilir. Üzerine sıkıştırılmış stabilize yada grobeton dökülür. Onun üzerine plak kalınlığı kadar sıkıştırılmış kum serilir ve plaklar döşenir. Lastik tokmakla bastırılır. Kuru harç yerine özellikle kum kullanılmalıdır. Bu takdirde plakların su fışkırtmaları önlenmiş olacaktır. Yağmur suları plak arası derzlerden kuru harca geçerek birikmekte ve plakların oynamasına neden olmaktadır. Oysa, kum geçirgen olduğundan fazla suyu stabilize eder ve oradan toprağa aktarır.

2. Beton Parkeler

Kilitli ve düz parkeler olarak iki gruba ayrılır. Yükseklikleri 8 ve 10 cm ve değişik boyutlardadır. Döşemede uygulama kolaylığı, kenar yada köşe bağlantılarındaki işlevleri ve desen zenginliğinin yanısıra ağır yük taşıma özellikleri nedeniyle ağır - hafif yaya ve araç trafiğinin olduğu sokak, cadde ve meydanların döşeme malzemesidir.

Boyut olarak kusursuz, kaymalara karşı dirençlidir. Buzlanma ve buz çözümü tuzlar gibi mekanik etkilere yüksek direnç gösteriler. Benzin, yağ gres gibi maddelerden etkilenmezler. Elle yada makina yardımı ile becerisi olmayan işçi tarafından kolayca döşenir. Kolay sökülür ve kayıpsız olarak tekrar döşenebilir.

Teknik olarak trafiğin yarattığı kuvvete direnç göstermesi ve bu etkiyi döşeme tabanına iletmesi aranan özelliklerdir. Bu nedenle, maruz kaldığı yüklemekten dolayı kırılmasını önlemek için parke kalınlığının seçiminde özen gösterilmelidir.

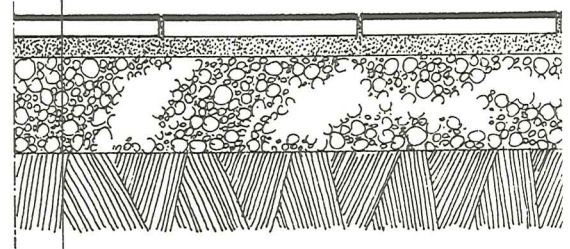
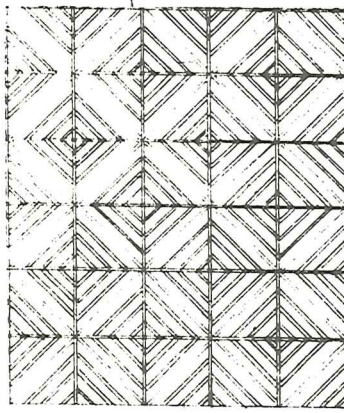
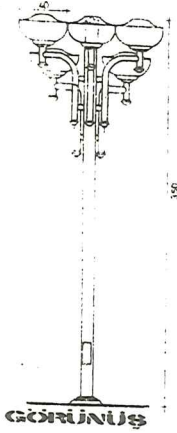
Beton parke döşeme tabanı hazırlanırken 0.3 mm iyi elenmiş kum yada 1-3 cm

çakıl kullanılır. Aksi halde, yüzeyin düzgünlüğünü elde etmek için parkeyi vibre etmek zorlaşır.

Parke döşeli alanlar, uygun çaprazlama ve uzunlamasına eğimle inşa edilmelidir. Parkeler don olayına karşı duyarlı olmayan, taşıyıcı özellikli bir zemine yerleştirilmelidir. Su geçirimli topraklarda, dona karşı dayanıklı çimento karışımı taşıyan tabakalar için çakıl ve cüruf gibi malzemeler kullanılır. Taşıyıcı tabakanın kalınlığı en az 10 cm olmalıdır. Bu iş-

lem makine ile yapılmalıdır. Parkeler yerleştirilip derz araları kum ile süpürülür.

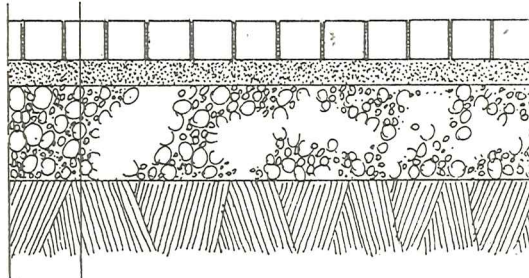
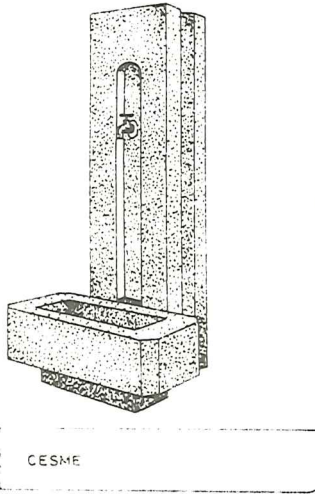
Sonuç olarak, prefabrikasyon elemanlarının kullanımı tercih etme nedenlerini özet olarak vermek gerekirse; bunlar arasında, kaliteli ve hızlı bir üretim kolaylığı, kitlesel üretim uygunluğu, işlevsel ve estetik yönden yaygın bir kullanım olanağı, uygulamanın ekonomik yönden oldukça düşük bir düzeyde gerçekleştirilmesi vb gibi hususlar belirtilebilir.

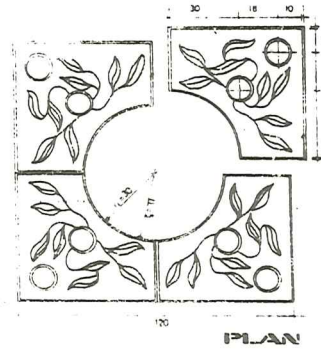
- BETON PLAK (4-5)
- KUM (4-5)
- SIKIŞTIRILMIŞ STABİLİZE (20)
- SIKIŞTIRILMIŞ ZEMİN

• Rölüyet Plak Konstrüksiyonu :

- 1 — SEÇİME GÖRE BETON PLAK 3,4 YA DA 5CM OLABİLİR.
- 2 — KUM YÜKSEKLİĞİ SEÇİLEN BETON PLAK YÜKSEKLİĞİ İLE AYNI OLACAKTIR.
- 3 — ZEMİN İYİCE SIKIŞTIRILIP, SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
- 4 — GEREKEN EĞİM VERİLMEK SURETİYLE, DÖŞEME ÜZERİNDE FAZLA SUYUN BİRİKME Sİ ÖNLENİR.

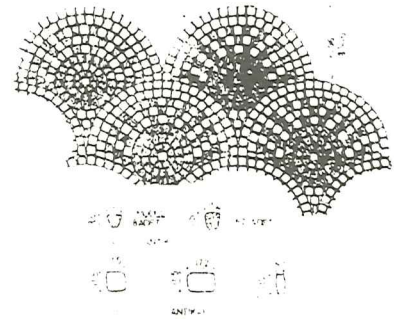
- BETON PARKE (8-10)
- KUM (4-5)
- SIKIŞTIRILMIŞ STABİLİZE (15-20)
- SIKIŞTIRILMIŞ ZEMİN

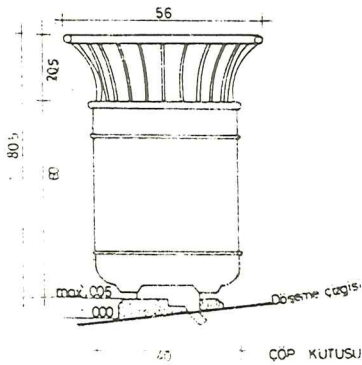
• Beton Parke Konstrüksiyonu:

- 1 — BETON PARKE SEÇİME GÖRE 8 YA DA 10 CM OLACAKTIR.
- 2 — ZEMİN İYİCE SIKIŞTIRILIP, SAĞLAMLAŞTIRILACAKTIR.
- 3 — GEREKEN EĞİM VERİLMEK SURETİYLE, DÖŞEME ÜZERİNE FAZLA SUYUN BİRİKME Sİ ÖNLENİR.

• Ağaç altı için döşeme

• Yelpeze deseni Antik Parke Döşeme

DERNEK HABERLERİ

• TOPLANTILARA KATILIMLAR

• Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nce Ankara'da 14 - 16 Mart 1990 tarihleri arasında Ankara'da kültür ve tabiat varlıklarının korunması ile ilgili, tüm kamu, kurum, kuruluş, özel kuruluş ve eğitim kurumlarının katıldığı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma" konulu bir kurultay düzenlenmiştir.

Bu kurultayda, kentlerin, tarihi yerleşmelerin ve doğal çevrenin korunması, varolan kimliklerinin kaybolmaması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi konusunda bugüne kadar yapılan hizmetlerin belirlenmesi, sorunların saptanması, korumaya yönelik çeşitli yaklaşımların ve önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin çeşitli bildirimler sunulmuş; aşağıda belirtilen konularda oluşturulan komisyonlarda Ülkemiz için güncel ve önemli konular tartışılmıştır:

1. Komisyon : *Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunmasının yasa ve idari yönden değerlendirilmesi,*
2. Komisyon : *Korunacak kültür ve tabiat varlıklarının tesbitindeki kriterler ve korumaya yönelik planlama etkinliklerinde gözönünde tutulacak ilkeler ve izlenecek yöntemler,*
3. Komisyon : *Korumanın eğitim, sosyal ve ekonomik yönü,*
4. Komisyon : *Tek yapı ölçeğindeki restorasyon etkinliklerinde proje ve uygulama sorunları, ilkeler ve müdahale biçimleri.*

Derneğimiz, bu komisyonlardan 2 no.lu Komisyonunda Prof. Dr. Y. Öztan, Prof. Dr. A. Bayraktar ve Dr. C. Önsoy; 3 no.lu Komisyonunda Doç. Dr. H. Perçin; 4 no.lu Komisyonunda ise Doç. Dr. M. Arslan ve Gaye Korcan tarafından temsil edilmiştir.

Üyelerimizin Dernek adına yaptıkları önerilerden büyük bir kısmı önemli görülerek komisyonların genel değerlendirmeleri içinde yer almıştır.

Örneğin "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurultayı"nda yapılan konuşmalar, bildiriler ve komisyon sonuç bildirelerini içeren kitapta önerilerimiz şöyle ifade edilmiştir.

Terminoloji - Ölçütler (2. no.lu Komisyon Genel Değerlendirmesi)

"Doğal sit tanımına açıklık getirilmesi, saptanma ölçütlerinin netleştirilmesi gereği çeşitli komisyon üyelerince dile getirilmiştir. Bu bağlamda, Tanımsal Sit, Kıyasal Sit gibi terimlerin getirilmesi yönünde görüş birliği ortaya çıkmıştır. bir açıklık getirmek gerekirse, ülkemizde, bulunduğu bölge veya yöre ekolojisine uyum sağlamış geleneksel kültür birikiminin oluşturduğu özgün doğal ve kültürel doku sentezi örnekleri bulunmaktadır.

Genellikle, kırsal alanlarda gelişmiş bulunan, yer yer yerleşim dokuları ile içiçe bir yapı da gösterebilen bu gibi örnekler, çevreye son derece ilginç ve özgün algılama karakteristikleri olarak katılmaktadır.

Bulunduğu yörenin simgesi haline gelen bu özgün peyzajlar, korunması gerekli bir kültür - tabiat varlığıdır. Buralarda sürdürülen tarım kültür çeşidi - kültür bitkileri türleri, kırsal yapı ve yerleşim dokusu, folklorik özellikleri, var ise tarihi ve doğal değerler bütünü çerçevesinde korunmalıdır.

Bu özgün peyzajlar için "Tanımsal Sit" teriminin yerleştirilmesi önerisi komisyonunda kabul görmüştür.

Bugüne kadar mevcut sit kavramları dışında ortaya atılan bu kavramın uluslararası koruma platformlarında götürülebileceği düşünülmüştür.

Çünkü, doğal sitlerden farklılığı belirgin özellikler gösteren tarımsal sitler, yüzyılımızdaki hızlı gelişmelerin sorunları nedeniyle yok olma tehlikesi içinde görülen önemli çevrelerdir." (sh 104)

Planlama Yöntemleri, Ölçütleri ve Eşgüdüm (2 no.lu Komisyon)

"Tarımsal Sit kavramı kapsamında kırsal yerleşmelerin planlama çalışmaları yapılmalıdır." (sh. 106)

"Planlama çalışmalarında, şehir plancısı, mimar, peyzaj mimarı, arkeolog, sanat tarihçisi, sosyolog, jeolog, jeomorfoloğ vb konu ile ilgili çeşitli uzmanların birlikte çalışması önemle sağlanmalıdır." (sh 105)

Proje Bazında Sorunlar (4. no.lu Komisyon Genel Değerlendirmesi)

"Projeler, mimar, restoratör mimar gibi yetkili uzmanlar tarafından hazırlanmalıdır. Ancak, önemli antik, ortaçağ yapılarının projeleri, özel sorunları olan anıtlar, çeşitli konuları kapsayan uzmanların ekip çalışmasıyla gerçekleştirilmelidir. Mühendislik hizmetleri (statik, zemin, vb); kimyacı, peyzaj mimarı, jeolog, biyolog, malzeme uzmanlarının katkıları ile ön araştırmalar yapılmalı ve sorunlarının çözümü aranmalıdır" (sh 129)

"Şehirlerin imar planı uygulamaları ve yeşil alan düzenlemelerinde geleneksel Türk Bahçesi'ni canlandıracak planlama ve uygulama çalışmalarına yer verilmelidir." (sh. 131)

• YEMEKLİ TOPLANTILAR

Derneğimiz, üyelerimizin sık sık biraraya gelerek mesleki dayanışmanın sağlanması amacıyla yemekli toplantılar düzenlemektedir.

Bu toplantılara, davetli olarak katılan onur konuklarımızla genç meslektaşlarımızın tanışmaları ve sohbetleri ilgi toplanmaktadır.

Bugüne kadar, davetlerimize onur konukları olarak sırasıyla, A.Ü. Ziraat Fakültesi Eski Dekanı Prof. Dr. Akif KANSU, A.Ü. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muttalip USLU, Çevre Müsteşarı Halit KARA, Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı Murat KARAYALÇIN ile Ankara Belediyesi Eski Başkanı Ekrem BARLAS ve 1950 - 1975 yılları arasında Ankara Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğünde yönetici ve teknik eleman olarak görev alan Ziraat Mühendislerinden Bilal ERON, İsmet OLCA, Adnan ASTEKİN ve Yılmaz ALTINOK katılmışlardır.

• "IFLA" ve DERNEK İLİŞKİLERİ

Bilindiği gibi, IFLA (Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu) her yıl bir bölgede olmak üzere (Orta-Batı ve Doğu Bölgeleri) Dünya Kongresi düzenlemektedir.

Bu amaçla, 1990 yılında Oslo'da yapılan dünya kongresinden sonra, 1991 yılında Uruguay, 1992 yılında ise Güney Kore programlanmış bulunmaktadır.

Derneğimiz, 1993 veya 1994 yılları için IFLA Dünya Kongresinin ülkemizde yapılması hususunda IFLA Başkanlığına resmen başvuruda bulunmuştur.

Bu konuda, 1990 IFLA Osla Dünya Kongresi'ne katılan üyemiz Prof. Dr. Aysel Bayraktar'ın IFLA Başkanı Prof. T. Osdmunson ile yaptığı görüşmeden sonra derneğimizin yazılı başvurusu IFLA Yönetim Kurulunca benimsenmiş bulunmaktadır. Kongre için IFLA'ya üye ülke temsilcilerinin (IFLA Grand Council üyeleri) kabulünden sonra IFLA Dünya Kongresi'nin ülkemizde yapılması (muhtemelen İzmir'de) kesinleşmiş olmaktadır.

1976 IFLA Dünya Kongresi (İSTANBUL)'u Organize eden derneğimiz, bu suretle ikinci kez IFLA dünya kongresini (muhtemelen İzmir'de) üslenmiş olacaktır.

• ZİYARETLER

Dernek Yönetim Kurulumuz 1990 yılında mesleki konularda görüşmeler yapmak ve bazı önerilerde bulunmak üzere 1990 yılı içinde ziyaretlerde bulunmuştur.

Bu amaçla, Çevre Müsteşarı Halit Kara'yı ziyaret eden Yönetim kurulumuz, gönüllü kuruluşlara katkı sağlama fonundan yararlanmak için yayın, toplantı ve sergi konularında dört proje ile başvuruda bulunmuştur.

13 Nisan 1990 tarihinde ise Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın'ı ziyaret eden Yönetim Kurulumuz aşağıdaki belirtilen konularda işbirliği önermiştir. Belediye tarafından benimsenen ve programa alınan konular şunlardır:

1. Ankara Kenti Yeşil Alan Sisteminin Belirlenmesi ve Yönlendirilmesi, 2. Türk Bahçesi, 3. Çankaya Botanik Bahçesi, 4. Ankara Ulusal Bahçe ve Yeşil Sergisi, 5. Fatih Köprüsü Zemin Katının Kullanımı, 6. "2000'li Yıllar İçin Ankara Kentinin Yeşil Alan Sistemi Ne Olmalıdır?", 7. A.O.Ç. Alanının 2000'li Yıllar İçin Ankara Kenti Yeşil Alan ve Rekreasyon Sistemi Yönünden Değerlendirilmesi, 8. Altınpark Açılış İçin Ulusal ve Uluslararası Etkinlikler Programı, 9. EXPO'90 - Osaka'nın Belediye Elemanları Tarafından Ziyareti, 10. Ankara Kenti Yeşil Alan ve Rekreasyon Sistemi Konularında Peyzaj Mimarlığı Açısından Mesleki Etkinlik, 11. Ankara Kenti İçin Anıt Ağaçların Saptanması.

Bu konular arasında, A.O.Ç. ile ilgili önerimizin benimsenerek ilgililer tarafından gündeme getirilmiş olmasından büyük bir mutluluk duyuyoruz (konuya ilişkin basın haberi aşağıda sunulmuştur).

• ULUSLARARASI SİMPOZYUM

Yapı ve nüfus yoğunlaşması açısından hızlı bir gelişme gösteren kentlerimizde, açık ve yeşil alanların bilinçli bir sisteme dayalı olmaksızın gelişigüzel uygulamalarla ele alındığı bir gerçektir.

Bu nedenle, Derneğimiz konunun "Açık ve Yeşil Alan Sistemi" anlayışı çerçevesinde ele alınmasının, geleceğe ilişkin güvençeli ve yeterli bir politikanın benimsenerek uygulama olanağına kavuşturulmasının gerekli ve zorunlu olduğu kanısındadır.

Bu itibarla, konunun ülke ölçeğinde kamu oyuna açıklanarak yaygınlaştırılması amacıyla, önümüzdeki 5 yılı kapsayan bir program çerçevesinde, her yıl iki kentimizin açık ve yeşil alan konularını çeşitli yönleriyle ele alan bir simpozyum dizisini kararlaştırmış bulunmaktadır.

Bu amaçla, 29 - 31 Mayıs 1991 tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan "2000'Lİ YILLAR İÇİN ANKARA KENTİNİN AÇIK VE YEŞİL ALAN SİSTEMİ NE OLMALIDIR?" konulu uluslararası bir simpozyum bu dizinin birinci konusu olacaktır.

Milli Kütüphane Toplantı Salonu (Ankara)'nda yapılacak bu simpozyum TÜBİTAK, A.Ü. Ziraat Fakültesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından desteklenmektedir.

Simpozyumda ayrıca konuyla ilgili bir

sergi düzenlenecektir. Bu sergide, Ankara'dan başka yabancı ülkelerin önemli kentlerine ilişkin örneklerin de yer alması için girişimler sürdürülmektedir.

Simpozyumun ikincisinin 1991 Aralık ayında İzmir'de yapılması düşünülmektedir.

• ÖDÜL TÖRENİ

1 Nisan - 30 Eylül 1990 tarihleri arasında Japonya'nın Osaka kentinde düzenlenen olan EXPO'90, OSAKA, Uluslararası Bahçe ve Yeşil Sergisi'nde Türk Bahçesi'nin kazandığı 18 Ödülün tevdi için Peyzaj Mimarisi Derneği tarafından 29 Kasım 1990 tarihinde Devlet Konukevi (Ankara)'nda bir tören düzenlendi.

Seçkin bir davetli topluluğunun katıldığı bu törende, Türk Bahçesinin tasarımcısı Prof. Dr. Yüksel Öztan'ın ödülleri Meclis Başkanı Kaya ERDEM; mimari elemanların yapımcısı Mimar Erkal Saran (Galeri MOB - Ankara)'ın ödülleri Dışişleri Bakanı Kurtcebe Alptemüçin ve bitkisel materyali organize eden Riccardo Disperati (GARDENIA - Karamürsel)'nin ödülleri ise Japonya'nın Ankara Büyükelçisi Takashi SENGOKU tarafından verilmiştir (*).

Bu törende, Derneğimiz, Türk Peyzaj Mimarları adına Devlet Bakanı Mehmet Yazır'a, Dışişleri Bakanı Kurtcebe Alptemüçin'e ve Japonya'nın Ankara Büyükelçisi Takashi SENGOKU'ya Derneğin şükran ödülleri sunulmuştur.

Bu törende bir konuşma yapan Dernek Başkanı Prof. Dr. Y. Öztan, EXPO'90 hakkında önce açıklamalar yaparak, Dernek görüşü ve önerilerini belirtmiştir:

"Peyzaj Mimarisi Derneğimiz, Münich'83, Liverpool'84 ve Osaka'90 uluslararası bahçe sergilerinde Türk Bahçesi kavramının ve imajının dünya kamu oyuna duyurulmasından, tanıtımından ve bazı belgelere geçirilmiş olmasından son derece mutludur. Bu nedenle, onurlandırdığınız bu toplantı vesilesiyle bu olanağı sağlayan yerli ve yabancı kuruluşlara meslek topluluğumuz adına şükranlarımızı sunmak istemekteyiz.

EXPO'90'a katılım için Japon Hükümeti adına çağrıda bulunan Japonya'nın Ankara Büyük Elçiliği'ne ve EXPO'90 organizasyonunu başından sonuna kadar büyük bir titizlik ve başarıyla yürüten, gerçekten mükemmel bir ev sahipliği örneğini veren EXPO'90 Japonya Birliği'ne; Türk Bahçesinin ülkemiz sorumluluğundaki harcamaları için Türk Tanıtma Fonu'ndan gerekli desteği sağlayan ilgili Devlet Bakanlığımız'a; bugüne kadar üç bahçe sergisine olan ülkemiz katılımlarını koordine eden, destekleyen ve Türk Bahçelerinin gerçekleşmesinde öncülük yapan Dışişleri Bakanlığımıza ve Kültür İşleri Genel Müdürü Büyükelçi Sayın İsmet Birsel ile 1987 yılından buyana sergi için büyük bir çaba harcayan Genel Müdür Yardımcısı Elçi Sayın Metin Göker'e; bitki materyalinin Japonya'ya taşınmasını ücretsiz olarak üslenmek suretiyle büyük bir katkıda bulunan ve sergide çok beğeni kazanan pul serisi için Ulaştırma Bakanlığı'na ve nihayet EXPO'90 için her türlü çalışmalara katılmama izin veren öğretim elemanı olduğu A.Ü. Rektörlüğü ve Ziraat Fakültesi Dekanlığına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Sözlerime son vermeden önce izninizle birkaç öneride bulunmak istiyorum:

1. Bahçe sergileri, doğaya dönük çok yönlü gösterilerin, teknolojiye dayalı çağdaş aşamaların, sanat etkinliklerinin birarada ve estetik kurallar içinde düzenlendiği 6 ay süreli sanat - bilim ve kültür arenalarıdır, forumlarıdır.

Milyonlarca izleyicisi vardır.

Bir ülkenin çok yönlü tanıtımı ve bir-

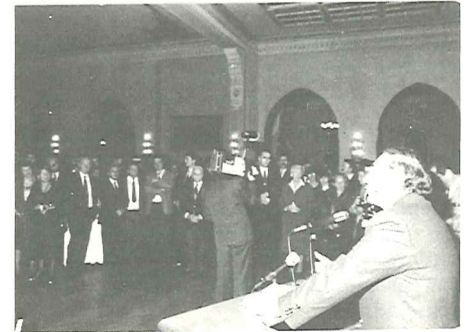
çok konularda anlaşmaların yapıldığı sempatik ortamlardır.

2. Türk Bahçesi'nin, Türk Sanatı içinde yerini alması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için araştırmacılarımız, planlılarımız ve tasarımcılarımıza önemli görevler düşmektedir. Öte yandan, araştırma, planlama ve uygulama çalışmalarının özendirilmesi için ilgili kuruluşlarca destek ve katkı sağlanmalıdır.

3. Ülkemizde ulusal düzeyde bahçe sergileri düzenlemelerine başlanmalıdır.

Bu suretle, 2005 yılına kadar programı kesinleşmiş olan uluslararası bahçe sergileri için deneyim kazanarak 2010 lu yıllar için ülkemizde de bir sergi organize etmeyi düşünebiliriz.

Derneğimizin düzenlediği bu toplantıyı onurlandırdığınız için teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunuyoruz."

• Dışişleri Bakanı A. Kurtcebe Alptemüçin konuşmasını yaparken.

• Prof. Dr. Y. Öztan Ödülleri TBMM Başkanı Kaya Erdem'den alırken.

• Türk Bahçesinin Bitki materyalini organize eden Peyzaj Mimarı R. Disperati'nin ödülleri Japonya'nın Ankara Büyükelçisi Takashi Sengoku verdi.

(*) **Türk Bahçesi'nin kazandığı ödüller ve sahipleri:**

Prof. Dr. Yüksel Öztan (Ziraat Y. Mühendisi, Peyzaj Mimar)

- Uluslararası Dostluk Özel Ödülü,
- Japonya Park ve Açık Alanlar Birliği Özel Ödülü,
- EXPO'90 - Osaka Yüksek Jüri Özel Ödülü,
- Bahçe Tasarımı Ödülü (**Gümüş Madalya**),
- Geleneksel Bahçe Teknikleri Ödülü (**Bronz Madalya**)
- Bahçenin Artistik Görünümü (**Bronz Madalya**)

Erkan Saran (Mimar)

- Havuz (**Altın Madalya**)
- Pergola (**Gümüş Madalya**)
- Ahşap Köşk (**Bronz Madalya**)
- Bank (**Bronz Madalya**)

Ricardo Disperati (Ziraat Y. Müh. Peyzaj Mimar)

- Ficus carica (İncir) (**Gümüş Madalya**)
- Pinus nigra var. Şeneriana (Şeneriana Çamı) (**Bronz Madalya**)
- Hydrangea hortensia (Ortanca) (**Bronz Madalya**)
- Punica granatum (Nar) (**Bronz Madalya**)

• **Türk Bahçesi'nin mimari elemanlarının yapımcısı Mimar Erkal SARAN (Galeri MOB) ödüllerini Dışişleri Bakanı A. Kurtcebe Alptemüçin'den alırken**

• **OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISI**

• Derneğimizin Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı 15 Aralık 1990 tarihinde A.Ü. Ziraat Fakültesi Toplantı Salonunda yapıldı.

Bu toplantıda, Gündem gereğince Derneğimizin diğer illerde şube açması ve kamu yararına dernek olma durumuna ilişkin yönetim kurulu önerileri ile Peyzaj Mimarları Odası açılması için Dernek girişimleri için Genel Kurul'ca Yönetim Kurulu'na yetki tanınması görüşülerek oybirliğiyle karara bağlanmıştır.

Ayrıca, IFLA ile Dernek ilişkileri ve diğer konularda görüşmeler yapılmış, üyelere bilgi sunulmuştur.

• **ÜYE KAYITLARI**

• Derneğimize kaydolmak isteyen meslektaş üyelerimizin sayısı son aylarda bir hayli artmış bulunmaktadır. Son üç ay içinde derneğimize kaydolun üye sayısı 95 olmuştur.

• **KOMİTE ÇALIŞMALARI**

• Peyzaj Mimarlığına ilişkin Etüd - Proje - Uygulama - Bakım, Onarım ile Bitki Materyali konularındaki çalışmaların tanımı ve ücretlerinin belirlenerek yasallaştırılması amacıyla:

1. *Peyzaj Mimarlığı Projelendirme, İhale Dosyası Hazırlama ve Kontrollük Hizmetleri Şartnamesi,*

2. *Peyzaj Mimarlığı Hizmetleri Teknik Şartnamesi,*

3. *Peyzaj Mimarlığı Hizmetlerinde Bitki Standartları,*

4. *Peyzaj Mimarlığında Bitki Temini, Uygulama ve Bakım Hizmetleri,*

için "Birim Fiat Analizleri" konularında Yönetmelik Taslağı hazırlamak amacıyla Derneğimiz tarafından "Çalışma Komiteleri" oluşturulmuştur.

• **TEŞEKKÜR**

• EXPO'90 - OSAKA'daki Türk Bahçesi ödülleri için Devlet Konukevi'nde Derneğimiz tarafından organize edilen töreni desteklemiş olan Galerî MOB (Ankara) ve GARDENIA (Yalova) kuruluşları ile

Dernek Tüzüğü'nün basımını üstlenen CANSA PEYZAJ BÜROSU'na Dernek Yönetim Kurulu teşekkürlerini sunar.

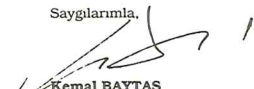

Sayı : 99
Konu :

7.11.2/10E

Sayın Prof. Dr. Yüksel ÖZTAN

Ülkemizin dış dünyaya tanıtımına sağladığınız katkılar nedeniyle TÛTAV tarafından övgüye layık görüldüğünüzü bildirmekten kivanç duymaktayım. Sizi içtenlikle kutlar, değerli hizmet ve çalışmalarınızın devamını dilerim. Saygılarımla,

Kemal BAYTAŞ
Yönetim Kurulu Başkanı

P T T

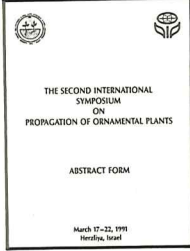

• EXPO '90 - (ULUSLARARASI BAHÇE VE YEŞİL SERGİSİ)
ANKARA, 14.1990

TUTAV Tunus Caddesi No:9/12-Ankara, Tel.: 25 03 25-25 05 07

• **TÜRK TANITMA VAKFI Tarafından ülkemizi dış dünyaya tanıtımında katkısından dolayı Prof. Dr. Y. Öztan'a bir kutlama belgesi sunuldu.**

toplantı

- İsrail Bitki Üretim Birliği tarafından düzenlenen ve Uluslararası Hortikültür Bilimi Birliği tarafından desteklenen "ULUSLARARASI İKİNCİ SÜS BİTKİLERİ ÜRETİMİ SİMPOZYUMU" 17 - 22 Mart 1991 tarihleri arasında Herzliya - İSRAİL'de yapılmıştır.

Simpozyumda, süsbitkilerinin çimlenmesi; çevre koşullarına uyum sağlama-sı; uluslararası ticaret ve karantina koşulları; soğanlı ve yumru süs bitki-lerinin üretimi; tohum üretimi, köklendirme ile fidancılıkta teknik gelişmeler vb. konular üzerinde bildiriler sunulmuştur.

Ayrıntılı bilgi için başvuru adresi :

ORTRA LTD.
P.O. Box 50432
Tel Aviv 61500, Israel
Tel : 972-3-664825
Tlx : 361142 ORTR IL
Fax: 972-3-660952

CONFERENCE AND TRAINING
PROGRAMME 1991-1992

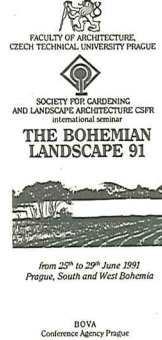
Merkezi Old Aberdeen (İskoçya)'da bulunan CEMP (Centre For Environmental Management and Planning) örgütü tarafından 1991 - 1992 yılları arasında organize edilen, İngiltere, A.B.D. ve Portekiz'de uygulanacak konferans ve eğitim programında değişik konularda kurslar ile konferans ve seminerler yer almaktadır.

- 18 - 21 Mart 1991 Çevre Denetimi
- 11 - 17 Nisan 1991 Yağ ve Gaz Hareketlerinin Kıyasal Çevrelere Et-kisi ve Etkilerinin Azaltılması,
- 14 - 24 Nisan 1991 Çevresel Etkilerin Değerlendirilmesi,
- 30/6 - 20/9/1991 Çevresel Değerlendirme ve Yönetimi
- 7 - 20 Temmuz 1991 Çevresel Değerlendirme ve Yönetimi (Ulusla-rarası Seminer)
- 7 - 8 Nisan 1992 Soğuk Su Marina Akvakültüründe Teknik ve Ekonomik Koşulların Değerlendirilmesi, (Uluslararası Konferans)
- 28/6 - 18/9/1992 Çevresel Değerlendirme ve Yönetim
- 5 - 8 Haziran 1992 Çevresel Değerlendirme ve Yönetim (Uluslararası Seminer)

Ayrıntılı bilgi için başvuru adresi:

Mrs Sandra M Ralston ve Mrs. Barbara Rue
CEMP, 23 St Machar Drive, Old Aberdeen AB2 1RY,
Scotland, UK.
Tel: 0224 272483 / 272480
Tlx: 73458 UNIABN G. Fax: 0224 487658

Derleyen : GAYE KORCAN
Peyzaj Mimarı

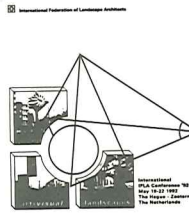
- Prag Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ile Çekoslovakya Bahçe ve Peyzaj Mimarisi Derneği tarafından ortaklaşa olarak 25 - 29 Haziran 1991 tarihleri arasında "THE BOHEMIAN LANDSCAPE 91" konulu uluslararası bir seminer düzenlenmiştir.

Bu seminerde, Çek tarihi boyunca biçimlenmiş olan tarım kültürü, arazi ve doğal değerlerin oluşturduğu Çekoslovakya'nın karakteristik peyzajında yer alan göller sistemi, barok peyzaj, büyük doğal parklar, şatolar, saraylar, tarihi kasabalar ve köyler ile küçük yapılar vb. konulara dayalı olarak kent peyzajı, bahçe tasarımının tarihi, peyzaj koruma ve geliştirilmesine ilişkin bildiriler sunulacaktır.

Çekçe, Almanca ve İngilizce dillerinde programlanan bu seminerin bitimin-den sonra bir gezi düzenlenecektir.

Ayrıntılı bilgi için başvuru adresi:

International seminar
"BOHEMIA LANDSCAPE 91"
RNDr. Marcela Dedourková
Fakulta architektury CVUT

- Uluslararası
IFLA Konferansı'92

Hollanda Bahçe ve Peyzaj Mimarisi Birliği tarafından 19 - 22 Mayıs 1992 ta-rihleri arasında Hague kentinde (Hollanda) "Uluslararası IFLA Konferansı '92" düzenlenmiştir.

Peyzaj mimarlığı ve görsel sanatlar disiplinleri arasındaki ilişkiler, benzerlikler ve farklılıkların araştırılması konferansın ana temasını oluşturacaktır. Avrupa ve diğer dünya ülkelerinden gelecek olan peyzaj mimarları ve görsel sanatçılara açık olan bu toplantıda aşağıdaki konular çok yönlü ola-rak tartışılacaktır:

- Görsel sanatların rolü ve peyzaj mimarlığının estetik ölçüleri,
- Görsel sanatlar için görsel kaynak olarak peyzaj,
- Görsel sanatlar ve peyzaj mimarlığı arasındaki ilişkiler,
- İki disiplin için birbirleriyle çelişkili konular,

Bu konferansla birlikte, öğrenciler arasında tasarım yarışması düzenlenmiş-tir. Yarışma konusu, kentleşme ve kültür açısından peyzaj ve doğanın özel bir mekânsal obje olarak açıklanmasıdır. Yarışmaya peyzaj mimarlığı ve gör-sel sanat öğrencileri katılacaklardır.

Jüri tarafından beğenilen çalışmaların ekipleri, tasarımlarının sergilenmesi için Hollanda'ya davet edilecektir.

Konferansı Floriade'de (Hollanda) açılacak olan "Doğal ve Yapay Çevre İçin Sanat" konulu bir sergi izleyecektir.

International IFLA Conference '92
The Hague City Management Service
Public relations Bureau (Mariette Edelman)
Huygenspark 39
NL - 2515 BA The Hague
The Netherlands
Tel: 31(0)70-3889335 - Fax: 31(0)70-3809656

yarışma

Derleyen : **Gaye KORCAN**
Peyzaj Mimarı

• Gaziantep 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı ve Çevresi Kentsel Tasarım Yarışması

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi adına İller Bankası tarafından 1990 yılında tek aşamalı ve ulusal olarak düzenlenen bu yarışmanın şartnamesinde: yarışmanın konusu, Gaziantep kenti ortasından geçen Alleben Deresi boyunca yürürlükteki imar planında park - mesire alanı olarak gösterilen ve 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı olarak adlandırılan alanın öncelikle mesire (sahre) alanı olarak düzenlenmesinin yanısıra, programda belirtilen spor kompleksi, fuar ve diğer kullanışların kentsel tasarım ağırlıklı düzenlenmesinin yapılarak, kente sosyo-kültürel ve ekonomik açılarından katkılar sağlayıcı önerilerin elde edilmesi olarak belirtilmiştir.

Şartnamede yarışmanın amacı:

- *Gaziantep lilerin dinlenme, eğlenme, kültür ve benzeri rekreasyon gereksinimlerine yönelik mekânsal düzenlemelere gidilmesi,*
- *Önceki planlardan buyana yeşil alan olarak ayrılan kama şeklindeki alanda, kentin diğer bölgelerindeki olumsuz yapılaşma yoğunluğu, yörenin ekolojik koşulları dikkate alınarak, açık-kapalı alanlar arasındaki dengenin iyi kurulması,*
- *Diğer yandan, alana farklı işlevler eklenmek suretiyle, her kesimden farklı yaş grubunu çeken ilginç bir ortamın yaratılması,*
- *Düzenleme alanının su elemanı olan Alleben Deresinin taşkın koruma önlemlerinin yanısıra, estetik ve işlevsel olarak da değerlendirilmesi,*
- *İklimsel açıdan yörenin mevcut koşullarından farklı ve daha uygun iklim ortamını yaratacak bitkisel dokunun düşünülmesi,*
- *Yarışma alanı kapsamında bulunan spor kompleksi ve fuar alanı ile kent ve park alanı arasındaki ilişkilerin kurulması şeklinde özetlenmiştir.*

Jüri tarafından belirlenen ölçütlere göre yapılan değerlendirmeler sonucunda ilk üç ödülü kazanan ekipler:

I. ÖDÜL

A. Ayça BİLSEN (Y. Mimarı)
S. Güven BİLSEL (Y. Mimarı)
Ayşen MADEN (Peyzaj Mimarı)
Cana BİLSEN (Mimar)
Fatoş LOSTAR (Mimar)

II. ÖDÜL

Dr. Alper ÜNLÜ (Y. Mimarı)
Suat APAK (Mimar)
Hüseyin KAHVECİOĞLU (Mimar)
Gökhan ÜLKEN (Y. Mimarı)

III. ÖDÜL

Öner TOKCAN (Y. Mimarı)
Hulusi I. GÖNÜL (Mimar)
C. İlder TOKCAN (Mimar)

• Ankara Büyükşehir Belediyesi "GÜZEL ANKARA" Projesi- Kent Girişleri Düzenlemesi İstanbul Giriş Proje Yarışması

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Daire Başkanlığı çalışmaları kapsamında 5 proje paketine göre, "Eski Ankara", "Güzel Ankara" "Tek Ankara", "Yeni Ankara", ve "Yeşil Ankara" olarak tanımlanan bu projeler kentin varolan dokusunun iyileştirilmesi ve yeni gelişmelerin bir program kapsamında içinde diğer plan ve projelerle uyumlu gerçekleşmesi amaçlanmıştır.

Proje yarışmaları bağlamında ilk örnek olan bu kent girişi yarışması "Güzel Ankara" projeler grubu içindedir. Paket, dört kent girişini, İnsan Hakları Anıt - Heykel Projesi'ni, Kent Omurgası Projesi'ni, Kent Mobilyaları Projesi'ni ve sayıları 27'yi bulan Heykeller Projesi'ni kapsamaktadır.

Kent girişlerine ilişkin yarışmalar ile geleceğin Ankara'sının yalnızca işlevsel temelde değil, birlikte oluşacak imgeler ve semboller dizini içinde tüm girişimlerin yapılandırılması amaçlanmaktadır.

Ankara için kabul edilen 5 ana girişin tümünün birden yarışmaya çıkarılmasının tanım, projelendirme, değerlendirme, yarışan ekip bulma yönlerinden doğru olmadığı; bu girişlerden birinin yarışmaya açılarak, elde edilecek deneyimler ışığı altında diğerlerinin programlanabileceği görüşünü benimseyen jüri, 5 giriş için bir ön çalışma yapmış ve yapılan tartışmalarda bu girişimlere farklı isimler verilebileceği ve farklı anlamlar yüklenebileceği ortaya çıkmıştır.

Tartışmalarda, giriş kavramının bir noktaya indirgenemeyeceği, tüm koridor boyunca yapılacak müdahalelere yön göstermesi gerektiği görüşü benimsenmiştir. Böylece, hem günümüz Ankara'sı için rekreasyonel ve sembolik bir odak yaratılması, hem de koridorun zaman içinde ki imgesel, görsel ve sembolik yapısının yeniden ele alınması amaçlanmaktadır.

Bu anlayış içinde, girişlerin tasarımında bazı öğelerin bütün girişlerde yer alacağı; ancak, yüklenecek anlamların değişebileceği görüşünden yola çıkan jüri, değişmez değerleri ve tartışmalar sonucu ortaya çıkan isim ve anlamları aşağıda özetlemektedir.

Yaratılacak Odak'ta: rekreasyon, peyzaj, denetim ve bilgilendirme birimleri, spor, sergileme vb.

Koridor Boyunca: diğer odakların seçimi, yolboyu vistalar, yeni yapılaşma, bozuk yapılaşmaya ilişkin sağlıklılaştırma önerileri, yolboyu peyzaj vb.

Giriş	Yön	İsim	Anlam/Tema
Konya, Adana	Güney	Mevlana	Sevgi, Doğa, İnsan
Samsun, Erzurum	Kuzey ve Doğu	19 Mayıs	Bağımsızlık, Tarih
Esenboğa, Çankırı	Kuzey	Barış	Evensellik, Uygarlık
İstanbul	Kuzey, Batı	İpek Yolu	Çağdaşlık, Sanayi, Teknoloji
İzmir, Antalya	Batı ve Güneybatı	Akdeniz veya İlk Hedef	Kültür, Sanat, Bilim

Girişleri, mevcut kamu arazileri, yolun önemi, kullanım yoğunluğu, kent ile kurabildiği görsel ilişkiler açısından irdeleyen jüri, İstanbul girişinin öncelikle ele alınması gerektiği görüşünde birleşmiş ve İstanbul girişi için:

- Koridor boyunca imgesel ve sembolik değerler,
- Belirlenen Odak'ta (yarışma alanı) kentsel tasarım, mimarlık ve peyzaj ölçeklerinde proje üretmeyi amaçlayan bu yarışmayı düzenlemeyi uygun bulmuştur.

Kent girişine ilişkin olarak geliştirilecek odak noktasının seçiminde mülkiyet dokusu, doğal değerler, jeomorfolojik yapı ve mevcut karayolu ilişkileri incelenmiş, Akköprü'ye 20 km. uzaklıkta bulunan Susuz Göleti ile daha kuzeyde yer alan PTT Radyolink Tesisleri arasında kalan alanın geliştirilmek istenen kent girişi için uygun olduğu görülmüştür.

Jürisinde danışman üye olarak, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın, Genel Sekreter Timur Erkman, İmar Daire Başkanı Raci Bademli ile Tankut Ünal ve Tuncer Akyol'un bulunduğu; Dr. Ahmet Uzel, Vedat Dalokay, Prof. Dr. Yüksel Öztan, Ziya Tanalı, Prof. Dr. Haluk Tezoran ve Ergun Unaran'ın asil üye olarak görev aldığı yarışmaya katılım, muhtemelen Bağ-Kur yarışması için çakıştığı için oldukça az olmuştur.

Jüri, değerlendirme ölçütleri çerçevesinde, giriş kavramı dinamizmi üzerinde önemle durulması ile çeşitli ölçeklerde hem koridor boyu, hem de odak noktasına ilişkin kararlar üretilmesini özellikle vurgulamıştır.

Bu anlayış içinde beklentiler şunlar olmuştur:

- Karayolu ile ilişkiler,
- Odak alanda oluşturulacak plastik öğelerin algılatılması,
- Karayolu, plastik öge, mimari öğeler, peyzaj ve tüm alanı kontrol edebilen bir tasarım anlayışı,
- Girişin genel çerçevede belirlenen kapı, çağdaşlık gibi kavramlarda bütünleştirilmesi,
- Etaplama yapılması durumunda tasarımın niteliğini koruması,
- Giriş plastiği ve önemli yapıların tasarım gücü, giriş ve çağdaşlık kavramlarını yakalama düzeyleri.

Bu ölçütlere göre yapılan değerlendirmeler sonucunda ödül dağılımı:

I. ÖDÜL	Semra Teber Ferhan Teber Sedvan Teber
II. ÖDÜL	Baran İdil Hasan Özbay Tamer Başbuğ
III. ÖDÜL	Yalçın Ünal Bülent Yaren Arzu Kahraman Hamdi Turan Özlem Kamış Aydın Aşkan
Mansiyon	Kemal Can Çinici Suna Konyalıoğlu
Satınalma	Halil Semih Eryıldız

• Antalya Kent Merkez İçinde Kalekapısı ve Çevresi Kentsel Tasarım Yarışması

Antalya Belediyesi tarafından Ağustos/1990 ayında düzenlenen bu yarışmada konu ve amaç şöyle özetlenmiştir:

- Cumhuriyet Caddesi, Kalekapısı, Şarmpol Caddesi ve Atatürk Caddesinin bir bölümünü ve Balibey Mahallesi, Kaleiçi Koruma - Geliştirme Bölgesinin merkeze bitişik bölümlerini içine alan tarihi merkez ve uzantılarında uygulanan imar planının yeniden ele alınmasına temel olacak nitelikte bir planlama ile Kalekapısı ve çevresi, doğu garajı ve mevcut otogar alanları için kentsel tasarım boyutlarında çözümler getirmeyi amaçlamakta, ayrıca,

Kentsel tasarım yaklaşımlarında ise,

- Kentsel morfoloji ve başka yöntemlerle merkezin fiziksel ve işlevsel bileşenlerinin sosyal süreçlerle ilişkilerini analiz eden,
- Kentsel dokunun tarihi ve doğal değerleri ile korunması ve geliştirilmesini amaçlayan,
- Merkezin geleneksel ve çağdaş işlevlerinin yer seçimi ve kullanım özelliklerini dikkate alarak kentsel mekân niteliklerini arttıran,
- Merkezdeki yaşam kalitesini zenginleştirerek sosyal ve kültürel işlevlere yapılı ve açık mekânlar sağlayan,
- Kentlilerin ve ziyaretçilerin merkezin belirli yerlerinde araçtan arındırılmış mekânlarda toplanma, buluşma ve dolaşmalarını sağlayan,
- Önerilen yapılı ve açık mekânların gerçekleştirilebilirliğine yönelik araçlar hakkında seçenekler öneren bir çalışmayı öngörmektedir.

Bu ölçütlere göre yapılan değerlendirmeler sonucunda ilk üç ödülü kazanan ekipler:

I. ÖDÜL

Baren İDİL (Y. Mimar)
Hasan ÖZBAY (Y. Mimar)
Selçuk ÖZHAN (Mimar)
Meliha KARAKUYU (Mimar)

II. ÖDÜL

Can KUBİN (Şehir Plancısı)
Attila UYSAL (Mimar)
Selami DEMİRALP (Peyzaj Mimarı)
Şuayip ÇALIŞLAR (Mimar)

III. ÖDÜL

Özkan SUNAR (Mimar)
Figen OKŞEN (Y. Mimar)

• İzmir Büyükşehir Belediyesi Uluslararası İzmir Fuarı Kültürpark Çevre Düzenlemesi ve Fuar Kompleksi Mimari Proje Yarışması

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından serbest, ulusal ve tek kademeli olarak 1990 Şubat ayında açılan bu yarışma, Mimarlar Odası merkez yönetimince görevlendirilen İzmir Şubesi, iki ay sonra fuar kompleksi yer seçimine karşı bir görüş geliştirerek, programdaki olumsuzlukları öne sürmek suretiyle, idari mahkemede belediye aleyhine; ayrıca, yine Oda tarafından Anıtlar Kurulu kararına ve imar değişikliğine ilişkin dava açılmıştı. Bu davalar devam ederken yarışma süresiz olarak ertelenmişti.

Ancak, idari mahkemenin yürütmenin durdurulması kararını reddetmesinden sonra yarışma yeniden açılarak 20 Aralık 1990'da sonuçlar ilan edilmiştir.

Ergun Unaran (Başkan), Doç. Dr. Fatih Gorbon, Orhan Çakmakçioğlu, Neşet Arolat, Ali Terzibaşoğlu, Kaya Dinçer ve Nafuz Aköz'den oluşan jürinin benimsediği değerlendirme ölçütleri şunlardır:

- Programın yorumu ve tasarıma yansımaları,
- Çevre duyarlılığı, yeşile katkı, doğal sit tanımlamasına uygunluk,
- Programa uygunluk,
- Araç ve yaya dolaşımı,
- Fuar etkinliklerinin Kültürpark'la bütünleşmesi,
- Yapıların kendi içlerindeki ve diğer yapılar arasındaki fonksiyonel ilişkiler,
- Sergileme alanlarında esneklik ve mekân çeşitliliği,
- Etaplı uygulama olanağı,
- Özgürlük, kent bütününe görsel ve yaşamsal katkı,
- Önerilen çözümlerin zemin şartları, deprem riski, ekonomi ve yapım teknolojisi bakımından değerlendirilmesi,

Oldukça karmaşık ve tartışmalı bir süreç sonunda tamamlanan bu yarışmanın ödül ve mansiyon dağılımı şöyledir:

I. ÖDÜL

Merih KARAASLAN (Y. Müh. Mimar)
Şükrü KOCAGÖZ (Mimar)
Mürşit GÜNDAY (Mimar)
Prof. Dr. Yüksel ÖZTAN (Peyzaj Mimarı)

II. ÖDÜL

Dr. Selim VELİOĞLU
Duygu OKAY

III. ÖDÜL

Hasan ÖZBAY
Bara İDİL
Tamer BAŞBUĞ

IV. ÖDÜL

Haldun SUNAL
Fuat ÖZMEN
Kaya SUNAL

V. ÖDÜL

Işıl HACİHASANOĞLU
Tahir ELÇİ
Orhan HACİHASANOĞLU

MANSİYON

Affan YATMAN
Cem AÇIKKOL
Nesrin YATMAN

MANSİYON

Süleyman BAYRAK
Ahmet YERTUTAN

MANSİYON

Oğuz ÖZER
Saygın SANSOY
Yasemin Say ÖZER

MANSİYON

Mustafa YÜCESAN
Kenan ÖZDEMİR

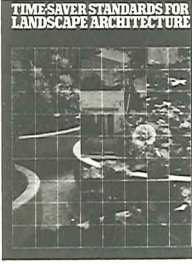
MANSİYON

Levent TİMURHAN

tanıtım

YAYIN

Derleyen : **Belemir ŞALCIĞIL**
Peyzaj Mimarı

• **AQUASCAPE**

Water in Japanese Landscape Architecture, 1990

Process Architecture Co., Ltd., Tokyo, Japan, 208 sayfa, 9800 Yen
Tel: (03) 468-0131, 0132 Fax:(03) 468-0133

Nobuhiro Suzuki ve Akinori Kato tarafından hazırlanan bu kitabda, Japonya'da peyzaj

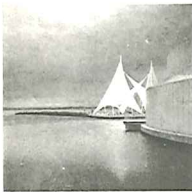
tasarımı açısından iç ve dış mekânda kullanılan suya ilişkin örnekler yer almaktadır.

Üç bölümde hazırlanan bu yayının birinci bölümünde mimarlar ve peyzaj mimarları tarafından tasarlanan durgun ve hareketli su öğelerine ilişkin uygulamalar örneklenmektedir.

Üçüncü bölümde ise, "Su Sanatı" başlığı altında, anıtsal elemanlar, akarsular - çağlayanlar - kaskadlar, yüzme havuzları, sergi alanlarında müzikli su elemanları, iç mekanda su vb. çeşitli tasarım örnekleri bulunmaktadır.

Basımı renkli olarak yapılan bu eserde, 351 adet plan ve fotoğrafa yer verilmiştir.

AQUASCAPE
アクアスケープ:水の造景

• **TIME - SAVER STANDARDS FOR LANDSCAPE ARCHITECTURE, 1988**

McGraw - Hill, Inc. 1221 Avenue of the Americas New York, NY 10020

Bu eser, peyzaj mimarlığının tasarım ve konstrüksiyon konularına ilişkin uygulamaya dönük ayrıntılı bilgi ve standartları kapsamaktadır.

İşlemler, Standartlar, Teknikler, Yapılar, Mekân Geliştiren Elemanlar ve Kullanımlar, Özel Tasarımlar, Alt Yapıya İlişkin Tesisler, Malzeme ile Detaylar olmak üzere 9 Bölümde oluşan bu eserde, her bölüm çeşitli konuları tasarım ve teknik açılarından incelemekte, çok sayıda şekillerle açıklamaktadır.

Çevre düzenlemeyle ilgili değişik meslekler arasında ortak çalışma ve işbirliği yaratmanın gerekliliğini ve zorunluğunu belirten bu eser, çok yönlü ve yararlı bir kaynak niteliğindedir.

• **KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULTAYI, 1990**

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, 151 sayfa

Şehirlerin, tarihi yerleşmelerin ve doğal çevrenin korunması, var olan kimliklerinin kaybolmaması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi konusunda bugüne kadar yapılan yapılan hizmetlerin belirlenmesi, meselelerin tesbiti, korumaya yönelik çeşitli yaklaşımların ve önerilerin geliştirilmesi amacı ile 14 - 16 Mart 1990 tarihleri arasında düzenlenen "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurultayı"nda yapılan konuşmalarla, bildirilerden bir bölümünün kapsayan bu kitap da konuya açıklık getiren dört konuşma ile on bildiri bulunmaktadır. Kitapta ayrıca 4 komisyonun sonuç bildirgeleride yer almaktadır.

TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI MEVZUATI, 1990

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, 267 sayfa

Hazırlama Komitesi: Altan AKAT, Nermi BEŞBAŞ, Mehmet ESKİOĞLU, Emre MADRAN, Emine KEPEKÇİ.

Kültürel ve doğal değerler bakımından zenginlik ve çeşitlilik gösteren ülkemizde, bu mirasın korunması ve yarınlara aktarılması kuşkusuz çok önemlidir. Bu durumun yaratılması toplumumuzun koruma için göstereceği titizlik ve özverilerle birlikte, ilgili yasa ve kurumlarla mümkündür.

Bu açıdan, Eski Eserler Hukuku'nun oluşmasında, 10 Nisan 1322/M - 1904 tarihli "Asarı Atika Nizamnamesi", 1973 yılında yürürlüğe giren "Eski Eserler Kanunu" ve 23.7.1983 tarihinden itibaren geçerli olan "Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu" dayanak olarak önemli yeri işgal etmiştir. Birbirinin yerini alan bu yasalarla zaman içinde değişen koşullara ve kültürel değerlerin özellik gösteren doğasına daha uygun mevzuat aranmıştır.

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları ile ilgili mevzuatı topluca sunan bu kitapta, taşınmaz kültür varlıkları ile ilgili kanunlar, kararnameler ve yönetmelikler ile yönergeler dört bölüm halinde verilmiştir. Doğrudan ilgili olmayan bazı mevzuatın ise sadece kültür varlıklarıyla ilgili maddelerinin alınmasıyla yetinilmiştir.

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI VE ONARILMASI KONULARINDA KAYNAKÇA, 1990

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, 116 sayfa

Ülkemizin Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunması, onarımı ve yeni kullanımlarla değerlendirilmesi ile ilgili eğitim kurumlarının çoğalması, yeni yasal ve kurumsal düzenlemeler, planlama ve uygulama alanlarında kavram, ilke ve yöntemlerin yeniden planlama ve uygulama alanlarında kavram, ilke ve yöntemlerin yeniden oluşturulması ve geliştirilmesi, toplantılar, bilgi birikimi ve buna paralel olarak yayınlara artmasını sağlamıştır.

Bu nedenle, zaman zaman başvurulacak kaynakların kolaylıkla sağlanabilmesi amacıyla hazırlanan bu kitap, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunmasına yönelik olarak Türkiye'de Türkçe ve yabancı dillerdeki çalışmalarını kapsamaktadır.

Kitabın önsözünde, bu konudaki derleme hizmetlerine 1991 yılında da devam edileceği, belirlenecek eksikler ve yeni çalışmaların belirli aralıklarla ilgililerin kullanımına sunulacağı belirtilmektedir.

Derleyen : Doç. Dr. Mükerrerem ARSLAN

• **LANDSCAPE ARCHITECTURE**

Peyzaj Mimarlığı konularını içeren dergi Amerika Peyzaj Mimarlığı Derneği tarafından aylık olarak yayınlanmaktadır. Yıllık Abone bedeli 117 dolar.

Adres : 4401, Connecticut Ave. Washington DC. 20008 - 2302

• **LANDSCAPE DESIGN**

Journal of the Landscape Institute

Peyzaj planlama ve tasarım konularını kapsayan dergi Peyzaj Enstitüsü tarafından yılda 10 sayı olarak yayınlanmaktadır.

Yıllık bedeli 40 Pound

Adres : 5a West Street, Reigate, Surrey RH2 9BL

• **ANTHOS**

Peyzaj Mimarları Federasyonu tarafından yayınlanmaktadır. Yıllık abone bedeli 52 Fr.

Adres : Thujastrasse 11 CH-8038 Zürich

• **GARTEN LANDSCHAFT**

Peyzaj Mimarlığı, Planlama, Tasarım ve Geliştirme konularını kapsayan dergi aylık olarak yayınlanmaktadır.

Yıllık Abone bedeli 138 DM.

Adres : Streifeldstrasse 35 Postfach 800409 8000 München 80

• **LANDSCHAFT STADT**

Peyzaj Mimarlığı ve Planlama konularını kapsayan dergi aylık olarak yayınlanmaktadır.

Yıllık Abone bedeli 105 DM

Adres : DaTent GmbH Schultrasse 11,7335 Salach

• **THE ARCHITECTURAL REVIEW**

Mimari proje ve detayların yanısıra peyzaj mimarlığı ve iç mimari konularını da içeren bu dergi aylık olarak yayınlanmaktadır

Yıllık bedeli 99.5 Dolar

Adres : The Architectural Press Ltd. 9 Queen Anne's Gate London SW1H 9BY England

• **HORTILCULTURE**

Süs bitkilerinin tanıtımı, üretimi, iç ve dış mekanda kullanımını kapsayan aylık dergidir.

Adres : 3579 Horticulture Partners 755 Boylston St., Boston Mass 02116

• **ORTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi**

Orta Doğu Teknik Üniversitesinin, yılda iki kez yayınlanan yayın organıdır. Dergi, insan-çevre ilişkileri, tasarım ve planlama konularını kapsamaktadır.

• **MİMARLIK DERGİSİ**

Mimarlar Odası tarafından iki ayda bir yayınlanır. Abone bedeli 50000 TL öğrenciler için 30000 TL.

Adres : Konur Sok. No. 4 Yenışehir Ankara

• **TASARIM**

Mimarlık, İçmimarlık ve Görsel Sanatlar dergisi iki ayda bir yayınlanmaktadır. Abone bedeli 110000 TL, öğrenciler için 100000 TL.

Adres : Tasarım yayıncılık Ltd. Şti. Hüsrevgerede Cad. No: 77/1 Teşvikiye İSTANBUL

• **MİMARLIK DEKORASYON**

Mimarlık, İçmimarlık ve Dekorasyon dergisi

Abone bedeli 90000 TL.

Adres : PK 118 Beyoğlu İstanbul

• **KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ**

Kültür ve Sanat konularını kapsayan dergi Türkiye İş Bankası yayınlarındandır. Üç ayda bir yayınlanır. Ücreti 15000 TL'dir.

Adres : Türkiye İş Bankası Genel Müd. Halkla İlişkiler Müd. Kavaklıdere ANKARA

TABIAT VE İNSAN

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği yayını olan dergi üç ayda bir yayınlanmaktadır. Dernek üyelerine ücretsiz olup fiyatı 3000 TL dir.

Adres : Menekşe Sok. 29/4 Kızılay ANKARA
ARREDAMENTO - DEKORASYON DERGİSİ

Aylık Tasarım Kültürü Dergisidir.

Yıllık abone bedeli : 150000 TL

Adres : Boyut Yayın Grubu Cumhuriyet Cad. 317/8 Nurhan 80230 Harbiye İSTANBUL

Not : Dergi tanıtımı gelecek sayımızda da sürdürülecektir.

öğrenci çalışması

"PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ" bu sayıdan itibaren, Ülkemizde peyzaj mimarlığı eğitimi yapan yükseköğrenim kuruluşları öğrencilerinin proje çalışmalarına yer verecektir.
Bu sayımızda A.Ü. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü V. Yarıyıl öğrencilerinin bir çalışmasını yayımlıyoruz.

Yard. Doç. Oğuz YILMAZ
Araş. Gör. Emin BARIŞ
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

A.Ü. Ziraat Fakültesi "Peyzaj Mimarlığı Bölümü" 5. Yarıyıl öğrencilerine okutulmakta olan "Peyzaj Mimarlığının Temel İlkeleri Dersi" uygulaması, yarışmaya dayalı bir ödev olarak yürütülmüştür.

Bu amaçla, 1990-91 Güz Yarıyılı döneminde öğrencilere "A.Ü. Ziraat Fakültesi Kampüsü İçinde Bir Alanın Peyzaj Düzenlemesi" yarışma konusu olarak verilmiştir.

Öğrencilere verilen programda Amaç ve Kapsam özet olarak şöyle tanımlanmıştır:

Amaç : A.Ü. Ziraat Fakültesi yerleşim alanı içinde bulunan ve halen Tarla Bitkileri Bölümü'nün araştırma parselleri olarak kullanılan yaklaşık 60 dekarlık bir alan ile Keçiren Yolunun yaklaşık 800 m.lik bir kesimini oluşturan Fatih Köprüsü altındaki zeminin Fakülte öğretim elemanları, öğrencileri ve personeli için bilimsel ve rekreatif amaçlı bir kullanımda değerlendirilmesi.

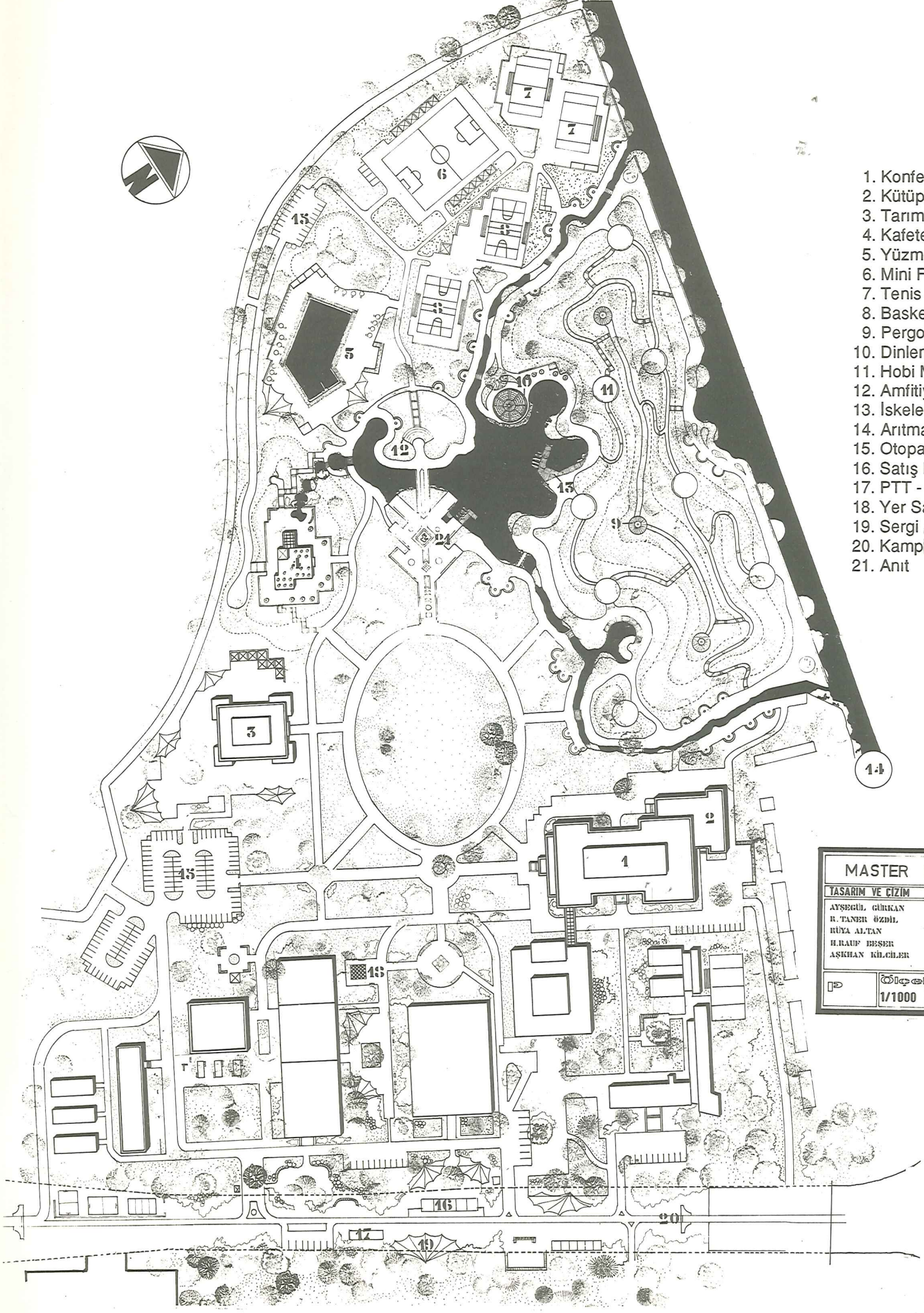
Kapsam : Yukarıda amacı belirlenen çalışma konusu aşağıdaki hususları kapsayacaktır:

1. Düzenlenecek alan, Fakülte elemanlarından başka kısıtlı olarak kamu kuruluşları ve çevre halkının da kullanımına açık olacaktır.
2. Planlama alanı için fakülte kampüsü bütünlüğü yönünden yaya ve oto ulaşımı gözönünde bulundurulacaktır.
3. Alandaki mevcut yapılar korunacaktır.
4. Alana olan oto girişlerinin gerekli durumlarda kontrol altına alınması ile oto trafiğinin diğer kullanımları olumsuz yönde etkilememesi sağlanacaktır.
5. Planlamada rekreasyonel kullanımların aktif rekreasyon tipinden başka, pasif rekreasyonun bilimsel nitelikli olanlarına (Botanik Bahçesi, Tarım Müzesi, Açık Sergi Alanları vb. gibi) yer verilecektir."

İstenilen Çalışmalar

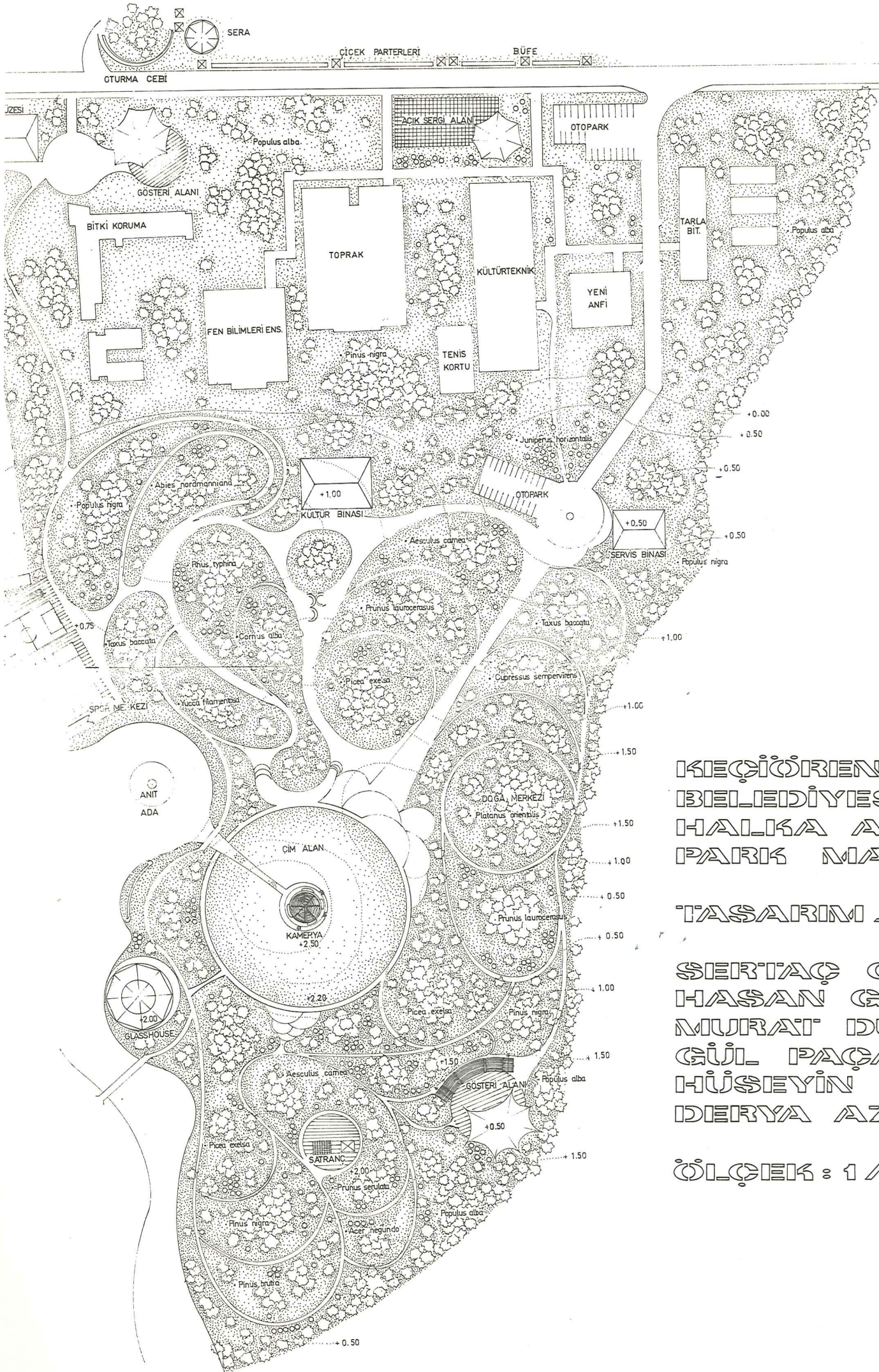
1. 1/5000 ölçekli **ÇEVRE İLİŞKİLERİ PROJESİ**
2. 1/1000 ölçekli **ALAN STÜRÜKTÜR DİAGRAMI** (Leke Plan)
3. 1/1000 ölçekli **AVAN PROJE**
4. **AÇIKLAMA RAPORLARI**

Kruplar halinde yürütülen bu çalışmalarda 1/1000 ölçekli Avan Projelerden dördünü yayımlıyoruz.

1. Konferans Salonu
2. Kütüphane
3. Tarım Müzesi
4. Kafeterya
5. Yüzme Havuzu
6. Mini Futbol
7. Tenis Kortu
8. Basketbol
9. Pergola
10. Dinlenme Birimi
11. Hobi Merkezi
12. Amfityatro
13. İskele
14. Aritma Tesisi
15. Otopark
16. Satış Birimleri
17. PTT - Banka
18. Yer Satrancı
19. Sergi Alanı
20. Kampüs Girişi
21. Anıt

MASTER PLAN	
TASARIM VE ÇİZİM	
AYŞEGÜL GÜRKAN R. TANER ÖZDİL RUYA ALTAN H. RAUF BEŞER AŞİHAN KÖKÇELER	
1/1000	

KEÇİÖREN
BELEDİYESİ
HALKE AÇIK
PARK MASTER PL

TASARIM - ÇİZİM

SERTAÇ GÜNGÖR
HASAN GÜNEN
MURAT DURANSOY
GÜL PAÇACI
HÜSEYİN USLU
DERYA AZAPOĞLU

ÖLÇEK : 1 / 1000

AVAN PROJE

LEJANT

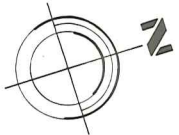
- 1 Otopark
- 2 Kafeterya
- 3 Hobi Köşeleri
- 4 Oturma Ceppleri
- 5 Sergi Alanı
- 6 Satış Birimi
- 7 Tarla Bitkileri Bölümü
- 8 Sera
- 9 Yeni Anti
- 10 Kültürteknik Bölümü
- 11 Toprak Bölümü
- 12 Yemekhane (Öğr. Üyeleri)
- 13 Bitki Koruma Bölümü
- 14 Bekçi Kulübesi
- 15 Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Binası - Kafeterya
- 16 Kapalı Yüzme Havuzu
- 17 Tenis Kortu
- 18 Basketbol-Voleybol Sahası
- 19 Futbol Sahası
- 20 Sosyal Tesis (Soyunma ve Düş Kabinleri, Revir, Büfe)
- 21 Kamerye
- 22 Koşu Pisti
- 23 Soyunma Odası
- 24 Amfiteatr
- 25 Satranç Köşesi
- 26 Labirent
- 27 Açık Tarım Sergisi
- 28 Tarım Müzesi
- 29 Anıtlı Meydan
- 30 Ahşap Konstrüksiyonlu Meydan
- 31 İskele
- 32 Gület
- 33 Köprü
- 34 Arıtma Tesisi
- 35 Pompalama Tesisi

HAZIRLAYANLAR

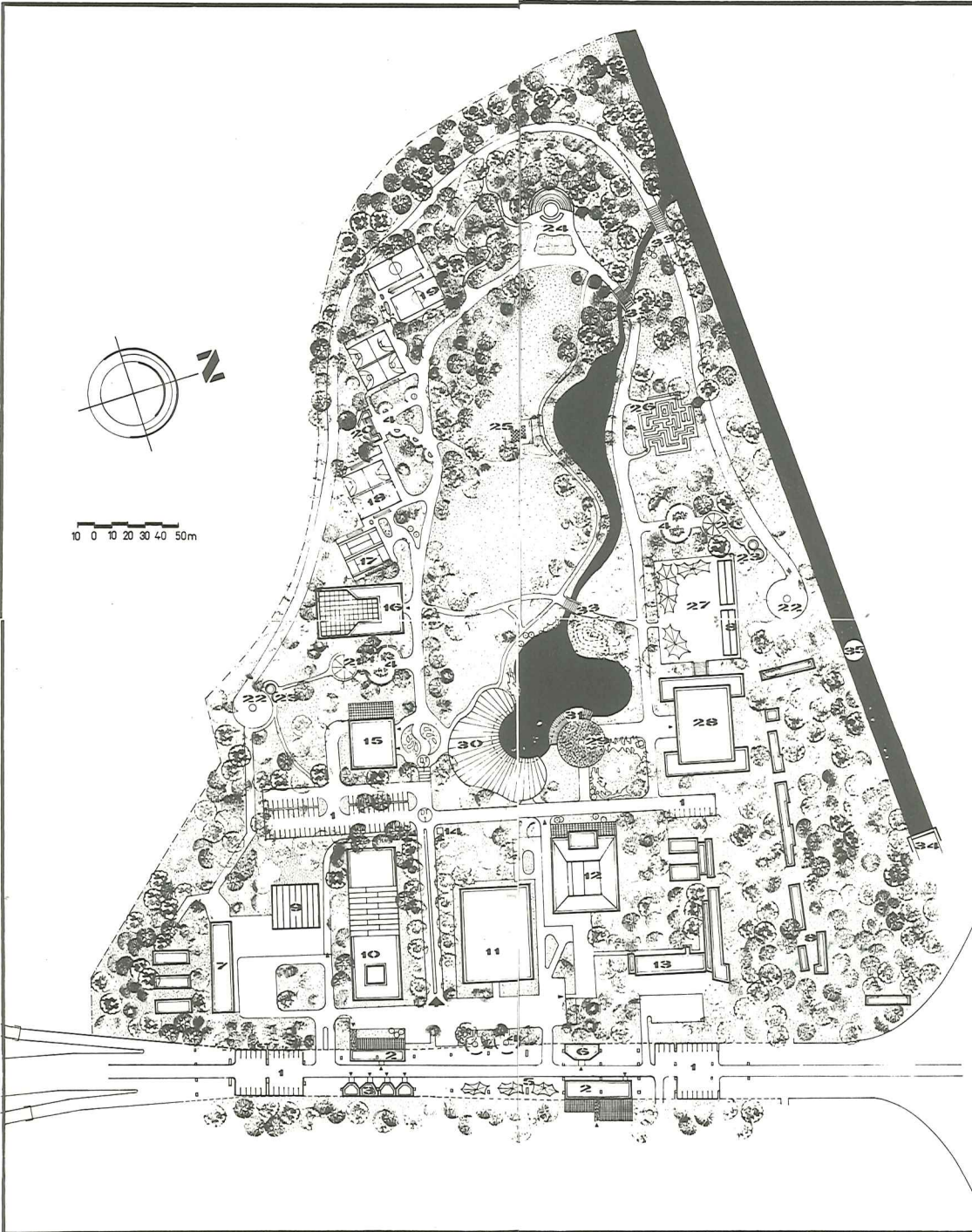
88110333	Serkan	KAHRAMAN
88110339	Ceyla	CEVİZ
88110340	Meral	DELİ
88110347	Murat	ERGÜN
88110361	Aslı	UYSAL

ÖLÇEK : 1/1000

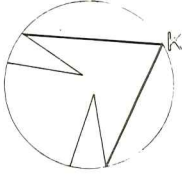
10 0 10 20 30 40 50 m

10 0 10 20 30 40 50m

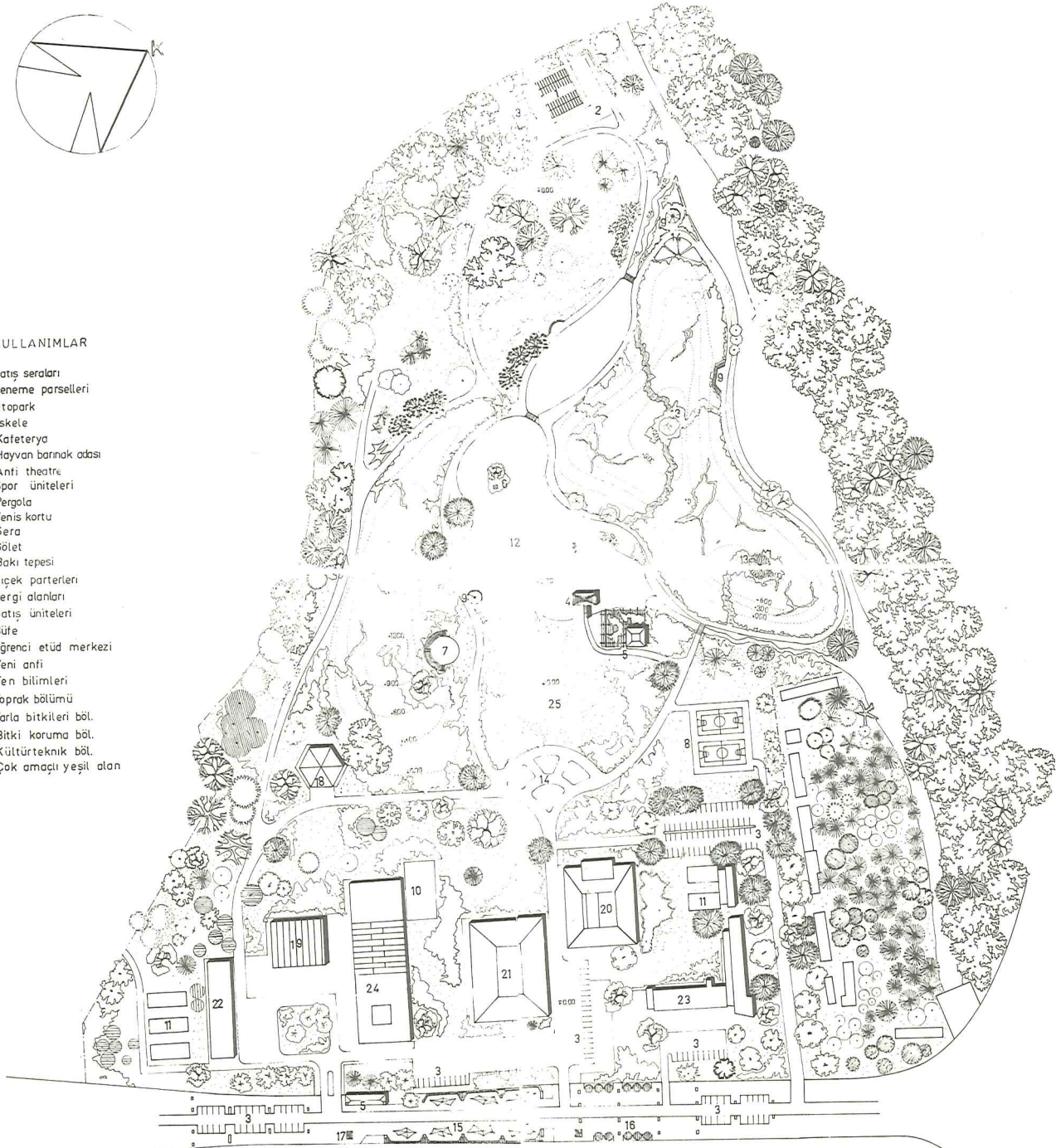

AVAN PROJE

KULLANIMLAR

1. Satış seraları
2. Deneme parselleri
3. Otopark
4. İskele
5. Kafeterya
6. Hayvan barınak adası
7. Anfi theatre
8. Spor üniteleri
9. Pergola
10. Tenis kortu
11. Sera
12. Gölet
13. Bakı tepesi
14. Çiçek parterleri
15. Sergi alanları
16. Satış üniteleri
17. Büfe
18. Öğrenci etüd merkezi
19. Yeni anfi
20. Fen bilimleri
21. Toprak bölümü
22. Tarla bitkileri böl.
23. Bitki koruma böl.
24. Kültür teknik böl.
25. Çok amaçlı yeşil alan

A.Ü.Z.F PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

Peyzaj Mimarlığı Temel İlkeleri

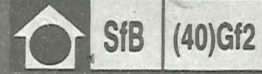
V. Yarıyıl Uygulama Ödevi

Hazırlayanlar: 88110313 Sibel Öcal
84110355 Nazım Erzincan

ÖLÇEK: 1/1000

DOKAP YAPI ELEMANLARI SANAYI VE TİCARET A.Ş.

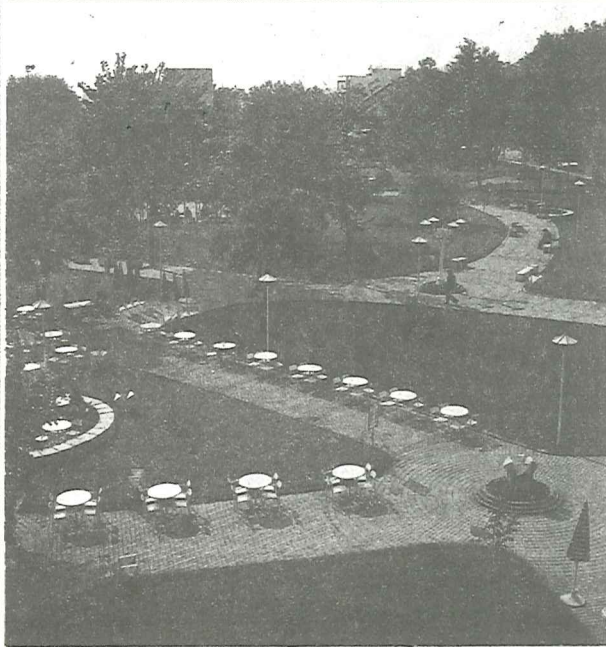
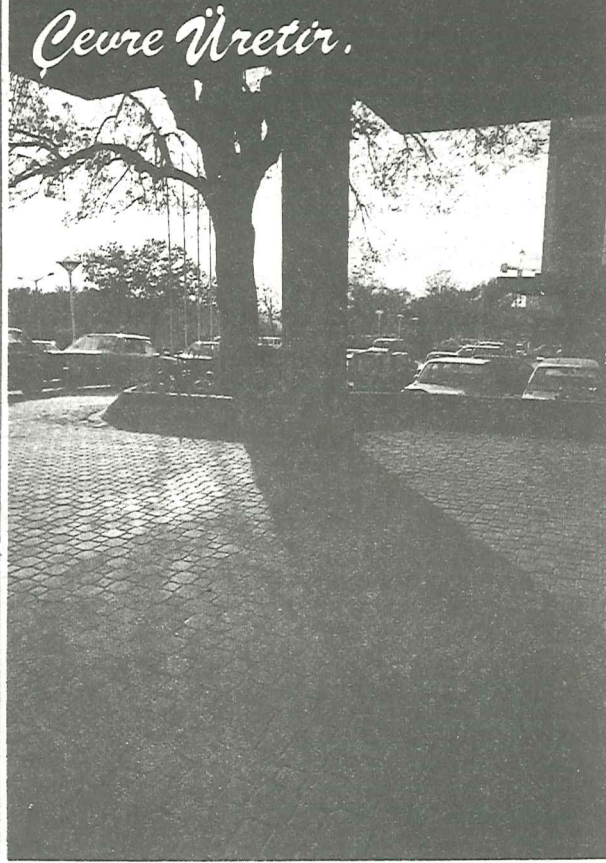
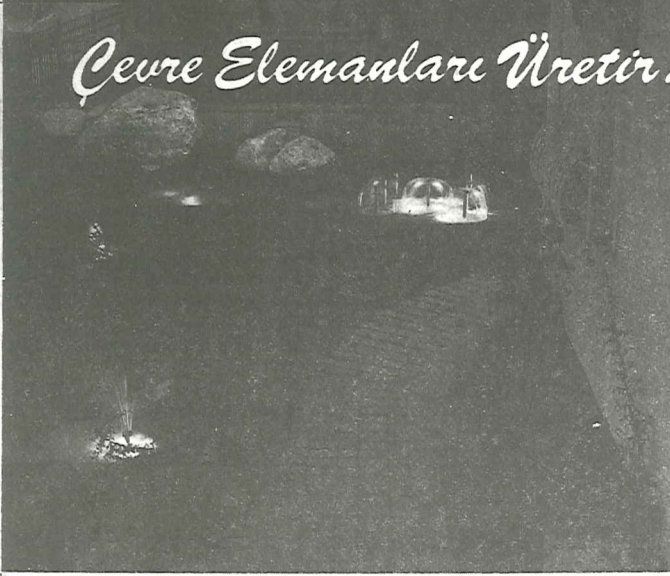
Genel Md. : Beştekar Sokak 61/5, 06680 Kavaklıdere/ANKARA
Tel: 126 64 90 • 127 14 30 - T.Fax: 198 02 10 - Tlx: 43296

Bölge Md. : Güvercin Sokak 33, 1. Levent/İSTANBUL
Tel: 164 12 96 - T.Fax: 170 17 43
1398 Sokak 11/B, Alsancak/İZMİR • Tel: 22 72 16
Kenan Evren Bulv. Batur Apt. 14/14, ANTALYA
Tel: 17 64 94

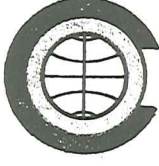
DOKAP

Çevre Elemanları Üretir.

Çevre Üretir.

Çevre Üretimini, Kent Dekorasyonunu; Çevre Elemanları Üretimini; bir bütün olarak, Türkiye'de ilk defa biz
Projesinden Uygulamasına... Tasarımından İmalatına... bir Endüstri haline getirdik...

CANSA PEYZAJ

Tarımsal Mühendislik,
Peyzaj Mimarlığı Ltd. Şti.

- PEYZAJ PROJELERİ
- PEYZAJ PROJE, UYGULAMA VE BAKIM İŞLERİ
- TARIMSAL PROJELER
- FİZİBİLİTE ETÜDLERİ
- DANIŞMANLIK

*Konularında uzman ve deneyimli kadromuzla
hizmetinizdeyiz.*

BOĞAZ SK. 5/4 GAZİOSMANPAŞA - ANKARA • TEL : 126 43 35 - 126 79 52 • FAX : 126 88 83

'Bir Buket Sevgi'

Çiçekçilik Tic. ve Paz. A.Ş.

FLEUROP INTERFLORA
TEŞKİLATININ ÜYESİDİR.

**TÜRKİYE'nin Her yerine
ve Bütün DÜNYA'ya
Çiçek Gönderilir.**

25 YILLIK TECRÜBE

Her türlü
çiçek
ihtiyacınız
anında yerine
getirilir.

Farabi Sk.13/B Kavaklıdere-ANKARA
Tel: (4)167 13 77 - 128 64 35 Fax: (4) 167 28 07
Telx:44656 gişo tr 95

PM

ÇİÇEKÇİLİK
PEYZAJ PLANLAMA
UYGULAMA
PAZARLAMA

Hasan Kemaloğlu
Peyzaj Mimarı

- PEYZAJ PROJE - UYGULAMA
- SÜS BİTKİLERİ FİDANLIĞI
- GÜBRE, TOHUM
- KESME ÇİÇEK (Sepet, Çelenk, Aranjman)
- KURU ÇİÇEK
- YAPMA ÇİÇEK
- BANÇE ARAÇ VE GEREÇLERİ

Mahatma Gandhi Cad. Kahraman Kadın Sok. 17/7
Gaziosmanpaşa / ANKARA • Tel : 146 19 76

KALİTE VE ÜSTÜNLÜKTE 66 YIL

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MAMÜLLERİ

- *Pastorize Süt, Yoğurt, Ayran, Dondurma, Tereyağ, Peynir Çeşitleri*
- *Kalite, Sofra ve Köpüklü Şarapları, Bal, Turşu*
- *Süs Bitkileri*
- *Meyve Fidanları ile*
- *Tüm Mamülleri*

*Kalite ve üstünlüğün sembolü,
sağlığınızın garantisidir.*

*ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ
MÜDÜRLÜĞÜ*

UM
CAM TAKVİYELİ POLYESTER
SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

DEKORATİF ÇEVRE DÜZENLEME ELEMANLARI:

- Saksı grupları
- Ortopedik oturma grupları
- Masalar
- Her cins oluk, çatı, dere ve teras kaplamaları
- Komple çardak ve çardak çatısı imali ve montajı
- Her çeşit C.T.P. işlemleri ile ilgili taahhüt işleri

Fab. : Alt Kaynarca Aydınli Yolu Çamdali Sok. No. 32
81500 PENDİK/İSTANBUL

Büro : Alt Kaynarca Aydınli Yolu, No 180/A
81531 PENDİK/İSTANBUL

Tel : 375 06 25, Fax : 354 66 80

KARINCA Oyuncak Sanayii

Mehmet COŞKUN
Mak. Müh.

Tel : 354 63 25
31.nci Sokak, No : 44
Ortiri - ANKARA

ULUSLARARASI KALİTENİN SİZE
VERDİĞİ GURURDUR.

ağaçlı

TEL : [9.481] 17777 10HAT
TELEFAX : [9.481] 14914.
TELEX : 44 838. arag Tr

ANKARA-ADANA ASFALTI [E-5]
NEVŞEHİR KAVŞAĞI 68200 / AKSARAY

(E-5) AKSARAY

MOTEL
RESTORANT
KAFETERYA
KAMPİNG
AKARYAKIT İSTASYONU
SERVİS İSTASYONU
OTO PARK
ALIŞVERİŞ MERKEZİ
YÜZME HAVUZU
SAĞLIK MERKEZİ
DİSKO

TEL : [9.481] 17777 10HAT
TELEFAX : [9.481] 14914.
TELEX : 44 838. arag Tr

ANKARA-ADANA ASFALTI [E-5]
NEVŞEHİR KAVŞAĞI 68200 / AKSARAY

MOTEL
RESTORANT
KAFETERYA
KAMPİNG
AKARYAKIT İSTASYONU
SERVİS İSTASYONU
OTO PARK
ALIŞVERİŞ MERKEZİ
YÜZME HAVUZU
SAĞLIK MERKEZİ
DİSKO

Eren

ORMANCILIK BÜROSU

SÜS BİTKİLERİ ÜRETİMİ

Park, Bahçe Tanzimi, Proje ve Taahhüt İşleri

H. DOĞAN EREN
Orman Y. Mühendisi

Tel İş : 338 57 42 Ev : 213 71 22
Yeşilöz Mah. İrfan Baştuğ Cad. 237/A
ANKARA

TARTES TARIM SA. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Akçay Cad. 279/1-A Gaziemir-İZMİR
Tel : (51) 51 32 17 Fax : (51) 51 32 17

- Cam ve plastik örtülü, galvanizli ve galvanizsiz, birlikte açılıp kapanan üst ve yan pencereli seralar.
- Galvanizli ve galvanizsiz sera profilleri.
- Cam ve plastik örtüler.
- Jeotermal ısıtmalı sera ve tesisler.
- Programlanabilen pencere açma kapama, sulama ve sisteme (mist propagation), hava nisbi nem otomatik kontrolü.
- Elektrikli toprak ısıtma masaları, besleme düzenleri ve otomatik kontrolleri, sisleme düzenleri.
- Sıcaklık ve hava nisbi nemi ölçme ve yazma cihazları uyarı cihazları.
- Bitki yetiştirme dolapları, toprak potansiyometreleri ve toprak sıcaklığı ölçme cihazları, max-min termometre ve higrometreler.
- Sera ısıtma cihazları, toprak altı ve toprak üstü plastik ısıtma boruları.
- Buharla toprak sterilize cihazları.
- Damla sulama boruları, filtre, sıvı gübre dozlama hidrosiklon, sisleme ve yağmurlama başlıkları, su sertlik giderme düzenleri, tuzlu su arıtma cihazları, santrifüj pompalar, dalgıç pompalar, jeneratör grupları.
- Gölgeleme ve enerji perdeleri, perde açma kapama düzenleri.
- Sera ve diğer tarımsal yapılar için pad-yastık (evaporatif) soğutma sistemleri.
- Torf, perlit, Rockwool (kayayünü), tekli ve çoklu saksılar bitki askı bilezikleri.
- Yaprak, torf vb. biyolojik materyal parçalama makinaları.
- Plastik poşetlere toprak doldurma makinaları.

TUNCA
SÜS BİTKİLERİ

ÜRETİM, PAZARLAMA SANAYİ
VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

TROPİKAL, SUPTROPİKAL SÜS BİTKİLERİ
SALON, BAĖE, BALKON TANZİMİ VE
HER TÜRLÜ SAKSI ÇİÇEKLERİ İLE
HİZMETİNİZDEDİR.

Servi Sokak 23, İncesu - ANKARA
Tel : (4) 131 62 80 Fax : 133 23 79

Őenyuva, Misket Sokak 23. Emek-ANKARA
Tel : (4) 222 04 49 Fax : (4) 222 64 14

GÜNEY
ÇİÇEK
ÇİFTLİĞİ

TÜM PEYZAJ
BİTKİLERİ
AĞAÇ, ÇALI,
TEK YILLIKLAR,
ÜRETİM VE PROJE
UYGULAMA

M. Kaya YeĐin

Altınova Kasabası (Koyunlar),
Tel.: (9.31) 100137 - 216660
Fax: (9.31) 216660
ANTAL YA

İÇ MEKAN
SÜS BİTKİLERİ

ÖĐRETEN FİDANLIĞI

Seracılık Süs Bitkileri San. Tic. Ltd. Şti.

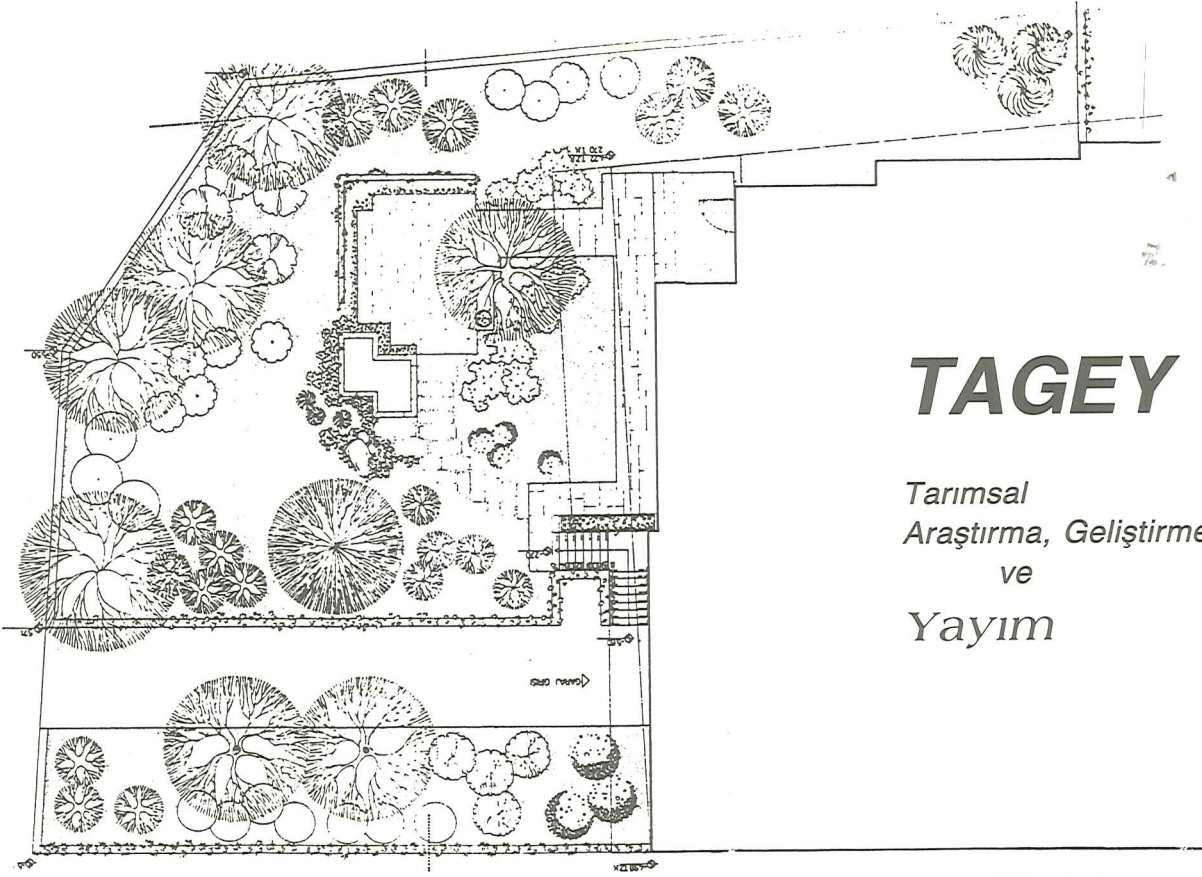
BeŐtepe Mah. 1. Sokak, No : 45 06430 Tel : 213 95 26 - 222 21 65 Fax : 223 78 81

- GL
- ÇAM
- MEYVE FİDANLARI
- SS FİDANLARI
- SALON ÇİÇEKLERİ
- MEVSİMLİK FİDELER
- BAĖE TANZİMİ
- BAĖEVANLIK HİZMETLERİ

*Not : Fidanlarımız kalıplı olup,
her mevsim dikilebilir.*

Faruk öĐreten ve OĐulları

TAGEY

*Tarımsal
Araştırma, Geliştirme
ve
Yayım*

- Bükreş Sokak, 6/7 06680 Kavaklıdere - ANKARA, Tel : (9-4) 168 19 28
(P.O. Box.) P.K. 146 06692 Kavaklıdere - ANKARA, Fax: (9-4) 168 22 94

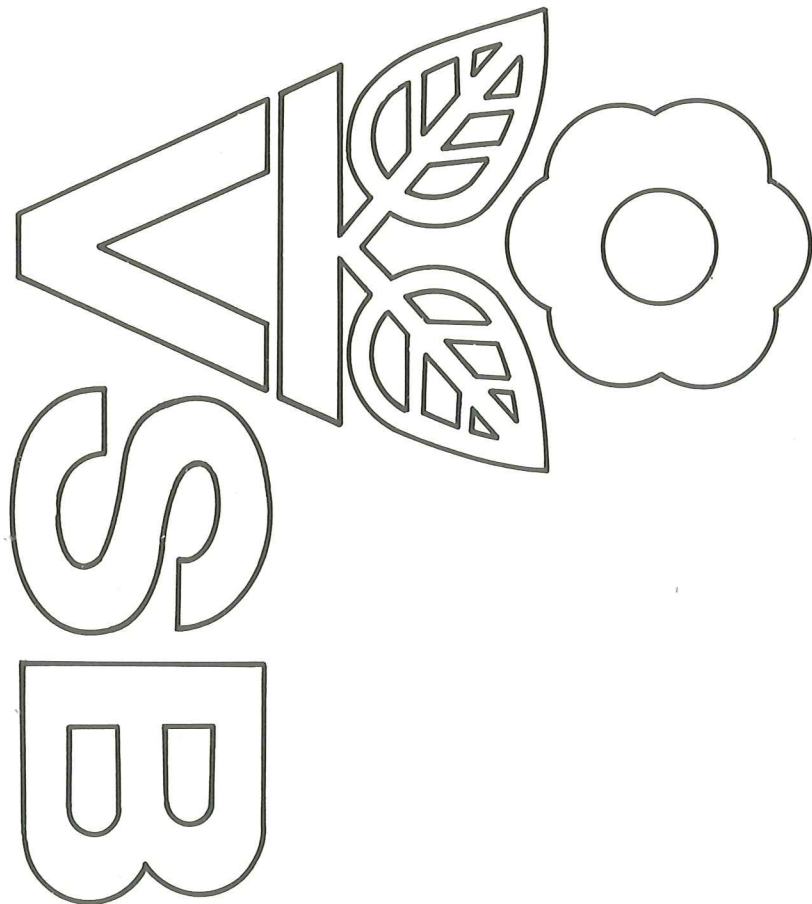
cemre

*Peyzaj Mimarlığı ve
Bahçe Bitkileri Merkezi*

*A. Şakir Yamaç
Zir. Yük. Müh. Peyzaj Mim.*

- Peyzaj Proje ve Uygulama
- Süs Bitkileri Üretimi ve Satışı
- Mevsimlik Çiçek Üretimi
- Yıllık Bahçe Bakım İşleri
- Çevre Donatı Elemanları ve sulama sistemleri

Büro ve Ser'a : Marmaris Bulvarı Sanayi Sitesi altı. Muğla - Tel : 9 (611) 15 805
Ev : Emirbeyazıt Mah Kürkütçü Sok. 15/7 Muğla Tel : 9 (611) 17 250

“salon bitkileri”

Tel : (2183) 1250 - 1251 □ Fax : (2183) 1252 ALTINOVA - KARAMÜRSEL